

PHỤ LỤC
HÀNH VI THAM NHỮNG, TIÊU CỰC TRONG LĨNH VỰC/NGÀNH

TT	Những hành vi/Biểu hiện hành vi tham nhũng, tiêu cực	Đối tượng thực hiện hành vi/ Đặc điểm hành vi	Phương thức, thủ đoạn điển hình trong một số vụ án ¹
1			
2			
3			

Quét Mã QR cung cấp thông tin hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

¹ Các vụ án phát sinh từ ngày 01/01/2023 đến ngày 31/12/2025

Số 46 -CT/TU

BAN NỘI CHÍNH THÀNH ỦY

CÔNG VĂN ĐẾN

Số 2729

Ngày 21/5

Chuyển

CHỈ THỊ

CỦA BAN THƯỜNG VỤ THÀNH ỦY

về nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh

Thời gian qua, các cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh luôn quan tâm, tập trung lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện quyết liệt, toàn diện các mặt công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực (PCTNLPTC); tạo bước tiến rõ nét với những thành quả quan trọng, góp phần giữ vững ổn định chính trị, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội thành phố; xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, Nhân dân ngày càng tin tưởng, đồng tình, ủng hộ.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác PCTNLPTC vẫn còn một số tồn tại, hạn chế. Công tác tự phòng ngừa, phát hiện tham nhũng, lãng phí, tiêu cực chưa cao. Một số người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị chưa quan tâm, nhận diện được hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong ngành, lĩnh vực, đơn vị do mình phụ trách; chưa chú trọng kiểm tra, giám sát và thực hiện các giải pháp phòng ngừa theo quy định; công tác thực hành tiết kiệm, chống lãng phí có lúc, có nơi chưa nghiêm, còn tình trạng lãng phí, thất thoát trong quản lý và sử dụng ngân sách Nhà nước, quản lý đất đai, vốn, tài sản Nhà nước; thể chế, pháp luật, tiêu chuẩn, quy chuẩn vẫn còn sơ hở, bất cập chưa phù hợp với yêu cầu thực tiễn; công tác tuyên truyền, giáo dục chưa thực chất, mang tính hình thức, phong trào; một số cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp còn thiếu trách nhiệm, buông lỏng quản lý dẫn đến sai phạm bị cơ quan chức năng xử lý.

Để tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, hiệu quả rõ rệt hơn nữa trong công tác PCTNLPTC trên địa bàn thành phố trong thời gian tới, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao nhiệm vụ đấu tranh PCTNLPTC trong tình hình mới, nhất là trong giai đoạn sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy hệ thống chính trị thành phố theo các chủ trương, kết luận của Bộ Chính trị; căn cứ các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác PCTNLPTC trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp Nhà nước do Đề án "Một số giải pháp, bài học kinh nghiệm phòng ngừa hành vi vi phạm tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp nhà nước" của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực thành phố (Ban Chỉ đạo) đề xuất, Ban Thường vụ Thành ủy yêu cầu các cấp ủy, tổ chức Đảng, người đứng đầu cơ quan, đơn vị, địa phương các cấp tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện tốt một số nhiệm vụ trọng tâm, chủ yếu sau:

1. Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tuyên truyền, quán triệt, phổ biến các chủ trương, đường lối, chính sách, quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực

Tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức và nâng cao chất lượng công tác quán triệt, tuyên truyền, phổ biến và triển khai thực hiện nghiêm, kịp thời, đầy đủ các chủ trương, đường lối, chính sách, quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước về công

tác PCTNLPTC, nhất là các Quy định của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong các lĩnh vực⁽¹⁾; các Hướng dẫn của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực (*Ban Chỉ đạo Trung ương*) đối với công tác phòng, chống tiêu cực⁽²⁾ và công tác phòng, chống lãng phí⁽³⁾; các Chỉ thị, Kế hoạch, Công văn chỉ đạo do Ban Thường vụ Thành ủy ban hành⁽⁴⁾ nhằm nâng cao nhận thức, ý thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, của cán bộ, đảng viên và Nhân dân về công tác PCTNLPTC, tạo sự thống nhất, tự giác, quyết tâm cao trong hành động.

Tăng cường phối hợp, chủ động cung cấp, công khai thông tin, định hướng tuyên truyền về PCTNLPTC, nhất là kết quả kiểm tra, thanh tra, xử lý cán bộ, đảng viên vi phạm; về khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử các vụ án tham nhũng, kinh tế; về những vấn đề nhạy cảm, dư luận xã hội quan tâm trong phát hiện, xử lý tham nhũng.

Các cơ quan truyền thông, báo chí thường xuyên đăng tin, bài định hướng đúng đắn dư luận xã hội để thấy rõ những kết quả tích cực của công tác đấu tranh PCTNLPTC cũng như những hạn chế, khó khăn, phức tạp của thành phố; khẳng định rõ quyết tâm của Đảng, Nhà nước, của cả hệ thống chính trị trong việc ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Kịp thời thông tin tuyên truyền gương người tốt, việc tốt, khắc phục tình trạng thông tin một chiều, thông tin không chính xác, mang tính kích động, gây hoang mang hoặc quy kết về tội danh, mức án trước khi xét xử. Bảo vệ, khen thưởng, động viên những tổ chức, cá nhân tích cực, dũng cảm đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; đấu tranh với các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch, lợi dụng PCTNLPTC để chống phá Đảng, Nhà nước; xử lý nghiêm khắc việc đưa tin sai sự thật, vu cáo, bịa đặt gây hậu quả xấu.

¹ Quy định số 131-QĐ/TW ngày 27 tháng 10 năm 2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán (*viết tắt là Quy định số 131-QĐ/TW*); Quy định số 132-QĐ/TW ngày 27 tháng 10 năm 2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án và các quy định về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực (*viết tắt là Quy định số 132-QĐ/TW*); Quy định số 178-QĐ/TW ngày 27 tháng 6 năm 2024 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác xây dựng pháp luật (*viết tắt là Quy định số 178-QĐ/TW*); Quy định số 189-QĐ/TW ngày 08 tháng 10 năm 2024 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong quản lý, sử dụng tài chính, tài sản công (*viết tắt là Quy định số 189-QĐ/TW*); Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11 tháng 7 năm 2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ (*viết tắt là Quy định số 114-QĐ/TW*).

² Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW ngày 01 tháng 8 năm 2022 của Ban Chỉ đạo Trung ương về một số nội dung về công tác phòng, chống tiêu cực.

³ Hướng dẫn số 63-HD/BCĐTW ngày 28 tháng 4 năm 2025 của Ban Chỉ đạo Trung ương về một số nội dung trọng tâm về công tác phòng, chống lãng phí.

⁴ Như: Kế hoạch số 324-KH/TU ngày 22 tháng 3 năm 2024 thực hiện Quy định số 131-QĐ/TW ngày 27 tháng 10 năm 2023 của Bộ Chính trị; Kế hoạch số 310-KH/TU ngày 16 tháng 02 năm 2024 tổ chức nghiên cứu, quán triệt và triển khai thực hiện Quy định số 132-QĐ/TW ngày 27 tháng 10 năm 2023 của Bộ Chính trị; Kế hoạch số 392-KH/TU ngày 25 tháng 9 năm 2024 triển khai thực hiện Quy định số 178-QĐ/TW ngày 27 tháng 6 năm 2024 của Bộ Chính trị; Kế hoạch số 421-KH/TU ngày 31 tháng 12 năm 2024 tổ chức nghiên cứu, quán triệt và triển khai thực hiện Quy định số 189-QĐ/TW ngày 08 tháng 10 năm 2024 của Bộ Chính trị; Công văn số 1148-CV/TU ngày 10 tháng 10 năm 2023 về việc nghiên cứu, quán triệt và tổ chức thực hiện Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11 tháng 7 năm 2023 của Bộ Chính trị; Chương trình hành động số 07-CtrHĐ/TU ngày 07 tháng 3 năm 2016 về thực hiện Chỉ thị số 50-CT ngày 07 tháng 12 năm 2015 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phát hiện, xử lý vụ việc, vụ án tham nhũng; Chỉ thị số 16/CT-TU ngày 20 tháng 5 năm 2022 về tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo đối với công tác giám định, định giá tài sản trong tố tụng hình sự; Chỉ thị số 15-CT/TU ngày 01 tháng 9 năm 2017 về tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo việc chuyển đổi vị trí công tác đối với cán bộ, công chức, viên chức đề phòng ngừa tham nhũng; Chỉ thị số 30-CT/TU ngày 04 tháng 01 năm 2024 tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác phối hợp giữa các cơ quan chức năng trong việc thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế;...

2. Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức Đảng, nhất là tổ chức cơ sở Đảng, tính tiên phong, gương mẫu của người đứng đầu trong công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực

2.1. Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp phải xác định công tác PCTNLPTC là nhiệm vụ trọng tâm, cấp bách và thường xuyên để tập trung lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện quyết liệt.

Xây dựng và tổ chức triển khai thực hiện đồng bộ, hiệu quả Chương trình (Kế hoạch) phòng chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực gắn với chức năng, nhiệm vụ tình hình thực tế của đơn vị, phù hợp đặc điểm, tình hình địa phương; đưa công tác phòng, chống lãng phí có vị trí tương đương với phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; xác định rõ lĩnh vực, bộ phận dễ xảy ra tham nhũng, lãng phí, tiêu cực để có các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm, trọng điểm ngăn chặn, phòng ngừa có hiệu quả; chú trọng thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, trọng tâm là trong quản lý, sử dụng tài chính công, tài sản công⁽⁵⁾ nhằm góp phần huy động, phân bổ, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực để đảm bảo giữ vững ổn định kinh tế vĩ mô, thúc đẩy quá trình tăng trưởng kinh tế - xã hội tạo chuyển biến mới trong toàn thành phố.

Chọn một số khâu vướng, việc khó để tập trung chỉ đạo tháo gỡ; nhất là đối với những công việc đã để chậm trễ, tồn đọng, kéo dài, gây cản trở và làm giảm hiệu lực, hiệu quả của công tác chỉ đạo, điều hành của chính quyền các cấp, ảnh hưởng đến việc thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội thành phố đã đề ra. Tập trung xử lý dứt điểm các doanh nghiệp, các dự án, công trình đầu tư của doanh nghiệp Nhà nước kém hiệu quả, thua lỗ kéo dài; khẩn trương giải quyết, khắc phục các khó khăn, vướng mắc, tồn đọng của các doanh nghiệp Nhà nước, đặc biệt là các vấn đề tồn đọng tại các dự án, khoản đầu tư, tình hình tài chính, công tác quản lý tài sản công (nhà, đất...), hợp tác đầu tư, thay đổi mục tiêu đầu tư sai quy định⁽⁶⁾.

Thành lập các Tổ công tác kiểm tra cụ thể từng vụ việc để chỉ đạo tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc tồn tại lâu dài chưa được giải. Thực hiện đúng nguyên tắc các cấp ủy, tổ chức đảng không buông lỏng sự lãnh đạo của Đảng, nhưng cũng không bao biện, làm thay hoặc can thiệp vào hoạt động của các cơ quan chức năng trong công tác PCTNLPTC; tạo điều kiện cho các cơ quan chức năng chủ động thực hiện nhiệm vụ theo đúng quy định của pháp luật. Trường hợp để xảy ra chậm trễ hoặc không quyết định những vấn đề, công việc thuộc thẩm quyền thì phải kiểm điểm, xử lý trách nhiệm tập thể, cá nhân liên quan theo đúng quy định của Đảng và Nhà nước.

2.2. Người đứng đầu cơ quan, tổ chức, đơn vị phải quyết liệt, đi đầu, trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo và thực hiện công tác PCTNLPTC; chịu trách nhiệm toàn diện trong việc quản lý, kiểm tra, giám sát, đôn đốc việc thực thi nhiệm vụ của cán bộ, công chức, người lao động thuộc quyền quản lý; kiểm soát chặt chẽ xung đột lợi ích gắn với siết chặt kỷ cương, kỷ luật tại các vị trí tiếp xúc, giải quyết công việc của

⁵ Theo Hướng dẫn số 63-HD/BCĐTW ngày 28 tháng 4 năm 2025 của Ban Chỉ đạo Trung ương một số nội dung trọng tâm về công tác phòng, chống lãng phí.

⁶ Thực hiện theo Chỉ thị số 40-CT/TU ngày 30 tháng 12 năm 2024 của Ban Thường vụ Thành ủy về lãnh đạo, chỉ đạo các cấp ủy, chính quyền tập trung đẩy mạnh công tác sắp xếp, đổi mới, cổ phần hóa, nâng cao chất lượng, hiệu quả và phát huy vai trò của doanh nghiệp Nhà nước trong phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh của thành phố.

người dân, doanh nghiệp; kịp thời phát hiện và xử lý nghiêm hành vi những nhiễu, gây phiền hà cho người dân và doanh nghiệp trong giải quyết công việc.

Thực hiện nghiêm các quy định về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên và quy định về những điều đảng viên không được làm; tuân thủ nghiêm các quy định về liêm khiết và kỷ luật, thực hành tiết kiệm, không xa hoa, lãng phí, không đặc quyền, đặc lợi, tự giác chấp hành các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước; đồng thời, có thái độ rõ ràng, dứt khoát kiên quyết chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực bằng những việc làm cụ thể, thiết thực, hiệu quả, nhìn thấy được trong thực tế. Nếu để xảy ra tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong cơ quan, đơn vị nhưng phát hiện không kịp thời, để xảy ra hậu quả hoặc không tự phát hiện mà do các cơ quan chức năng phát hiện, xử lý thì người đứng đầu cơ quan, đơn vị phải bị xem xét, xử lý trách nhiệm theo quy định.

Giải quyết kịp thời, dứt điểm các đơn thư khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh của các tổ chức và công dân liên quan đến công tác PCTNLPTC. Tiếp tục thực hiện nghiêm Quy định số 1374-QĐ/TU ngày 01 tháng 12 năm 2017 của Ban Thường vụ Thành ủy về quy trình giải quyết thông tin phản ánh liên quan các tập thể, cá nhân suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, vi phạm quy định của Đảng, pháp luật Nhà nước. Thường xuyên sâu sát cơ sở, gần dân, sát dân, tăng cường đối thoại, lắng nghe và kịp thời giải quyết các vấn đề bức xúc, những nguyện vọng chính đáng, hợp pháp của Nhân dân. Kiên quyết chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, xa rời quần chúng.

3. Tăng cường rà soát, kịp thời phát hiện những sơ hở, bất cập trong cơ chế, chính sách, pháp luật để kiến nghị sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện.

3.1. Thường xuyên chủ động rà soát để kịp thời phát hiện sơ hở, thiếu sót, quy định pháp luật không còn phù hợp để đề xuất sửa đổi, bổ sung, thay thế nhằm khắc phục những hạn chế, lường trước và "bịt kín" các "lỗ hổng" có khả năng làm phát sinh tham nhũng, "tham nhũng vặt", "sách nhiễu", "vòi vĩnh", ngăn chặn từ gốc hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Xây dựng kế hoạch, chương trình đảm bảo xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của từng cơ quan, tổ chức, đơn vị và trách nhiệm, phạm vi mối quan hệ phối hợp, nhất là tập trung thể chế hoá, cụ thể hoá chủ trương, đường lối của Đảng về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong tổ chức, hoạt động của cơ quan, đơn vị; quản lý cán bộ, công chức, viên chức; kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn; quản lý, sử dụng tài chính, tài sản công; hợp tác công tư; xã hội hoá dịch vụ công; ngân hàng; chứng khoán, trái phiếu; quy hoạch; xử lý các khó khăn, vướng mắc trong các dự án tồn đọng, kéo dài⁽⁷⁾...

3.2. Thường xuyên quán triệt, nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ, công chức có chức năng, nhiệm vụ về ý nghĩa của công tác này. Quan tâm củng cố, kiện toàn tổ chức bộ máy, kinh phí, đào tạo, bồi dưỡng kiến thức và kỹ năng cho cán bộ, công chức tham gia xây dựng pháp luật; có cơ chế thu hút chuyên gia, nhà khoa học tham

⁷ Theo Chỉ thị số 43-CT/TW ngày 10 tháng 4 năm 2025 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực thành pháp luật của Nhà nước.

gia xây dựng chính sách, pháp luật để nâng cao chất lượng công tác này. Thường xuyên giám sát, kiểm tra trách nhiệm của thủ trưởng các cơ quan, đơn vị trong công tác hướng dẫn, đôn đốc và thực hiện, khắc phục sơ hở, bất cập về cơ chế, chính sách, pháp luật thuộc chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao; xử lý nghiêm đối với các trường hợp chậm, không tích cực thực hiện.

4. Tiếp tục đẩy mạnh thực hiện đồng bộ các giải pháp phòng ngừa tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong tình hình mới

Trọng tâm là:

4.1. Tiếp tục đẩy mạnh cải cách hành chính, đổi mới công nghệ quản lý; tăng cường kiểm tra, kiểm soát cải cách hành chính; rà soát loại bỏ các quy trình, thủ tục hành chính chồng chéo, phức tạp; tăng cường giám sát, kiểm tra xử lý tình trạng gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp trong giải quyết công việc; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số, chữ ký số.

4.2. Thực hiện nghiêm trách nhiệm giải trình của tổ chức, cá nhân, trách nhiệm giải trình của người đứng đầu trong thực thi công vụ; việc chuyển đổi vị trí công tác hàng năm đảm bảo khách quan, công khai, minh bạch; thực hiện bố trí cán bộ bảo đảm yêu cầu, nhiệm vụ công tác PCTNLPTC. Thực hiện kê khai tài sản, thu nhập và giải trình về nguồn gốc của tài sản, thu nhập tăng thêm theo trình tự, thủ tục quy định; khắc phục tình trạng kê khai không rõ ràng, đầy đủ, chính xác tài sản, thu nhập; thực hiện kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn theo quy định.

4.3. Thực hiện kiểm soát xung đột lợi ích theo quy định của Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018; tăng cường kiểm tra, giám sát nội bộ, kịp thời phát hiện các trường hợp có nguy cơ, dấu hiệu về xung đột lợi ích của người có chức vụ, quyền hạn thuộc cơ quan, đơn vị, địa phương mình quản lý; chủ động phát hiện các trường hợp có xung đột lợi ích để thực hiện các biện pháp kiểm soát và xử lý theo quy định.

4.4. Kết hợp chặt chẽ giữa tích cực phòng ngừa với chủ động phát hiện, xử lý kịp thời đồng bộ, nghiêm minh các hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; lấy giáo dục, răn đe, phòng ngừa làm chính, kết hợp giữa trừng trị với khoan hồng. Nâng cao chất lượng công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát, giải quyết khiếu nại, tố cáo của cơ quan, đơn vị, tập trung vào các lĩnh vực dễ nảy sinh tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, có nhiều dư luận, thông tin phản ánh. Tăng cường kiểm tra, giám sát, thanh tra người đứng đầu thực hiện trách nhiệm trong PCTNLPTC, nhất là công tác tự kiểm tra trong nội bộ cơ quan, tổ chức, đơn vị, nhằm phát hiện từ sớm, ngăn chặn từ đầu sai phạm. Chủ động phát hiện tình hình, thông báo kịp thời cho các đơn vị có biện pháp khắc phục những sơ hở, thiếu sót để bảo vệ tài sản của Nhà nước và bảo vệ đội ngũ cán bộ.

4.5. Đẩy mạnh phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong công tác cán bộ, gắn với sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy và đơn vị hành chính, kiên quyết không để xảy ra tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Tăng cường kiểm tra, giám sát, tuyệt đối không để xảy ra tình trạng “chạy chọt”, “lợi ích nhóm”, tham nhũng, tiêu cực trong bố trí, sắp xếp, giải quyết chế độ chính sách đối với cán bộ; có cơ chế giám sát, kiểm soát hiệu quả quyền lực đối với cơ quan, tổ chức, người có chức vụ, quyền hạn, không để xảy ra tình trạng trục lợi chính sách, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong thực thi công vụ. Thực hiện nghiêm Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11 tháng 7

năm 2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ.

Bảo vệ, khuyến khích những cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá vì lợi ích chung. Thực hiện nghiêm Kế hoạch số 124-KH/TU ngày 31 tháng 5 năm 2022 của Ban Thường vụ Thành ủy về triển khai thực hiện Kết luận số 14-KL/TW của Bộ Chính trị về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung; xây dựng cơ chế để người đứng đầu dám làm, dám chịu trách nhiệm cùng với người dám làm. Bên cạnh đó, tuyên truyền để cán bộ, công chức hiểu “làm đúng thì không sợ”, nâng cao tinh thần trách nhiệm công hiến đúng theo chủ trương của Đảng; đánh giá, phân loại những người không dám nghĩ, không dám làm, thay thế những người khác đủ năng lực phục vụ Nhân dân.

Tăng cường giáo dục kỷ luật, tăng cường chấp hành kỷ luật, dùng kỷ luật nghiêm minh và giám sát nghiêm khắc để cán bộ, đảng viên biết giữ gìn, nhớ điều cấm, giữ giới hạn, quen làm việc và sinh sống trong môi trường bị giám sát và ràng buộc. Xác minh, xử lý kịp thời, hiệu quả, hợp lý thông tin phản ánh từ các tổ chức, cá nhân và phương tiện thông tin đại chúng về phẩm chất đạo đức, năng lực và uy tín của cán bộ. Xử phạt người trước răn đe người sau, xử phạt số nhỏ để giáo dục số đông, truy tố một vụ cảnh tỉnh cả vùng. Phái quán triệt và thực hiện phương châm: phòng ngừa, giải quyết sớm, “chữa cây bệnh, bỏ cây hỏng” trong kỷ luật của Đảng.

5. Nâng cao hiệu quả công tác phát hiện, xử lý kịp thời các vụ việc, vụ án tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; nâng cao hiệu quả thu hồi tài sản tham nhũng

Các cấp ủy, tổ chức Đảng, cơ quan, đơn vị tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, rõ rệt hơn trong phát hiện, xử lý tham nhũng, lãng phí, tiêu cực ở địa phương, cơ sở, khắc phục tình trạng “trên nóng, dưới lạnh”.

Khi đã xảy ra tham nhũng, lãng phí, tiêu cực thì phải kiên quyết xử lý, nghiêm minh, kịp thời, đúng quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước, không có ngoại lệ, không chịu sự ảnh hưởng, tác động không đúng của bất kỳ cá nhân, tổ chức nào. Quá trình phát hiện, điều tra, xử lý tham nhũng phải đảm bảo: “Có vụ việc thì phải được xác minh, làm rõ”, “tích cực, khẩn trương, làm rõ đến đâu xử lý đến đó; không phân biệt người có hành vi tham nhũng là ai, đã có dấu hiệu tội phạm thì phải khởi tố điều tra và đã kết luận có tội thì phải truy tố, xét xử theo quy định của pháp luật”, vụ việc chưa đến mức xử lý hình sự thì phải xử lý kỷ luật nghiêm theo quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước. Xử lý nghiêm cả những người bao che, dung túng, tiếp tay cho tham nhũng, can thiệp, ngăn cản việc chống tham nhũng. Tuy nhiên, “việc đánh giá, nhìn nhận về các sai phạm cũng cần phải đặt trong những điều kiện, hoàn cảnh lịch sử thể để có quan điểm xử lý khách quan, phù hợp”.

Trong quá trình thanh tra, kiểm tra, thi hành án, nếu phát hiện vi phạm có dấu hiệu tội phạm phải chuyển ngay hồ sơ sang cơ quan điều tra có thẩm quyền để thụ lý, điều tra, xử lý theo quy định của pháp luật, không chờ kết thúc quá trình kiểm tra, thanh tra, thi hành án.

Chấn chỉnh, không để xảy ra tình trạng lạm dụng giám định, định giá trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử để kéo dài các vụ án, vụ việc, tạo bước chuyển biến mạnh mẽ hơn nữa về chất lượng, đẩy nhanh tiến độ trong công tác này.

Tích cực xác minh, kịp thời áp dụng các biện pháp kê biên tài sản, phong tỏa tài khoản, thu hồi triệt để tài sản tham nhũng trong quá trình thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án; khuyến khích người phạm tội tự nguyện bồi thường, khắc phục hậu quả trong các vụ án tham nhũng, kinh tế.

6. Nâng cao sự phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị có chức năng phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực

Đẩy nhanh tiến độ xử lý các vụ việc, vụ án tham nhũng nghiêm trọng, phức tạp theo đúng quy định pháp luật; tiến hành có trọng tâm, trọng điểm, tập trung xử lý những vụ tham nhũng mang tính tập thể, có tổ chức. Có các giải pháp phù hợp, thuận lợi, an toàn để khuyến khích và kịp thời xử lý thông tin do người dân phát hiện, phản ánh, tố cáo.

Thực hiện tốt cơ chế phối hợp giữa các cơ quan bảo vệ pháp luật với cơ quan nội chính và kiểm tra của Đảng trong điều tra, xác minh các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực. Thực hiện nghiêm Chi thị số 26-CT/TW ngày 09 tháng 11 năm 2018 của Bộ Chính trị và Hướng dẫn số 04-HD/TW ngày 09 tháng 12 năm 2020 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với các cơ quan bảo vệ pháp luật trong công tác điều tra, xử lý các vụ án, vụ việc.

Tiếp tục kiện toàn, nâng cao năng lực và chất lượng hoạt động của cơ quan thanh tra, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án, các tổ chức có chức năng giám định, định giá tài sản theo quy định của pháp luật. Bố trí những cán bộ có phẩm chất đạo đức tốt, trong sạch, liêm khiết, tận tụy, có năng lực chuyên môn, có dũng khí và có bản lĩnh, dám đương đầu để làm công tác PCTNLPTC. Tăng cường kiểm soát quyền lực, thực hành liêm chính, “chống tham nhũng chính ngay trong các cơ quan chống tham nhũng” theo đúng tinh thần Công văn số 1429-CV/TU ngày 03 tháng 9 năm 2019 của Ban Thường vụ Thành ủy về rà soát, chấn chỉnh, xử lý nghiêm các hành vi tiêu cực, tham nhũng trong các cơ quan, đơn vị có chức năng phòng, chống tham nhũng.

7. Nâng cao nhận thức, phát huy vai trò và trách nhiệm của xã hội trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực

Phát huy hơn nữa vai trò của cơ quan, đại biểu dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội, cơ quan truyền thông, báo chí và Nhân dân thành phố trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực như một kênh quan trọng thực hiện chức năng giám sát, phản biện xã hội, làm công cụ răn đe hành vi vi phạm của cơ quan, tổ chức, cán bộ trong thực thi nhiệm vụ, trong quan hệ, ứng xử với công dân và ngay trong biểu hiện của đạo đức lối sống. Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng giám sát việc thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về PCTNLPTC; tăng cường phản biện xã hội, kiến nghị hoàn thiện chính sách, pháp luật về PCTNLPTC; chủ động cung cấp thông tin cho các cơ quan có thẩm quyền trong phát hiện, xử lý tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Tuyên truyền sâu rộng trong hệ thống chính trị, Nhân dân về tham gia phát hiện và tố giác tham nhũng gắn liền việc bảo vệ, động viên, biểu dương, khen thưởng kịp thời những người tố giác, phát hiện, những tổ chức, cơ quan, đơn vị có cách làm hay nhằm tạo sức lan tỏa trong cộng đồng về tham gia công tác PCTNLPTC.

8. Tổ chức thực hiện

8.1. Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy chỉ đạo, định hướng tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt nội dung Chỉ thị, tạo sự thống nhất cao về nhận thức, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, trong công tác PCTNLPTC.

8.2. Ban Thường vụ Đảng ủy Ủy ban nhân dân thành phố lãnh đạo Ủy ban nhân dân thành phố chỉ đạo thủ trưởng các đơn vị trực thuộc tổ chức, chỉ đạo và triển khai thực hiện nghiêm, hiệu quả Chỉ thị này; trong phạm vi trách nhiệm của mình xây dựng chương trình, kế hoạch thực hiện; thường xuyên lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra, giám sát việc thực hiện.

8.3. Các cấp ủy, tổ chức đảng của hệ thống chính trị thành phố, căn cứ Chỉ thị và chức năng, nhiệm vụ, có văn bản triển khai cụ thể; phối hợp chặt chẽ với các cơ quan, đơn vị liên quan triển khai thực hiện hiệu quả các giải pháp Chỉ thị nêu; định kỳ báo cáo kết quả Ban Thường vụ Thành ủy (qua Ban Nội chính Thành ủy) để theo dõi, chỉ đạo trước ngày 15 tháng 12 hàng năm.

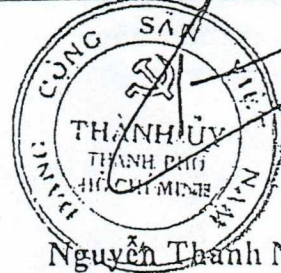
8.4. Ban Nội chính Thành ủy - Cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo chủ trì, phối hợp các cơ quan có liên quan hướng dẫn, theo dõi, kiểm tra, sơ kết, tổng kết việc thực hiện Chỉ thị của các cấp ủy, tổ chức đảng trực thuộc Thành ủy và báo cáo Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo. Chủ động phát hiện các bất cập, vấn đề nổi lên trong công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực của thành phố để kịp thời tham mưu, đề xuất Ban Thường vụ Thành ủy, Thường trực Thành ủy, Ban Chỉ đạo lãnh đạo, chỉ đạo chấn chỉnh, khắc phục.

Chỉ thị này được phổ biến đến Chi bộ./.

Nơi nhận:

- Thường trực Ban Bí thư,
- Ban Chỉ đạo Trung ương về PCTNLPTC } (để báo cáo)
- Ban Nội chính Trung ương,
- Vụ Địa phương III Ban Nội chính Trung ương,
- Các đồng chí Thành ủy viên, Thành viên Ban Chỉ đạo,
- Các cơ quan tham mưu, giúp việc của Thành ủy,
- 27 đảng ủy trực thuộc Thành ủy,
- Các sở, ban, ngành thành phố,
- VPTU (CVP, P.TH/Anh),
- Lưu VPTU.

T/M BAN THƯỜNG VỤ
PHÓ BÍ THƯ THƯỜNG TRỰC

Nguyễn Thanh Nghị

Số 2514 -QĐ/TU

QUYẾT ĐỊNH

Phê duyệt Đề án “Một số giải pháp phòng ngừa vi phạm tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp Nhà nước”

BAN NỘI CHÍNH THÀNH ỦY

CÔNG VĂN ĐẾN

Số 602

Ngày 03/02

Chuyển

- Căn cứ Điều lệ Đảng Cộng sản Việt Nam;
- Căn cứ Quy định số 67-QĐ/TW ngày 02 tháng 6 năm 2022 của Ban Bí thư về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy, chế độ làm việc, quan hệ công tác của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương;
- Căn cứ Quy chế làm việc của Ban Chấp hành Đảng bộ thành phố, Ban Thường vụ Thành ủy và Thường trực Thành ủy khóa XI;
- Căn cứ Quyết định số 2444-QĐ/TU ngày 13 tháng 01 năm 2025 của Ban Thường vụ Thành ủy kiện toàn Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực Thành phố Hồ Chí Minh;
- Căn cứ Quyết định số 12-QĐ/BCĐ ngày 07 tháng 6 năm 2023 của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực Thành phố Hồ Chí Minh về thành lập Ban Chỉ đạo xây dựng Đề án “Một số giải pháp phòng ngừa vi phạm tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp Nhà nước”;
- Xét đề nghị của Ban Nội chính Thành ủy tại Tờ trình số 827-TTr/BNCTU ngày 17 tháng 01 năm 2025 và Tờ trình số 790-TTr/BNCTU(P3) ngày 31 tháng 12 năm 2024,

BAN THƯỜNG VỤ THÀNH ỦY QUYẾT ĐỊNH

Điều 1. Phê duyệt Đề án “Một số giải pháp phòng ngừa vi phạm tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp Nhà nước” (Đề án) của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực Thành phố Hồ Chí Minh (Ban Chỉ đạo) đính kèm Quyết định này.

Điều 2. Giao Ban Nội chính Thành ủy - Cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy ban hành Chỉ thị quán triệt đến các cơ quan, đơn vị trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp Nhà nước trên địa bàn thành phố để triển khai thực hiện toàn diện, đồng bộ các giải pháp Đề án đã nêu; đồng thời, tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện của các đơn vị.

Phối hợp Ban Tuyên giáo Thành ủy biên tập Đề án thành Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực đối với một số lĩnh vực dễ xảy ra tham

những, lãng phí, tiêu cực; thường xuyên cập nhật, bổ sung thêm lĩnh vực và nội dung các phương thức, thủ đoạn tham nhũng, lãng phí, tiêu cực mới được nhận diện qua các vụ án, vụ việc.

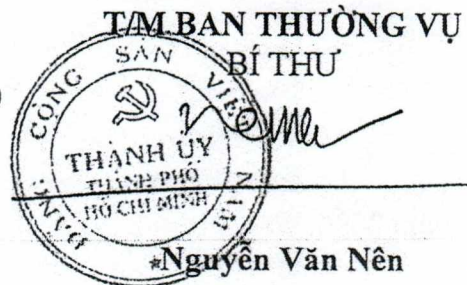
Điều 3. Giao Ban Tuyên giáo Thành ủy chủ trì, phối hợp Ban Nội chính Thành ủy và các cơ quan liên quan căn cứ Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, biên tập thành tài liệu tuyên truyền tương thích đối với từng đối tượng trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp Nhà nước trên địa bàn thành phố; tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy lãnh đạo, chỉ đạo các đơn vị tổ chức tuyên truyền đến toàn thể cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, người lao động và Nhân dân.

Điều 4. Giao Văn phòng Thành ủy chủ trì, phối hợp Ban Nội chính Thành ủy tham mưu kinh phí triển khai thực hiện Đề án theo quy định.

Điều 5. Quyết định này có hiệu lực kể từ ngày ký. Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực Thành phố Hồ Chí Minh; các cơ quan tham mưu, giúp việc của Thành ủy; Ban Nội chính Thành ủy - Cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo; các cơ quan, đơn vị có liên quan được nêu tại Điều 2, Điều 3 và Điều 4 chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

Nơi nhận:

- Như Điều 5,
- Ban Chỉ đạo Trung ương về PCTN, LP, TC (để báo cáo)
- Ban Nội chính Trung ương (để báo cáo),
- Vụ Địa phương III, Ban Nội chính Trung ương,
- Vụ III, Ban Nội chính Trung ương,
- Các đồng chí Ủy viên Ban Thường vụ Thành ủy,
- VPTU (Lãnh đạo, P.TH/Anh),
- Lưu VPTU.

THÀNH ỦY THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
BAN CHỈ ĐẠO PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG, TIÊU CỰC
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

ĐỀ ÁN
MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA VI PHẠM
THAM NHŨNG, TIÊU CỰC, LÃNG PHÍ TRONG HỆ
THỐNG CHÍNH TRỊ VÀ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH – THÁNG 4/2024

MỤC LỤC

PHẦN A: MỞ ĐẦU	1
I. SỰ CẦN THIẾT, CƠ SỞ XÂY DỰNG ĐỀ ÁN	1
1. Sự cần thiết xây dựng Đề án.....	1
2. Cơ sở xây dựng Đề án.....	2
II. QUAN ĐIỂM, MỤC TIÊU	6
1. Quan điểm.....	6
2. Mục tiêu	6
III. PHẠM VI, ĐỐI TƯỢNG	7
1. Phạm vi	7
2. Đối tượng nghiên cứu và áp dụng	7
PHẦN B: NỘI DUNG ĐỀ ÁN	8
I. THỰC TRẠNG TÌNH HÌNH THAM NHŨNG, TIÊU CỰC, LÃNG PHÍ TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ VÀ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC	8
1. Tình hình tham nhũng, tiêu cực, lãng phí.....	8
2. Hậu quả	28
3. Đánh giá chung	30
4. Bài học kinh nghiệm	41
II. GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG, TIÊU CỰC, LÃNG PHÍ TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ VÀ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC	44
1. Giải pháp chung	45
2. Giải pháp cụ thể đối với một số ngành, lĩnh vực.....	54
III. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CÁC GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA ĐÃ ĐỀ XUẤT	57
1. Tác động tích cực.....	57
2. Tác động tiêu cực.....	57
IV. HIỆU QUẢ CỦA ĐỀ ÁN	57
V. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT	58
1. Kiến nghị, đề xuất về công tác lãnh đạo, chỉ đạo.....	58
2. Kiến nghị, đề xuất về hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật.....	58
3. Kiến nghị, đề xuất đối với các đối tượng cụ thể.....	59
VI. TỔ CHỨC THỰC HIỆN	64

BAN CHỈ ĐẠO PHÒNG, CHỐNG
THAM NHŨNG, TIÊU CỤC TP. HỒ CHÍ MINH
BAN CHỈ ĐẠO XÂY DỰNG ĐỀ ÁN THEO
QUYẾT ĐỊNH SỐ 12-QĐ/BCĐ NGÀY 07/6/2023

ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

TP. Hồ Chí Minh, ngày 03 tháng 02 năm 2025

*

ĐỀ ÁN

MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA VI PHẠM THAM NHŨNG, TIÊU CỤC, LÃNG PHÍ TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ VÀ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

PHẦN A: MỞ ĐẦU

I. SỰ CẦN THIẾT, CƠ SỞ XÂY DỰNG ĐỀ ÁN

1. Sự cần thiết xây dựng Đề án

Công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí (PCTNTC, LP) luôn được Đảng, Nhà nước và Nhân dân đặc biệt quan tâm. Trong thời gian qua, công tác PCTNTC, LP đã có nhiều bước tiến mới, tạo hiệu ứng tích cực, lan tỏa mạnh mẽ trong toàn xã hội, như Đồng chí Tổng Bí thư, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực (*Ban Chỉ đạo Trung ương*) khẳng định “*công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực đã trở thành xu thế không thể đảo ngược*”, từ chủ trương, chính sách đến quy định pháp luật, cùng với sự chỉ đạo, hành động quyết liệt của toàn hệ thống chính trị, đã có hàng trăm vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực được phát hiện, xử lý. Tuy nhiên, “*công tác phòng, chống tham nhũng ở một số địa phương, bộ, ngành chuyển biến chưa rõ rệt, trách nhiệm của người đứng đầu đối với công tác phòng, chống tham nhũng chưa được đề cao. Việc phát hiện, xử lý tham nhũng, lãng phí vẫn còn hạn chế; tự kiểm tra, tự phát hiện và xử lý tham nhũng, lãng phí trong nội bộ cơ quan, đơn vị vẫn là khâu yếu; tình trạng nhũng nhiễu, tiêu cực trong khu vực hành chính, dịch vụ công chưa được đẩy lùi... Tham nhũng trên một số lĩnh vực, địa bàn vẫn còn nghiêm trọng, phức tạp, với biểu hiện ngày càng tinh vi; tình trạng nhũng nhiễu người dân, doanh nghiệp vẫn còn khá phổ biến, gây bức xúc trong xã hội... Tham nhũng vẫn là một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của Đảng và chế độ*”⁽¹⁾.

Qua rà soát, tổng kết công tác PCTNTC, LP trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh thời gian qua cho thấy Thành phố đã đạt được một số kết quả, như: Công tác xây dựng, hoàn thiện thể chế được đẩy mạnh, từng bước hình thành cơ chế quản lý, giám sát chặt chẽ nhằm giảm thiểu các sơ hở trong công tác quản lý nhà nước; công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật PCTNTC, LP được quan tâm thực hiện,

¹ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb CTQG, ST Hà Nội 2021 (tập 1), tr.212,213

nhận thức của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và người lao động được nâng lên; công tác thanh tra, kiểm tra đã được tăng cường góp phần nâng cao kỷ luật, kỷ cương trong đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức và người lao động; công tác tổ chức cán bộ, cải cách hành chính, ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý, công khai, minh bạch các hoạt động, thực hiện chế độ thanh toán không dùng tiền mặt đạt được kết quả tích cực.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được, công tác PCTNTC, LP trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp nhà nước (DNNN) trên địa bàn thành phố còn một số tồn tại, hạn chế, như: Công tác chỉ đạo có lúc còn chưa thường xuyên, cấp ủy và người đứng đầu một số đơn vị, doanh nghiệp chưa tập trung, quyết liệt; công tác tự phòng ngừa, tự phát hiện tham nhũng chưa tốt; một số lãnh đạo, người đứng đầu ngành, lĩnh vực, đơn vị còn chưa quan tâm, chưa nhận diện được hành vi tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong ngành, lĩnh vực, đơn vị do mình phụ trách nên chưa chú trọng kiểm tra, giám sát và chưa chủ động thực hiện các giải pháp phòng ngừa theo quy định; thể chế, pháp luật, tiêu chuẩn, quy chuẩn vẫn còn sơ hở, bất cập chưa phù hợp với yêu cầu thực tiễn; công tác tuyên truyền, giáo dục còn chưa thực chất, còn mang tính hình thức, phong trào; một số cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp còn thiếu trách nhiệm, buông lỏng quản lý dẫn đến sai phạm bị cơ quan chức năng xử lý.

Do đó, để triển khai đồng bộ các giải pháp về PCTNTC, LP các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước và khắc phục những hạn chế, bất cập về công tác PCTNTC, LP, đồng thời khẳng định sự nỗ lực, quyết tâm chính trị của Đảng bộ Thành phố và từng bước nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác PCTNTC, LP trong hệ thống chính trị, DNNN trên địa bàn thành phố, việc xây dựng Đề án là rất cần thiết, đặc biệt trong giai đoạn hiện nay.

2. Cơ sở xây dựng Đề án

2.1. Cơ sở chính trị

Tiếp tục đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và hệ thống chính trị, trong sạch, vững mạnh. Đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng. Xây dựng tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Tiếp tục đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, “*lợi ích nhóm*”, những biểu hiện “*tự diễn biến*”, “*tự chuyển hóa*”. Xây dựng đội ngũ đảng viên và cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ. Cùng cố niềm tin, sự gắn bó của nhân dân với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa⁽²⁾.

²² Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb CTQG, ST Hà Nội 2021 (tập 1), tr.118

Công tác PCTNTC, LP là một nhiệm vụ đặc biệt quan trọng trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng, củng cố hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Kiên quyết, kiên trì đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, lãng phí, với quyết tâm chính trị cao hơn, hành động mạnh mẽ, triệt để hơn, hiệu quả hơn. Kết hợp chặt chẽ giữa tích cực phòng ngừa với chủ động phát hiện, xử lý nghiêm minh, kịp thời những hành vi tham nhũng, lãng phí, bao che, dung túng, tiếp tay cho tham nhũng, can thiệp, cản trở việc chống tham nhũng, lãng phí, không có vùng cấm, không có ngoại lệ. Phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và của toàn dân; thực hiện đồng bộ các biện pháp chính trị, tư tưởng, tổ chức, hành chính, kinh tế, hình sự⁽³⁾.

Quan điểm, chủ trương của Đảng trong Đại hội XIII đã có những bước phát triển mới về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí với nhiều biện pháp, như hoàn thiện pháp luật, chính sách, kê khai tài sản, kiên trì, kiên quyết và nâng cao hiệu quả đấu tranh phòng, chống tham nhũng, đặc biệt nhấn mạnh vấn đề phòng ngừa tham nhũng: *“Khẩn trương xây dựng cơ chế phòng ngừa, cơ chế răn đe để kiểm soát tham nhũng. Thực hiện nghiêm quy định của pháp luật về thực hành tiết kiệm chống lãng phí. Tiếp tục thực hiện chặt chẽ có hiệu quả về kê khai, kiểm soát tài sản, thu nhập của đội ngũ cán bộ, công viên chức, nhất là cán bộ lãnh đạo các cấp”*⁽⁴⁾.

Thời gian qua, công tác xây dựng, hoàn thiện thể chế về phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực được đẩy mạnh, từng bước hình thành cơ chế chặt chẽ để *“không thể tham nhũng”*. Từ năm 2012 đến nay, Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã ban hành hơn 250 văn bản về xây dựng, chỉnh đốn Đảng và PCTNTC⁽⁵⁾,

³ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb CTQG, ST Hà Nội 2021 (tập 1), tr.193

⁴ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb CTQG, ST Hà Nội 2021 (tập 2), tr.146

⁵ Như: Nghị quyết số 04-NQ/TW, ngày 21/8/2006, của Hội nghị Trung ương 3 khóa X, Kết luận số 10-KL/TW, ngày 26/12/2016 và Kết luận số 12-KL/TW, ngày 06/4/2022, của Bộ Chính trị, về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí; Quy định số 85-QĐ/TW, ngày 23/5/2017, của Bộ Chính trị về kiểm tra, giám sát việc kê khai tài sản của cán bộ thuộc diện Bộ Chính trị, Ban Bí thư quản lý; Quy định số 102-QĐ/TW, ngày 15/11/2017, của Bộ Chính trị, về xử lý kỷ luật đảng viên vi phạm; Chỉ thị số 27-CT/TW, ngày 10/01/2019, của Bộ Chính trị, về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác bảo vệ người phát hiện, tố giác, người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; Quy định số 11-QĐi/TW, ngày 18/02/2019, của Bộ Chính trị, về trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy trong việc tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân và xử lý những phản ánh, kiến nghị của dân; Chỉ thị số 04-CT/TW, ngày 02/6/2021, của Ban Bí thư, về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế; Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW, ngày 01/8/2022 của Ban Chỉ đạo Trung ương về Phòng chống tham nhũng, tiêu cực, về hướng dẫn một số nội dung về công tác phòng, chống tiêu cực; Quy định số 110-QĐ/TW, ngày 06/7/2023, của Ban Bí thư, về luân chuyển cán bộ trong ngành kiểm tra Đảng; Quy định số 114-QĐ/TW, ngày 11/7/2023, của Bộ Chính trị, về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ; Quy định số 131-QĐ/TW, ngày 27/10/2023, của Bộ Chính trị, về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật Đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán; Quy định số 132-QĐ/TW, ngày 27/10/2023, của Bộ Chính trị, về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án; Quy định số 178-QĐ/TW, ngày 27/6/2024 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác xây dựng pháp luật; Quy định 183-QĐ/TW, ngày 18/9/2024 của Ban Chấp hành Trung ương về bảo vệ cơ quan, tổ chức, người thi hành công vụ trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử.

trong đó có nhiều chủ trương, quy định mạnh mẽ, quyết liệt, được cán bộ, đảng viên và Nhân dân đồng tình, đánh giá cao, triển khai thực hiện nghiêm túc, đi vào cuộc sống, tạo chuyển biến rõ rệt. Có thể khẳng định, cho đến nay, các chủ trương, quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước về PCTNTC đã tương đối đầy đủ; cái cần nhất lúc này là sự tự giác, sự thống nhất cao về ý chí và hành động, là tổ chức thực hiện⁶.

Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố khóa X tại Đại hội Đại biểu Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025 khẳng định mục tiêu: *“Kiên quyết, kiên trì thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII, đấu tranh quyết liệt, ngăn chặn hiệu quả suy thoái lý tưởng, đạo đức, tư tưởng biến và tham nhũng. Phát huy dân chủ, vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Thành phố và các tổ chức chính trị - xã hội trong giám sát, phản biện ngày một hiệu quả hơn; hoạt động và chính sách của Đảng, quản lý của Nhà nước, xây dựng Đảng, chính quyền thực sự trong sạch, vững mạnh. Nghị quyết Đại hội cũng khẳng định nhiệm vụ phát triển Thành phố, xây dựng Đảng bộ và hệ thống chính trị Thành phố. Nâng cao hiệu quả đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng; nâng cao trách nhiệm của cấp ủy, người đứng đầu trong việc chủ động phòng ngừa, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí; quyết liệt chỉ đạo thực hiện có hiệu quả Quy định số 1374-QĐ/TU của Ban Thường vụ Thành ủy. Tăng cường sự phối hợp giám sát của Đoàn đại biểu Quốc hội và Hội đồng nhân dân với kiểm tra, giám sát của Đảng, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội và giám sát của Nhân dân”*.

Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh cũng đã ban hành nhiều quy định, kế hoạch, văn bản cụ thể hóa các quy định của Trung ương và tổ chức thực hiện phù hợp tình hình thực tiễn Thành phố⁷.

⁶ Xem: Nguyễn Phú Trọng: Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2023, tr. 30

⁷ Như: Quy định số 1374-QĐ/TU, ngày 01/12/2017 về quy trình giải quyết thông tin phản ánh liên quan các tập thể, cá nhân suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, vi phạm quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước; Văn bản số 1429-CV/TU, ngày 03/9/2019 về đẩy mạnh thanh tra, kiểm tra công vụ, xử lý nghiêm cán bộ không hoàn thành nhiệm vụ, có hành vi nhũng nhiễu, tiêu cực; Kế hoạch số 67-KH/TU, ngày 23/9/2021 về triển khai, thực hiện Chỉ thị của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế; Kế hoạch số 73-KH-TU, ngày 27/10/2021 về triển khai, thực hiện Kết luận số 05-KL/TW của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Chỉ thị 50-CT/TW của Bộ Chính trị trong công tác phát hiện, xử lý vụ việc, vụ án tham nhũng; Công văn số 621-CV/TU, ngày 13/9/2022 về lãnh đạo, chỉ đạo và triển khai thực hiện Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW ngày 01/8/2022 của Ban Chỉ đạo Trung ương hướng dẫn một số nội dung phòng, chống tiêu cực; Kế hoạch số 224-KH/TU, ngày 18/5/2023 triển khai, thực hiện Kết luận của Ban Chỉ đạo Trung ương về kiểm tra việc lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện công tác phát hiện, chuyển giao, tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố các vụ việc có dấu hiệu tội phạm về tham nhũng, kinh tế, tiêu cực; Kế hoạch số 225-KH/TU, ngày 18/5/2023 của Ban Thường vụ Thành ủy triển khai kết luận, kiến nghị của Đoàn Kiểm tra số 1 Ban Chỉ đạo Trung ương về kiểm tra việc lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện công tác giám định, định giá tài sản trong giải quyết các vụ án, vụ việc tham nhũng, kinh tế, tiêu cực; Kế hoạch số 266-KH/TU, ngày 13/9/2023 kiểm tra, giám sát việc lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện Nghị quyết số 98/2023/QH15, ngày 24/6/2023 của Quốc hội về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh; Quyết định số 1629-QĐ/TU, ngày 26/10/2023 về việc mua tin và xử lý thông tin phục vụ công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh; Chỉ thị số 30 -CT/TU ngày 04/01/2024 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phối hợp

Như vậy, có thể thấy Đảng, Nhà nước, nhất là Thành ủy, Ủy ban nhân dân Thành phố đã thể hiện quyết tâm chính trị rất cao trong công tác PCTNTC, LP, tạo cơ sở vững chắc, niềm tin cho hệ thống chính trị, doanh nghiệp, quần chúng nhân dân Thành phố chung tay đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực, lãng phí, góp phần xây dựng bộ máy nhà nước trong sạch, vững mạnh, phục vụ Nhân dân vì sự phát triển bền vững của Thành phố trong tương lai.

2.2. Cơ sở pháp lý

Hiện nay, hệ thống quy định pháp luật điều chỉnh hành vi tham nhũng, tiêu cực đã từng bước hoàn thiện; đây chính là điều kiện hết sức thuận lợi và là cơ sở pháp lý vững chắc trong việc đẩy mạnh công tác PCTNTC trong thời gian tới. Các văn bản quy phạm pháp luật⁸ đã bổ sung rất nhiều nội dung quan trọng, trong đó đã đưa ra nhiều quy định, như: Mở rộng phạm vi phòng, chống tham nhũng, tiêu cực không chỉ trong khu vực công mà còn mở rộng ra cả khu vực ngoài nhà nước; mở rộng phạm vi đối tượng và đổi mới cách thức kiểm soát tài sản thu nhập, đưa ra nhiều quy định nhằm kiểm soát xung đột lợi ích, kiểm soát quyền lực, tự kiểm soát nội bộ...

Giai đoạn 2012-2022, Quốc hội sửa đổi, bổ sung, ban hành mới hơn 300 luật, pháp lệnh, nghị quyết; Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành hơn 2.000 nghị định, quyết định. Các bộ, ngành, địa phương ban hành hàng nghìn văn bản quy phạm pháp luật để kịp thời thể chế hóa và triển khai thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng về quản lý kinh tế - xã hội; phòng, chống tham nhũng, tiêu cực⁹. Từ ngày 01/01/2016 đến 30/6/2023, Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và các bộ, ngành đã cũng tập trung rà soát, sửa đổi, bổ sung, ban hành 11 luật, 05 nghị quyết; 26 nghị định, 06 quyết định, 64 thông tư; các địa phương ban hành 5.344 nghị quyết, quyết định (về các lĩnh vực gồm quản lý, sử dụng đất đai; đấu

giữa các cơ quan chức năng trong việc thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ việc, vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế; Kế hoạch số 310-KH/TU, ngày 16/02/2024 về tổ chức nghiên cứu, quán triệt và triển khai thực hiện Quy định 132-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án; Kế hoạch số 324-KH/TU, ngày 22/3/2024 về thực hiện Quy định 131-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán; Công văn số 1281-CV/TU, ngày 09/01/2024 về thực hiện kết luận của đồng chí Tổng Bí thư, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương tại cuộc họp Thường trực Ban Chỉ đạo ngày 22/11/2023;..

⁸ Như: Luật Phòng, chống tham nhũng số 36/2018/QH14, ngày 20/11/2018, có hiệu lực thi hành từ ngày 01/7/2019, thay thế Luật Phòng, chống tham nhũng số 55/2005/QH11; Nghị định số 59/2019/NĐ-CP, ngày 01/7/2019 của Thủ tướng Chính phủ về hướng dẫn Luật Phòng, chống tham nhũng; Nghị định số 130/2020/NĐ-CP, ngày 30/10/2020 của Chính phủ về kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn trong cơ quan, tổ chức, đơn vị; Nghị định số 73/2023/NĐ-CP, ngày 29/9/2023 quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; Thông tư số 145/2020/TT-BCA, ngày 29/12/2020 của Bộ Công an quy định về thẩm quyền, trình tự, thủ tục, biện pháp bảo vệ tính mạng, sức khỏe, tài sản, danh dự, nhân phẩm của người tố cáo về hành vi tham nhũng, lãng phí; ...

⁹ Theo Báo cáo số 06-BC/TW ngày 23/7/2022 của Bộ Chính trị về tổng kết 10 năm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực giai đoạn 2012 - 2022.

thâu; đấu giá tài sản; giám định tư pháp; thu hồi tài sản)¹⁰. Qua đó, góp phần khắc phục những sơ hở, bất cập về cơ chế, chính sách, pháp luật có thể làm phát sinh tham nhũng, tiêu cực, nhất là trong các lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực.

2.3. Cơ sở thực tiễn

Đề án được xây dựng trên cơ sở các Báo cáo “*Thực trạng vi phạm tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị, DNNN và biện pháp phòng ngừa*” (giai đoạn từ ngày 01/01/2018 đến 31/12/2022) của các Sở, ban, ngành, Ủy ban nhân dân Thành phố Thủ Đức và quận, huyện trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh; Các Bản án của Tòa án nhân dân Thành phố xét xử các vụ án kinh tế, tham nhũng, chức vụ; Các kháng nghị, kiến nghị của Viện kiểm sát nhân dân Thành phố liên quan và các báo cáo chuyên đề “*Thực trạng vi phạm tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị, DNNN và giải pháp phòng ngừa*” đối với một số lĩnh vực gồm đất đai, xây dựng, đầu tư; quản lý tài chính, tài sản công, sử dụng ngân sách và cổ phần hóa DNNN; đầu tư, hợp tác công tư, liên doanh, liên kết; giáo dục, y tế, thuế, hải quan, quản lý thị trường, công tác cán bộ, tư pháp, thanh tra, kiểm tra, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án¹¹.

II. QUAN ĐIỂM, MỤC TIÊU

1. Quan điểm

1.1. Triển khai kịp thời, cụ thể các chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước về công tác PCTNTC, LP. Phải xem công tác PCTNTC, LP vừa là nhiệm vụ cấp bách, vừa lâu dài, tiến hành kiên quyết, kiên trì, thường xuyên, liên tục với những bước đi vững chắc, tích cực và có trọng tâm, trọng điểm.

1.2. Lấy phòng ngừa là chính, cơ bản, lâu dài; phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực là quan trọng, cấp bách; gắn công tác PCTNTC, LP với công tác đấu tranh với các biểu hiện suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, người lao động.

1.3. Huy động toàn hệ thống chính trị và các đơn vị, doanh nghiệp vào công tác PCTNTC, LP; quyết liệt hơn nữa trong triển khai thực hiện các biện pháp, giải pháp PCTNTC, LP phù hợp với đặc thù quản lý của từng ngành, lĩnh vực và của từng đơn vị, doanh nghiệp bảo đảm tính khả thi.

1.4. Xác định rõ trách nhiệm của người đứng đầu trong phòng ngừa, phát hiện và xử lý tham nhũng, tiêu cực, lãng phí; không được đùn đẩy, né tránh trách nhiệm trong điều hành cũng như khi có vụ việc tham nhũng, tiêu cực, lãng phí xảy ra tại đơn vị, doanh nghiệp mình quản lý; đồng thời khuyến khích sự chủ động, tích cực của cán bộ,

¹⁰ Theo Báo cáo số 350-BC/BNCTW, ngày 07/02/2024 của Ban Nội chính Trung ương về kết quả kiểm tra theo Kế hoạch số 35-KH/BCĐTW, ngày 07/8/2023 của Ban Chỉ đạo Trung ương.

¹¹ Các Báo cáo chuyên đề do thành viên các Tổ Biên tập tổng hợp và biên soạn theo phân công của Kế hoạch số 17-KH/BCĐ ngày 07/8/2023 của Ban Chỉ đạo xây dựng Đề án.

công chức, viên chức, người lao động trong giám sát, phát hiện và tố cáo hành vi tham nhũng, tiêu cực, lãng phí.

2. Mục tiêu

2.1. Nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong các lĩnh vực trên địa bàn Thành phố để thống nhất trong nhận thức và hành động của hệ thống chính trị và các DNNN thuộc thẩm quyền quản lý Thành phố.

2.2. Tập trung rà soát, hoàn thiện thể chế, quy chế, quy định, tiêu chuẩn, quy chuẩn, khắc phục sơ hở, bất cập nhằm loại bỏ cơ hội, điều kiện phát sinh tham nhũng, tiêu cực trong các lĩnh vực quản lý nhà nước, đặc biệt trong một số lĩnh vực dễ phát sinh và có nguy cơ cao về tham nhũng, tiêu cực, lãng phí.

2.3. Phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn kịp thời hành vi tham nhũng, tiêu cực, lãng phí ngay từ cơ sở và sự tác động tiêu cực của tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp khu vực ngoài nhà nước. Các đơn vị, doanh nghiệp theo chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao tự xác định và đưa ra các biện pháp, giải pháp PCTNTC, LP; tự chịu trách nhiệm về kết quả PCTNTC, LP cũng như để xảy ra tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong đơn vị, doanh nghiệp mình.

2.4. Đổi mới công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát, kiểm soát theo quy định và trách nhiệm được giao; tập trung giải quyết kịp thời các khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh, đồng thời xử lý nghiêm các hành vi tham nhũng, tiêu cực, lãng phí vi phạm pháp luật khi được phát hiện.

2.5. Nâng cao vai trò, trách nhiệm và địa vị chính trị, pháp lý của Ban Chỉ đạo PCTNTC Thành phố; người đứng đầu đơn vị, doanh nghiệp trong công tác chỉ đạo triển khai, thực hiện PCTNTC, LP và xử lý tham nhũng, tiêu cực. Từ đó, tạo chuyển biến tích cực, thực chất trong toàn bộ hệ thống chính trị, DNNN trên địa bàn Thành phố.

III. PHẠM VI, ĐỐI TƯỢNG

1. Phạm vi

1.1. Phạm vi về nội dung

Phòng ngừa vi phạm tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong các ngành, lĩnh vực của hệ thống chính trị thành phố và việc thực hiện quyền, trách nhiệm của đại diện chủ sở hữu phần vốn của Nhà nước tại DNNN theo quy định của pháp luật.

1.2. Phạm vi về thời gian

Thời gian khảo sát thực trạng từ ngày 01/01/2018 đến ngày 31/12/2022.

2. Đối tượng nghiên cứu và áp dụng

Các cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị Thành phố và DNNN thuộc thẩm quyền quản lý của Thành ủy, Ủy ban nhân dân Thành phố.

PHẦN B: NỘI DUNG ĐỀ ÁN

I. THỰC TRẠNG TÌNH HÌNH THAM NHŨNG, TIÊU CỰC, LÃNG PHÍ TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ VÀ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

1. Tình hình tham nhũng, tiêu cực, lãng phí

1.1. Thực trạng chung trên toàn quốc

Qua hơn 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới, nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, phát triển mạnh mẽ, toàn diện trên tất cả các lĩnh vực. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã khẳng định: *“Với tất cả sự khiêm tốn, chúng ta vẫn có thể nói rằng: Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”*. Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu, mặt tích cực là cơ bản, chúng ta vẫn còn không ít những khuyết điểm, hạn chế và đang phải đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức, trong đó có những hạn chế, thách thức đã được chỉ ra từ nhiều nhiệm kỳ Đại hội trước nhưng đến nay vẫn tồn tại và có mặt còn diễn biến phức tạp hơn, trong đó có tệ tham nhũng, tiêu cực.

Từ năm 2016, sau Đại hội XII của Đảng, đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương đã phát động chiến dịch đấu tranh và xử lý tham nhũng, tiêu cực rộng rãi, toàn diện, quyết liệt với phương châm: *“Bất kể người đó là ai, ở cương vị nào, không có vùng cấm, không có ngoại lệ”*; *“truy tố một vụ, cảnh tỉnh cả vùng, một lĩnh vực”*; công tác PCTNTC được đẩy mạnh, thực hiện đồng bộ cả ở Trung ương và địa phương, từ đó đạt được nhiều kết quả rất quan trọng, rõ rệt, góp phần xây dựng, chỉnh đốn đảng trong sạch, vững mạnh, giữ vững ổn định chính trị, thúc đẩy phát triển kinh tế- xã hội.

Đó là việc quyết liệt đấu tranh, khởi tố đối với các vụ án tham nhũng, tiêu cực có tính hệ thống, có tổ chức, liên quan đến nhiều bộ, ngành, địa phương¹²; nhiều hành vi tham nhũng nghiêm trọng xảy ra rất lâu từ trước đây cũng đã được khám phá, khởi tố, điều tra để xử lý¹³; khởi tố cả cán bộ diện trung ương và tỉnh ủy, thành ủy quản lý, trong đó có cả nguyên Bí thư Tỉnh ủy, nguyên Chủ tịch UBND tỉnh, lãnh đạo, nguyên lãnh đạo các sở, ngành, cán bộ chủ chốt cấp huyện¹⁴; Hàng loạt các vụ án tham nhũng

¹² Như: vụ án xảy ra tại Cục Đăng kiểm Việt Nam và các trung tâm đăng kiểm một số địa phương; vụ án “Vi phạm quy định về thăm dò, khai thác tài nguyên; Đưa, nhận hối lộ; Lợi dụng chức vụ quyền hạn trong khi thi hành công vụ; In, phát hành mua bán trái phép hóa đơn, chứng từ thu nộp ngân sách Nhà nước” xảy ra tại Công ty Cổ phần đầu tư Trung Hậu - Tổng 68, Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh An Giang và các đơn vị có liên quan...

¹³ Như: vụ án “Vi phạm quy định về nghiên cứu, thăm dò, khai thác tài nguyên; Rửa tiền” xảy ra tại thôn 2, xã Đồng Tuyên, thành phố Lào Cai, UBND tỉnh Lào Cai; vụ án Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí xảy ra tại Dự án Khu thương mại dịch vụ và dân cư Tân Việt Phát 2, phường Phú Hải, Thành phố Phan Thiết, tỉnh Bình Thuận...

¹⁴ Như: Thanh Hóa khởi tố cả nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Bí thư Tỉnh ủy, nguyên Chủ tịch UBND tỉnh, nguyên Phó Chủ tịch UBND tỉnh và nhiều Giám đốc Sở, Bí thư huyện ủy; Lào Cai khởi tố nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Bí thư Tỉnh ủy, nguyên Chủ tịch UBND tỉnh; Hà Nam khởi tố nguyên Phó Chủ tịch UBND tỉnh, nguyên Giám đốc và Phó Giám đốc Sở; Quảng Ninh khởi tố nguyên Phó Chủ tịch UBND tỉnh, nguyên Giám đốc Công

lớn với cán bộ cao cấp được đưa ra xét xử¹⁵; trong đó có cán bộ, đảng viên thuộc các cơ quan có chức năng PCTNTC¹⁶.

Kết quả trong 10 năm (từ 2012 - 2022)¹⁷, cấp ủy, Ủy ban kiểm tra (UBKT) các cấp đã thi hành kỷ luật **2.740** tổ chức đảng và hơn **167.700** đảng viên, trong đó có hơn **190** cán bộ diện Trung ương quản lý (có 4 ủy viên Bộ Chính trị, nguyên ủy viên Bộ Chính trị; 36 ủy viên Trung ương, nguyên ủy viên Trung ương; hơn 50 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang). Qua công tác thanh tra, kiểm toán đã kiến nghị xử lý trách nhiệm gần **44.700** tập thể, cá nhân sai phạm; chuyển cơ quan điều tra gần **1.200** vụ việc có dấu hiệu tội phạm. Đặc biệt, từ sau khi Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương ban hành cơ chế chỉ đạo phối hợp phát hiện, xử lý các sai phạm qua kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án; các cơ quan chức năng đã chuyển đến cơ quan điều tra xem xét, xử lý hơn **330** vụ việc có dấu hiệu tội phạm trước khi ban hành kết luận kiểm tra, thanh tra. Riêng trong năm 2023 đã phát hiện, xử lý kỷ luật **271** trường hợp cán bộ, đảng viên của các cơ quan có chức năng PCTNTC có sai phạm do tham nhũng, tiêu cực, trong đó xử lý hình sự **137** trường hợp¹⁸. Cấp ủy, Ủy ban kiểm tra các cấp đã thi hành kỷ luật đối với **606** tổ chức đảng và **24.162** đảng viên vi phạm (*tăng 99 tổ chức đảng, 2.604 đảng viên so với năm 2022*), trong đó có **459** đảng viên bị kỷ luật do tham nhũng, **28** đảng viên bị kỷ luật do vi phạm về kê khai tài sản, thu nhập, **8.863** đảng viên bị kỷ luật do suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, vi phạm những điều đảng viên không được làm. Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, Ủy ban Kiểm tra Trung ương đã thi hành kỷ luật **19** cán bộ diện Trung ương quản lý vi phạm liên quan đến tham nhũng, tiêu cực, trong đó, lần đầu tiên xử lý kỷ luật đối với **06** cán bộ diện Bộ Chính trị, Ban Bí thư quan lý do vi phạm trong kê khai tài sản, thu nhập. Từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng đến nay, đã thi hành kỷ luật **105** cán bộ diện Trung ương quản lý (*tăng gần 02 lần so với cùng*

an Hải Phòng; Hòa Bình khởi tố Ủy viên Ban thường vụ Tỉnh ủy, Trưởng ban Tuyên giáo Tỉnh ủy; Đà Nẵng khởi tố Phó Bí thư, Chủ tịch UBND Quận; Bà Rịa-Vũng Tàu khởi tố Giám đốc và Phó Giám đốc Sở;...

¹⁵ Vụ án PMU 18 xảy ra tại Bộ Giao thông vận tải năm 2006; vụ án tại Tổng Công ty Xây lắp dầu khí Việt Nam (PVC) liên quan đến bị can Trịnh Xuân Thanh và Đinh La Thăng; vụ án vi phạm quản lý đất đai tại Đà Nẵng với 19 bị can và 2 cựu Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Đà Nẵng; vụ án nhận hối lộ tại Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao, liên quan đến cựu Thứ trưởng Bộ Ngoại giao. Trong ngành y tế, vụ án xảy ra tại Bệnh viện Bạch Mai và Bệnh viện Tim Hà Nội, lãnh đạo 02 bệnh viện đã cấu kết với công ty tư nhân để nâng giá thiết bị y tế để hưởng lợi bất chính. Gần đây nhất, Bộ Công an đã khởi tố vụ đày giá kit xét nghiệm Covid-19 của Công ty Cổ phần Việt Á, liên quan đến nhiều lãnh đạo các bộ, ngành như Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Y tế, Học viện Quân y và cán bộ Trung tâm Kiểm soát bệnh tật (CDC) của nhiều tỉnh, thành trong cả nước. Hai Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương đã bị khai trừ ra khỏi Đảng, bị bắt tạm giam để điều tra.

¹⁶ Như: Xử lý hình sự 02 Thiếu tướng đã nghi hưu liên quan đến vụ án xảy ra tại Cục Lãnh sự và vụ án tại Quảng Ninh; xử lý hình sự 23 cán bộ thanh tra, giám sát của các cơ quan: Thanh tra Chính phủ, Kiểm toán Nhà nước, Ngân hàng Nhà nước, Ủy ban Giám sát tài chính quốc gia có sai phạm liên quan đến vụ án xảy ra tại Tập đoàn Vạn Thịnh Phát, Ngân hàng SCB...

¹⁷ Báo cáo số 06-BC/TW ngày 23/7/2022 của Bộ chính trị về tổng kết 10 năm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

¹⁸ Báo cáo số 43-BC/BCĐW ngày 05/02/2024 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực kiểm điểm kết quả hoạt động của Ban Chỉ đạo năm 2023 và nhiệm vụ trọng tâm năm 2024.

kỳ Đại hội XIII của Đảng), trong đó có 22 Ủy viên, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng; 23 sỹ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang.

Đặc biệt, đã chỉ đạo kiên quyết làm rõ, xử lý trách nhiệm của người đứng đầu và tập thể lãnh đạo để xảy ra tham nhũng, tiêu cực trong cơ quan, đơn vị, lĩnh vực được phân công quản lý, phụ trách; kịp thời cho từ chức, miễn nhiệm, thay thế những cán bộ bị kỷ luật, năng lực hạn chế, uy tín giảm sút. Trong năm 2023, Trung ương đã cho thôi giữ chức vụ, nghỉ công tác, bố trí công tác khác đối với 09 cán bộ diện Trung ương quản lý; các địa phương đã cho từ chức, miễn nhiệm, bố trí công tác khác 364 trường hợp sau khi bị kỷ luật, trong đó có 92 cán bộ thuộc diện ban thường vụ tỉnh ủy, thành ủy quản lý. Từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng đến nay đã cho thôi giữ chức vụ, nghỉ công tác, bố trí công tác khác đối với 17 cán bộ diện Trung ương quản lý.

Các cơ quan tiến hành tố tụng cả nước đã khởi tố, điều tra 19.546 vụ/33.868 bị can, truy tố 16.699 vụ/33.037 bị can, xét xử sơ thẩm 15.857 vụ/30.355 bị cáo về các tội tham nhũng, chức vụ, kinh tế; trong đó tội phạm về tham nhũng đã khởi tố, điều tra 2.657 vụ/5.841 bị can, truy tố 2.628 vụ/6.199 bị can, xét xử sơ thẩm 2.439 vụ/5.647 bị cáo. Riêng trong năm 2023¹⁹, các cơ quan tố tụng Trung ương và địa phương đã khởi tố, điều tra 4.523 vụ/9.373 bị can (tăng 46% về số vụ án, 63% về số bị can so với năm 2022), truy tố 3.674 vụ/7.626 bị can; xét xử sơ thẩm 3.387 vụ/6.957 bị cáo về các tội tham nhũng, kinh tế, chức vụ; trong đó, án tham nhũng đã khởi tố mới 899 vụ/ 2.446 bị can (tăng gần 02 lần về số vụ án và hơn 02 lần về số bị can so với năm 2022). Riêng các vụ án, vụ việc thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương theo dõi, chỉ đạo, đã khởi tố mới 13 vụ án/54 bị can, khởi tố bổ sung 274 bị can trong 26 vụ án; kết luận điều tra 18 vụ án/333 bị can, kết luận điều tra bổ sung 06 vụ án/60 bị can; ban hành cáo trạng truy tố 20 vụ án/374 bị can: xét xử sơ thẩm 20 vụ án/271 bị cáo, xét xử phúc thẩm 15 vụ/113 bị cáo, trong đó, đã xét xử kịp thời một số vụ án trọng điểm theo kế hoạch của Ban Chỉ đạo Trung ương²⁰.

Điểm nổi bật là, tiếp tục tập trung điều tra, làm rõ bản chất tham nhũng, chiếm đoạt, cấu kết, “lợi ích nhóm” trong các vụ án²¹; khởi tố nhiều bị can là cán bộ cấp cao, sỹ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang, cả đương chức và nghỉ hưu, trong đó có

¹⁹ Báo cáo số 43-BC/BCĐW ngày 05/02/2024 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực kiểm điểm kết quả hoạt động của Ban Chỉ đạo năm 2023 và nhiệm vụ trọng tâm năm 2024.

²⁰ Như: Vụ án xảy ra tại Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao và một số đơn vị liên quan; vụ án xảy ra tại Công ty Việt Á và một số bộ, ngành, địa phương liên quan; vụ án xảy ra tại Học viện Quân y; vụ án xảy ra tại Bộ Tư lệnh Cảnh sát biển; vụ án xảy ra tại Dự án Tân Việt Phát 2, Bình Thuận; vụ án xảy ra tại Sở Y tế Quảng Ninh, Công ty AIC và các đơn vị liên quan;...

²¹ Trong vụ án xảy ra tại tập đoàn Vạn Thịnh Phát, Ngân hàng SCB đã khởi tố, điều tra 23 cán bộ thanh tra, giám sát về tội “Nhận hối lộ”, “Lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ” và mới đây đã khởi tố Chủ tịch tỉnh UBND tỉnh Lâm Đồng; trong vụ án khai thác cát trái phép tại An Giang đã khởi tố Chủ tịch, Phó Chủ tịch UBND tỉnh về tội “Nhận hối lộ”; trong vụ án xảy ra tại Bộ Công Thương và một số địa phương đã khởi tố, điều tra 01 nguyên Thứ trưởng, Chủ tịch Tập đoàn ENV về tội “Lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ”; trong vụ án xảy ra tại Công ty Xuyên Việt Oil và một số cơ quan, tổ chức liên quan đã khởi tố 01 Thứ trưởng về tội “Nhận hối lộ”, 01 Bí thư tỉnh ủy về tội “Lợi dụng chức vụ, quyền hạn gây ảnh hưởng đối với người khác để trục lợi”...

14 trường hợp cán bộ thuộc diện Bộ Chính trị, Ban Bí thư quản lý²²; điều tra, truy tố, xét xử vắng mặt các bị can, bị cáo đang bỏ trốn²³; xử lý nghiêm những người đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn để tác động, can thiệp, chỉ đạo trái chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; người chủ mưu, cầm đầu, người thực hành tích cực có động cơ vụ lợi; miễn, giảm trách nhiệm hình sự đối với những người không có động cơ vụ lợi, động cơ cá nhân khác, chủ động khai báo, khắc phục hậu quả...: vừa bảo đảm nghiêm minh, nhưng cũng rất nhân văn, có lý, có tình, được dư luận, Nhân dân đồng tình, ủng hộ, đánh giá cao.

Công tác thu hồi tài sản tham nhũng có chuyển biến tích cực; cơ quan thi hành án dân sự các cấp đã thu hồi 61 nghìn tỷ đồng, đạt tỷ lệ 34,7% (năm 2013, tỷ lệ này chỉ đạt dưới 10%). Riêng các vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương theo dõi, chỉ đạo đã thu hồi được gần 50 nghìn tỷ đồng, đạt tỷ lệ 41,3%.

Với quyết tâm chính trị cao về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí, tình hình tham nhũng tại Việt Nam có nhiều khởi sắc tích cực. Theo Báo cáo Chỉ số cảm nhận tham nhũng (CPI)²⁴ năm 2022, do Tổ chức Minh bạch Quốc tế (TI) công bố, Việt Nam là một trong số sáu quốc gia khu vực châu Á - Thái Bình Dương có tiến bộ nổi trội, với 42 điểm, tăng 09 điểm kể từ năm 2018. Năm 2022, Việt Nam tăng 03 điểm CPI so với năm 2021, từ 39 lên 42 trên thang điểm 100 (với 0 là tham nhũng nhất và 100 là trong sạch nhất). Trong bảng xếp hạng CPI 180 quốc gia, vùng lãnh thổ, Việt Nam đã tiến 18 bậc, từ xếp thứ 87 (năm 2021) lên 77 (năm 2022)²⁵; những con số trên cho thấy sự nỗ lực, sự quyết tâm mạnh mẽ và hiệu quả thực tế của công tác phòng, chống tham nhũng trong nước thời gian qua.

Mặc dù đạt được những kết quả rất quan trọng, nhưng công tác PCTNTC, LP vẫn còn nhiều vấn đề đặt ra cần phải giải quyết; vừa qua vẫn xảy ra một số vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực rất nghiêm trọng và đặc biệt nghiêm trọng, liên quan đến nhiều cán bộ cấp cao ở Trung ương và địa phương. Các hành vi vi phạm rất tinh vi, không chỉ bó hẹp trong một bộ phận nhỏ mà có sự móc nối, liên kết ở nhiều cấp, nhiều ngành, nhiều lĩnh vực, kể cả lĩnh vực công và lĩnh vực tư; diễn ra trong bối cảnh hết sức khó khăn khi Đảng, Nhà nước và Nhân dân đang gồng mình chống đại dịch Covid-19.

Thực tiễn cho thấy, công tác PCTNTC vẫn còn những mặt hạn chế cần phải quyết tâm khắc phục để ngăn chặn hiệu quả cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức suy thoái, vi phạm pháp luật và đạo đức, làm ảnh hưởng nghiêm trọng tới niềm tin của

²² Gồm: 03 nguyên Bí thư tỉnh ủy; 07 nguyên Chủ tịch UBND tỉnh, thành phố; 01 Thứ trưởng và 01 nguyên Thứ trưởng và 02 sỹ quan cấp tướng (trong đó có 04 Ủy viên, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng).

²³ Trong vụ án xảy ra tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Đồng Nai, Công ty AIC và một số đơn vị liên quan; Vụ án xảy ra tại Sở Y tế tỉnh Quảng Ninh, Công ty AIC và các đơn vị có liên quan.

²⁴ CPI là chỉ số toàn cầu hàng đầu về tham nhũng trong khu vực công, cung cấp một cái nhìn tổng thể hàng năm về mức độ tham nhũng tương đối ở 180 quốc gia và vùng lãnh thổ.

²⁵ Nguồn: Kết quả đánh giá công tác phòng, chống tham nhũng cấp tỉnh năm 2022 của Thanh tra Chính phủ.

Nhân dân vào Đảng và chế độ, đồng thời các thế lực phản động, thù địch lợi dụng chống phá nhằm thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ Đảng ta. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: *“Công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí ở một số địa phương, bộ, ngành chưa có chuyển biến rõ rệt; công tác phòng ngừa tham nhũng ở một số nơi còn hình thức...; tình trạng những nhiễu, tiêu cực trong một số cơ quan, đơn vị khu vực hành chính, dịch vụ công chưa được đẩy lùi. Tham nhũng, lãng phí trên một số lĩnh vực, địa bàn vẫn còn nghiêm trọng, phức tạp, với những biểu hiện ngày càng tinh vi, gây bức xúc trong xã hội”*²⁶. Tình trạng “tham nhũng vặt” thường xuất hiện ở nhiều cấp, nhiều ngành, nhiều cơ quan, đơn vị nhất là ở cơ sở; biểu hiện rõ nhất là một số cán bộ, công chức, viên chức khi trực tiếp giải quyết công việc, hoặc các thủ tục hành chính thường sách nhiễu, gây khó khăn, phiền hà cho người dân, doanh nghiệp, gây bức xúc trong Nhân dân. Tình trạng tham ô, lãng phí, thường xảy ra ở một bộ phận cán bộ có chức vụ, quyền hạn thiếu tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức, luôn đặt lợi ích cá nhân lên trước. Tình trạng tham nhũng chính sách là vấn đề rất hệ trọng, có thể gây thiệt hại đặc biệt lớn, hậu quả rất nặng nề trong thời gian dài đối với đất nước và người dân, với động cơ sai, dụng ý xấu đã “cài cắm” điều khoản nhằm mục đích có lợi cho cá nhân hoặc một nhóm người, tạo ra “nhóm lợi ích” nhằm trục lợi chính sách, gây thiệt hại cho cộng đồng, xã hội, đất nước, điển hình là vụ án xảy ra tại Công ty Cổ phần tiên bộ Quốc tế AIC.

Mặt khác, trước đây công tác PCTNTC, LP chủ yếu tập trung vào các hành vi tham ô, chiếm đoạt, nhận hối lộ, đưa hối lộ, làm thất thoát tài sản nhà nước. Nay không chỉ trong khu vực nhà nước mà còn mở rộng ra cả khu vực ngoài nhà nước. Nhiều vụ tham nhũng lớn, có tổ chức, nhiều người tham gia, có sự cấu kết, thông đồng giữa doanh nghiệp với người có thẩm quyền, vì lợi ích vật chất đã thực hiện trái quy định pháp luật, tạo điều kiện để doanh nghiệp trục lợi, gây thiệt hại cho Nhà nước. Điển hình như các vụ án, vụ việc tại Công ty Nhật Cường - Mobile; vụ án tại Tập đoàn FLC, Tập đoàn Tân Hoàng Minh, Công ty Việt Á, Công ty Cổ phần tiên bộ Quốc tế AIC, Bệnh viện Đồng Nai và các đơn vị liên quan... đây là những công ty tư nhân lớn đã cố tình “móc ngoặc” với một số cán bộ có chức vụ, quyền hạn để hưởng lợi, “tư túi”, chiếm đoạt tài sản; làm lũng đoạn thị trường chứng khoán, gây thiệt hại tài sản lớn cho Nhà nước và người dân, ảnh hưởng nghiêm trọng đến sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Cùng với sự phát triển của nền kinh tế thị trường, tham nhũng, tiêu cực, lãng phí không chỉ xảy ra trong các ngành kinh tế mà cả các ngành bảo vệ pháp luật, không chỉ cán bộ cấp thấp mà còn cả cán bộ cấp cao. Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI) đánh giá: *“Một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, trong đó có những đảng viên giữ vị trí lãnh đạo, quản lý, kể cả một số cán bộ cấp cao, suy thoái về chính trị, đạo đức, lối*

²⁶ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, t. I, tr. 92 - 93

sống..., sa vào chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, cơ hội, thực dụng, chạy theo danh lợi, tiền tài, kèn cựa địa vị, cục bộ, tham nhũng, lãng phí, tùy tiện, vô nguyên tắc...”²⁷.

Đáng chú ý, trong năm 2023, có nhiều vụ án lớn, tính chất tội phạm đặc biệt nghiêm trọng, phức tạp, có sự cấu kết chặt chẽ giữa cán bộ Nhà nước với các công ty, doanh nghiệp tư nhân hoạt động trong các lĩnh vực tài nguyên khoáng sản, đất đai, chứng khoán, trái phiếu, y tế, giáo dục và đăng kiểm, gây bức xúc trong dư luận xã hội. Điển hình như: vụ án xảy ra tại Cục Đăng kiểm Việt Nam và các Trung tâm Đăng kiểm một số địa phương; vụ án xảy ra tại Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao và một số đơn vị liên quan; vụ án xảy ra tại Công ty Việt Á và các đơn vị, địa phương liên quan.

1.2. Thực trạng trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh

Thời gian qua, Thành ủy, Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực Thành phố (*Ban chỉ đạo*), Ủy ban nhân dân Thành phố tập trung triển khai khá đồng bộ, hiệu quả các nhiệm vụ công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực theo chỉ đạo của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Thành ủy, Ban Chỉ đạo, Ủy ban nhân dân Thành phố tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo việc cụ thể hóa chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác PCTNTC, LP trong đó tập trung triển khai thực hiện toàn diện các giải pháp phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực, lãng phí nên tình hình PCTNTC, LP trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh đã có những bước chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, tình hình vi phạm liên quan đến tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trên địa bàn thành phố cũng còn khá phức tạp.

Trong giai đoạn từ 2012-2022²⁸, qua hoạt động kiểm tra, tự kiểm tra của cơ quan, tổ chức, đơn vị đã phát hiện, xử lý 35 vụ việc/42 người, trong đó đã chuyển Cơ quan điều tra xử lý 08 vụ việc. Qua công tác thanh tra của các cơ quan thành phố đã phát hiện và chuyển 66 vụ việc sang cơ quan điều tra, để xử lý theo quy định pháp luật. Qua giải quyết vụ việc, đơn thư, tin báo tố giác tội phạm có dấu hiệu tham nhũng và kiến nghị khởi tố, các cơ quan tố tụng thành phố đã khởi tố, xử lý 115 vụ việc, có dấu hiệu tiêu cực, tham nhũng.

Đối với kết quả xử lý kỷ luật Đảng²⁹, năm 2021, 2022, Ủy ban Kiểm tra Trung ương thi hành kỷ luật khai trừ ra khỏi Đảng 02 cá nhân³⁰; Ban Thường vụ Thành ủy thi

²⁷ Như: Vụ thâm tóm đất vàng tại Công ty Nova Bắc Nam 79 và Novaland tại Đà Nẵng lên quan đến 02 cựu Thứ trưởng Bộ Công an; vụ án liên quan lãnh đạo thuộc Cục Cảnh sát phòng chống tội phạm công nghệ cao bảo kê cho đường dây đánh bạc trực tuyến lớn nhất Việt Nam; vụ án buôn lậu và sản xuất 200 triệu lít xăng giả tại Đồng Nai, liên quan nhiều cán bộ, Bộ đội Biên phòng và Cảnh sát biển; vụ án liên quan cán bộ thanh tra phòng phòng, chống tham nhũng của Thanh tra Bộ Xây dựng...

²⁸ Nguồn: Báo cáo số 274-BC/TU ngày 29/6/2022 của Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh tổng kết 10 năm công tác phòng, chống tham nhũng giai đoạn 2012-2022.

²⁹ Nguồn: Báo cáo báo cáo chuyên đề thực trạng vi phạm pháp luật tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị, DNNN và giải pháp phòng ngừa của lĩnh vực kiểm tra, giám sát và kỷ luật Đảng của ngày 22/11/2023 của Ủy ban Kiểm tra Thành ủy

³⁰ (1) Vụ án sai phạm tại Công ty Trách nhiệm hữu hạn một thành viên Phát triển công nghiệp Tân Thuận (IPC), Công ty Phát triển Nam Sài Gòn (SADECO) và các đơn vị có liên quan. (2) Vụ án “Tham ô tài sản”; “vi phạm quy định về

hành kỷ luật khai trừ ra khỏi Đảng **01** cá nhân³¹. Ủy ban Kiểm tra Thành ủy thi hành kỷ luật khai trừ ra khỏi Đảng **08** cá nhân³² về hành vi tham ô tài sản.

Giai đoạn 2018 - 2022, Ban Bí thư thi hành kỷ luật khai trừ ra khỏi Đảng **03** cá nhân³³. Ban Thường vụ Thành ủy thi hành kỷ luật khai trừ ra khỏi Đảng **08** cá nhân³⁴. Ủy ban Kiểm tra Thành ủy thi hành kỷ luật khai trừ ra khỏi Đảng đối với **19** cá nhân³⁵ về hành vi vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí, thiếu trách nhiệm, gây hậu quả nghiêm trọng.

Trong giai đoạn 2020-2022, qua xem xét, giải quyết đơn tố cáo, phản ánh, Ủy ban Kiểm tra Thành ủy đã tiến hành kiểm tra khi có dấu hiệu vi phạm đối với **02** đảng viên. Qua kiểm tra, đã kiến nghị xử lý, thu hồi số tiền vi phạm quy định về chế độ kế toán, tài chính tại **01** Tổng Công ty 100% vốn Nhà nước của Thành phố hơn **12 tỷ đồng** và tại **01** đơn vị sự nghiệp của Thành ủy hơn **5 tỷ đồng**. Ủy ban Kiểm tra Thành ủy đã thi hành kỷ luật cảnh cáo **02** cá nhân vi phạm.

Ngoài ra, Ủy ban Kiểm tra Thành ủy đã thi hành kỷ luật, đề nghị thi hành kỷ luật các cá nhân có hành vi vi phạm trong các vụ án: vụ án “*Giao đất, cho thuê đất tại 8 - 12 Lê Duẩn*”; vụ án “*Hoán đổi nhà đất số 57 Cao Thắng*”; vụ án “*Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản nhà nước gây thất thoát lãng phí*” xảy ra tại một số trường học

quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí”; “thiếu trách nhiệm, gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn Trách nhiệm hữu hạn một thành viên.

³¹ Vụ án “Tham ô tài sản”; “vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí”; “thiếu trách nhiệm, gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn Trách nhiệm hữu hạn một thành viên.

³² (1) Vụ án sai phạm tại Công ty Trách nhiệm hữu hạn một thành viên Phát triển công nghiệp Tân Thuận (IPC), Công ty Phát triển Nam Sài Gòn (SADECO) và các đơn vị có liên quan. (2) Vụ án “Tham ô tài sản”; “vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí”; “thiếu trách nhiệm, gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn Trách nhiệm hữu hạn một thành viên. (3) Vụ án “Tham ô tài sản” và “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Công ty TNHH MTV Dịch vụ cơ quan nước ngoài).

³³ 01 cá nhân (Vụ án chuyển nhượng dự án tại Công ty TNHH MTV Đầu tư và Xây dựng Tân Thuận). 02 cá nhân (Vụ án “Tham ô tài sản”; “vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí”; “thiếu trách nhiệm, gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn Trách nhiệm hữu hạn một thành viên).

³⁴ 04 cá nhân (Vụ án “Tham ô tài sản”; “vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí”; “thiếu trách nhiệm, gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn Trách nhiệm hữu hạn một thành viên).

02 cá nhân (Vụ án sai phạm tại Công ty Trách nhiệm hữu hạn một thành viên Phát triển công nghiệp Tân Thuận (IPC), Công ty Phát triển Nam Sài Gòn (SADECO) và các đơn vị có liên quan).

02 cá nhân (Vụ án chuyển nhượng dự án tại Công ty TNHH MTV Đầu tư và Xây dựng Tân Thuận).

³⁵ 07 cá nhân (Vụ án chuyển nhượng dự án tại Công ty TNHH MTV Đầu tư và Xây dựng Tân Thuận); 06 cá nhân (Vụ án sai phạm tại Công ty Trách nhiệm hữu hạn một thành viên Phát triển công nghiệp Tân Thuận (IPC), Công ty Phát triển Nam Sài Gòn (SADECO) và các đơn vị có liên quan); 03 cá nhân (Vụ án “Tham ô tài sản”; “vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí”; “thiếu trách nhiệm, gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn Trách nhiệm hữu hạn một thành viên).

06 cá nhân (Vụ án “Tham ô tài sản” và “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Công ty TNHH MTV Dịch vụ cơ quan nước ngoài).

01 cá nhân (Vụ án mua sắm kit xét nghiệm Covid-19 tại Bệnh viện Thành phố Thủ Đức).

trên địa bàn huyện Củ Chi, vụ án xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn, Tổng Công ty Công nghiệp Sài Gòn, Công ty Tân Thuận...

Cơ quan điều tra thụ lý **129 vụ/265** bị can liên quan đến tham nhũng; Viện kiểm sát thụ lý **98 vụ/218** bị can; Tòa án thành phố thụ lý xét xử **102 vụ/ 417** bị cáo. Tổng số tài sản tham nhũng bị thất thoát, chiếm đoạt đã phát hiện phải thu hồi trong giai đoạn điều tra **4.575.683** triệu đồng; đã thu hồi **3.714.040** triệu đồng, đạt 81,2%; trong giai đoạn truy tố, xét xử thu hồi được **125.436** triệu đồng.

Trong 05 năm từ ngày 01/01/2018 đến ngày 31/12/2022, Cơ quan Cảnh sát điều tra, Cơ quan An ninh điều tra Công an Thành phố Hồ Chí Minh và Công an các địa phương đã tiến hành khởi tố điều tra **96 vụ án/356** bị can liên quan đến tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị và DNNN. Tổng số tài sản bị thiệt hại là 1.967 triệu đồng, tài sản đã thu hồi là 1.239 triệu đồng³⁶ (*cụ thể trong các lĩnh vực được minh họa trong Phụ lục 1 kèm theo*).

Năm 2023, tình hình tội phạm về tham nhũng, chức vụ trên địa bàn Thành phố tăng so với cùng kỳ năm 2022, Cơ quan điều tra khởi tố mới **69 vụ/302** bị can (*tăng 48 vụ, 257 bị can*), về các tội: “Tham ô tài sản” 42 vụ/40 bị can (*tăng 28 vụ*); “Nhận hối lộ” 18 vụ/197 bị can (*tăng 17 vụ*); “Đưa hối lộ” 04 vụ/25 bị can (*tăng 02 vụ*); “Giả mạo trong công tác” 02 vụ/11 bị can (*tăng 01 vụ*); “Môi giới hối lộ” 13 bị can; , “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” 05 bị can (*giảm 01 vụ*)³⁷; trong đó nổi lên các vụ án xảy ra tại Cục Đăng kiểm Việt Nam và các Trung tâm đăng kiểm xe cơ giới trên địa bàn Thành phố.

Tòa án nhân dân 02 cấp thành phố³⁸ đã thụ lý **76 vụ án/199** bị cáo liên quan các tội phạm về tham nhũng, đã giải quyết **56 vụ án/158** bị cáo (*trong đó đưa ra xét xử là 38 vụ án/78 bị cáo; trả điều tra bổ sung 18 vụ án/80 bị cáo*).

Về kết quả thu hồi tài sản tham nhũng; giai đoạn điều tra, tổng tài sản tham nhũng bị thất thoát, chiếm đoạt đã phát hiện phải thu hồi **246,323** tỷ đồng và đã thu hồi **46,061** tỷ đồng (*tỷ lệ 18,29%*); giai đoạn truy tố thu hồi 1.438.096.395 đồng (*tỷ lệ 0,018%*); giai đoạn xét xử thu hồi 58.352.200.000 đồng; giai đoạn thi hành án thu hồi 160.676.041.000 đồng (*đạt 1,42%*).

Trong năm 2023, Ban Thường vụ Thành ủy xem xét, thi hành kỷ luật³⁹ đối với **02** tổ chức đảng bằng hình thức cảnh cáo và 12 đảng viên bằng hình thức khai trừ. Ủy ban kiểm tra Thành ủy đã thi hành kỷ luật đối với **02** tổ chức đảng bằng hình thức khiển

³⁶ Nguồn: Báo cáo chuyên đề thực trạng vi phạm pháp luật tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong hệ thống chính trị, DNNN và giải pháp phòng ngừa ngày 18/12/2023 của Công an Thành phố.

³⁷ Báo cáo số 3176/BC-VKS ngày 04/12/2023 của Viện kiểm sát nhân dân Thành phố tổng kết công tác năm 2023

³⁸ Báo cáo số 719/TATP ngày 11/12 năm 2023 của Tòa án nhân dân Thành phố.

³⁹ Báo cáo số 192-BC/UBKTTU ngày 29/12/2023 của Ủy ban Kiểm tra Thành ủy công tác kiểm tra, giám sát thực hiện nhiệm vụ phòng, chống tham nhũng tiêu cực năm 2023

trách và thi hành kỷ luật đối với 28 đảng viên bằng các hình thức: khiển trách (14); cảnh cáo (07); cách chức (01); khai trừ (06).

Tại các đơn vị Sở, ban, ngành, Ủy ban nhân dân thành phố Thủ Đức và các Quận, huyện, doanh nghiệp thuộc Thành phố, trong năm 2023⁴⁰ phát sinh 06 vụ/21 người có hành vi tham nhũng và được các cơ quan có thẩm quyền điều tra, làm rõ⁴¹. Xử lý kỷ luật đối với 08 trường hợp người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu do thiếu trách nhiệm để xảy ra tham nhũng tại đơn vị mình quản lý⁴².

1.3. Thực trạng tham nhũng, tiêu cực, lãng phí đối với một số ngành, lĩnh vực

Cùng với sự phát triển về kinh tế - xã hội giai đoạn hiện nay, tình hình tham nhũng, tiêu cực, lãng phí của cả nước nói chung và trên địa bàn Thành phố nói riêng còn tiềm ẩn nhiều nguy cơ, diễn biến phức tạp; tình trạng tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong một số ngành, lĩnh vực vẫn còn nghiêm trọng với nhiều phương thức, thủ tục tinh vi.

Trong lĩnh vực quản lý đất đai, đây là lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng tiêu cực do các nguồn lợi to lớn mà đất đai mang lại. Trong thời gian qua các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực trong lĩnh vực đất đai bị phát hiện có xu hướng gia tăng và tính chất ngày càng nghiêm trọng hơn so với giai đoạn trước đây, có những vụ án gây thiệt hại cho nhà nước lên đến hàng trăm, hàng nghìn tỷ đồng. Các sai phạm trong lĩnh vực đất đai thường xảy ra trong công tác quản lý, sắp xếp sử dụng đất đai, nhà ở thuộc sở hữu nhà nước, việc giao đất, cho thuê đất của cơ quan nhà nước có thẩm quyền, có thể thấy rõ thông qua một số vụ án được xét xử trong thời gian qua như vụ án Dương Thị Bạch Diệp, Nguyễn Thành Tài và đồng phạm (*liên quan đến việc hoán đổi nhà đất tại địa chỉ 57 Cao Thắng và 185 Hai Bà Trưng*), Vụ án Nguyễn Thành Tài và đồng phạm (*sai phạm liên quan đến khu đất 8-12 Lê Duẩn*), Vụ án Nguyễn Hữu Tín và đồng phạm (*sai phạm liên quan đến nhà đất tại số 15 Thi Sách*), Vụ án Trần Vĩnh Tuyến và đồng phạm (*sai phạm liên quan dự án phát triển khu nhà ở tại phường Phước Long B, Quận 9*), vụ án Tất Thành Cang và đồng phạm (*sai phạm liên quan đến công ty Tân Thuận và dự án tại khu đất Phước Kiến, Nhà Bè*).

Bên cạnh các sai phạm nêu trên thì trong lĩnh vực đất đai còn tiềm ẩn nguy cơ phát sinh hành vi tham nhũng, tiêu cực như liên quan đến việc cấp giấy phép xây dựng, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, xử lý xây dựng không phép... đây cũng là một vấn đề gây nhiều bức xúc trong dư luận quần chúng Nhân dân (*tại quận Tân Bình đã*

⁴⁰ Báo cáo số 26/BC-UBND ngày 25/01/2024 của UBND Thành phố Hồ Chí Minh về công tác phòng, chống tham nhũng quý IV và năm 2023.

⁴¹ (1) Vụ án vi phạm quy định về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng tại Bệnh viện thành phố Thủ Đức; (2) Vụ án vi phạm đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng, đưa, nhận hối lộ xảy ra tại Công ty Việt Á, Bệnh viện thành phố Thủ Đức và Công ty TNHH Thiết kế xây dựng và dịch vụ Nam Phong; (3) Vụ nhân viên thu phí Bệnh viện thành phố Thủ Đức đã không nộp đủ số tiền thu chi từ tháng 01/2021 đến tháng 7/2021; hiện vụ án vẫn đang được Cơ quan chức năng điều tra.

⁴² Công an Thành phố: khiển trách 01, cảnh cáo 02, giáng chức 04; Sở Y tế: khiển trách 01.

phát hiện và đưa ra xét xử đối với bị cáo Đào Lê Thắng là chuyên viên phòng quản lý đô thị quận đã có các sai phạm trong công tác cấp giấy phép xây dựng).

Lĩnh vực đầu tư, xây dựng cơ bản là lĩnh vực xảy ra tham nhũng, tiêu cực phổ biến. Đây là lĩnh vực thường có số vốn đầu tư rất lớn từ ngân sách nhà nước, trong khi đó cơ chế quản lý lại tương đối lỏng lẻo, chính vì vậy tham nhũng, tiêu cực xảy ra nhiều, đồng thời số tiền bị thất thoát thường rất lớn. Các vụ việc tham nhũng, tiêu cực thường có quy mô và hết sức phức tạp, bởi lẽ các hạng mục công trình công cộng thường có mức đầu tư rất lớn, nếu thắng thầu ở các dự án đầu tư công thường mang lại lợi nhuận rất lớn cho doanh nghiệp. Vì thế, chủ doanh nghiệp sẵn sàng bỏ ra những khoản chi không nhỏ để được các cán bộ có thẩm quyền tạo điều kiện để được nhận hợp đồng thi công dự án, nhưng để có “quỹ” cho các khoản chi ngoài hợp đồng thì các doanh nghiệp tìm mọi cách điều chỉnh thiết kế, bổ sung dự toán cắt xén vật tư khiến cho tính phức tạp của hạng mục công trình tăng lên quá mức cần thiết, gây thiệt hại cho ngân sách nhà nước nhưng chất lượng các công trình này lại không đảm bảo.

Tham nhũng trong đầu tư xây dựng cơ bản không những hạ thấp hiệu quả đầu tư mà còn cản trở sự phát triển của nền kinh tế. Nếu như trước đây giai đoạn thường xảy ra sai phạm là chuẩn bị đầu tư, xác định mục tiêu dự án, phê duyệt tổng mức đầu tư; và đặc biệt là giai đoạn thực hiện đầu tư, sai phạm thường liên quan trực tiếp đến nhà thầu, khi chủ đầu tư chỉ định thầu không đúng quy định, bố trí vốn cho công trình khi chưa có thiết kế dự toán được duyệt, nghiệm thu thanh toán sai khối lượng xây lắp, thì hiện nay trong lĩnh vực đầu tư xây dựng cơ bản còn xuất hiện loại tội phạm mới là can thiệp để được quyền thu phí các công trình xây dựng cơ bản mà nhà nước làm chủ đầu tư để sau đó bằng nhiều phương thức thủ đoạn lợi dụng chiếm đoạt tài sản, gây thất thoát của nhà nước thông qua các hoạt động thu phí (*điển hình như vụ án Đinh Ngọc Hệ, Đinh La Thăng và đồng phạm liên quan đến tuyến cao tốc Trung Lương*).

Lĩnh vực quản lý tài chính, sử dụng ngân sách, tài sản công thường là “mỏ vàng” cho các hành vi tham nhũng, tiêu cực. Chính tâm lý xem tài sản của nhà nước là “của chùa” của một bộ phận công chức là một trong những nguyên nhân quan trọng để tham nhũng, tiêu cực trong lĩnh vực này nảy sinh và phát triển mạnh mẽ. Trong lĩnh vực này, tham nhũng chủ yếu xảy ra ở các đơn vị được thụ hưởng ngân sách nhà nước và được giao quản lý các tài sản của nhà nước. Hiện tượng tham nhũng phổ biến chủ yếu là vi phạm các nguyên tắc quản lý tài chính, ngân sách để trục lợi như: chi tiêu tiền của cơ quan, đơn vị không đúng mục đích, trái nguyên tắc; thu tiền không nhập quỹ, không vào sổ sách; lợi dụng sơ hở trong chính sách và sự quản lý lỏng lẻo của Nhà nước, làm khống chứng từ để chia nhau; khai tăng giá khi mua sắm các thiết bị, tài sản công, mua đất hơn giá thị trường, hai bên thông đồng với nhau để ghi giá vào hóa đơn cao hơn giá thanh toán thực tế hoặc người mua hàng chiếm đoạt tiền hoa hồng...

Theo kết quả tổng kết về công tác phòng chống PCTNTC trong thời gian từ ngày 01/01/2018 đến ngày 31/12/2022, cho thấy phần lớn đảng viên bị kỷ luật⁴³ do vi phạm nguyên tắc tập trung dân chủ và quy chế làm việc, những điều đảng viên không được làm, buông lỏng lãnh đạo, cố ý làm trái quy định pháp luật gây thất thoát, thiệt hại tài sản của Nhà nước.

Trong kỳ, Tòa án nhân dân 02 cấp Thành phố Hồ Chí Minh đã đưa ra xét xử nhiều vụ án về tội phạm tham nhũng, chức vụ, trong đó Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh đã xét xử 34 vụ án/258 bị cáo thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương, Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo theo dõi, chỉ đạo; điển hình 13 vụ án⁴⁴ đã xét xử trong thời gian qua.

Lĩnh vực y tế là lĩnh vực đặc thù, thực hiện nhiệm vụ chăm sóc, bảo vệ sức khỏe nhu y tế dự phòng, khám bệnh, chữa bệnh, phục hồi chức năng, y dược cổ truyền, dược

⁴³ Theo tổng hợp số liệu báo cáo của 48 đơn vị.

⁴⁴ (1) Vụ án Hứa Thị Phần và đồng phạm (28 bị cáo) “Cố ý làm trái quy định Nhà nước về quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng” và “Lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản” xảy ra tại Ngân hàng TMCP Đại Tín gây thiệt hại trên 6.341 tỷ đồng;

(2) Vụ án Phạm Công Danh và đồng phạm (46 bị cáo) “Cố ý làm trái quy định Nhà nước về quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Ngân hàng Xây dựng gây thiệt hại trên 6.000 tỷ đồng; vụ án Đặng Thanh Bình và đồng phạm (05 bị cáo) “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổ Giám sát của Ngân hàng Nhà nước tại Ngân hàng TMCP Đại Tín thiệt hại hơn 15.000 tỷ đồng;

(3) Vụ án Thi Danh và đồng phạm (06 bị cáo) “Tham ô tài sản” xảy ra tại Ban bồi thường giải phóng mặt bằng quận Tân Phú;

(4) Vụ án Trần Thị Lê “Tham ô tài sản” xảy ra tại Chi cục Vệ sinh an toàn thực phẩm – Sở Y Tế thành phố Hồ Chí Minh;

(5) Vụ án Mai Phước Việt và đồng phạm (02 bị can) về tội “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng”, xảy ra tại Chi cục Hải quan cửa khẩu Cảng Sài Gòn Khu vực 4;

(6) Vụ án Nguyễn Thành Tài và đồng phạm (05 bị cáo) về tội “Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí” xảy ra tại Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh;

(7) Vụ án Trần Hữu Thái và đồng phạm (05 bị can) về tội “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Quỹ tín dụng cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại TP.HCM;

(8) Vụ án Đinh La Thăng và đồng phạm (20 bị can) về tội “Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát lãng phí”, “Lợi dụng chức vụ, quyền hạn gây ảnh hưởng đối với người khác để trục lợi” và “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”, xảy ra tại Bộ Giao thông vận tải, Công ty Cổ phần Tập đoàn Yên Khánh, Công ty Cổ phần Licogi 13 và các đơn vị có liên quan;

(9) Vụ án Dương Thị Bạch Diệp và đồng phạm (10 bị can) về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản” và “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Trung tâm Ca nhạc nhẹ thuộc Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh;

(10) Vụ án Lê Tấn Hùng và đồng phạm (19 bị cáo) về tội “Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí”, “Tham ô tài sản”, “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” và “Che giấu tội phạm” xảy ra tại Tổng Công ty Nông nghiệp Sài Gòn;

(11) Vụ án Tề Trí Dũng và đồng phạm (20 bị cáo) về tội “Tham ô tài sản” và “Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản nhà nước gây thất thoát, lãng phí” xảy ra tại Công ty TNHH MTV phát triển Tân Thuận (IPC);

(12) Vụ án Trần Công Thiện⁴⁴ và đồng phạm (10 bị cáo) “Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản nhà nước gây thất thoát, lãng phí” xảy ra tại Công ty TNHH MTV Đầu tư và Xây dựng Tân Thuận;

(13) Vụ án Tề Trí Dũng và đồng phạm (07 bị cáo) về tội “Vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí” xảy ra tại Công ty TNHH Một thành viên Xây dựng và phát triển khu công nghiệp Tân Thuận trong việc bán đất nền tại Dự án An Phú Tây, Bình Chánh; vụ án Tề Trí Dũng về tội “Tham ô tài sản” xảy ra tại Công ty Sepzone Linh Trung.

phẩm, trang thiết bị y tế, dân số, bảo hiểm y tế,... Trong lĩnh vực y tế, tham nhũng, tiêu cực đang có những diễn biến phức tạp, gây nhiều bức xúc cho xã hội như: vòi vĩnh, bỏ mặc người bệnh để nhận phong bì. Tình trạng phải cho tiền, đưa phong bì cho cán bộ y tế đã trở thành phổ biến ở các cơ sở y tế. Tình trạng giá thuốc tăng cao bất hợp lý, thiếu sự kiểm soát, khi nhiều loại thuốc, nhất là thuốc đặc chế, đặc trị nhập ngoại có giá cao hơn gấp nhiều lần so với giá thuốc sản xuất trong nước cũng như so với giá trị thật của loại thuốc. Tình trạng Có sự thông đồng móc nối giữa Trình dược Viên của Công ty Phân phối thuốc, trang thiết bị y tế với cơ quan y tế để trúng thầu nhằm mục đích trục lợi (hưởng hoa hồng). Thông đồng giữa thầy thuốc với Trình dược viên để kê đơn, chỉ định quay mua thuốc hưởng hoa hồng, đơn thuốc càng cao thì hoa hồng càng lớn. Tình trạng lấy thuốc, thiết bị vật tư của nhà nước đem ra thị trường bán chia nhau hoặc bán cho bệnh nhân trong bệnh viện; kê đơn thuốc cho bệnh nhân nhiều loại thuốc ngoại đắt tiền để hưởng hoa hồng hoặc nhận quà tặng của các cơ sở kinh doanh dược móc nối đưa bệnh nhân từ bệnh viện công ra phòng khám tư ảnh hưởng đến sức khỏe và lãng phí đối với bệnh nhân. Các Bác sỹ uy tín trong các Bệnh viện công móc nối với các Phòng khám tư chưa đủ điều kiện cấp phép của cơ quan có thẩm quyền “ăn cắp” thời gian của nhà nước ra ngoài làm gây nhầm lẫn cho bệnh nhân tưởng rằng là Phòng khám, Bệnh viện đa khoa. Xin nguồn ngân sách đầu tư trang thiết bị hiện đại nhưng chưa quan tâm đào tạo cán bộ sử dụng làm cho hiệu quả sử dụng chưa cao.... tất cả những vấn đề này đã và đang làm gia tăng các hành vi tham nhũng, tiêu cực trong lĩnh vực này.

Trong thời gian qua, tình hình tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong lĩnh vực y tế diễn biến phức tạp, phát sinh nhiều vụ việc vi phạm có tính chất, thủ đoạn phạm tội tinh vi, liên quan đến nhiều ngành, cơ quan, địa phương, đơn vị như: vụ án xảy ra tại Công ty Việt Á, và các đơn vị, địa phương liên quan. Đây được cho là một vụ án điển hình về tham nhũng, tiêu cực có hệ thống, có tổ chức. Các bị can trong vụ án này bị khởi tố điều tra về các tội: vi phạm quy định về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng, vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản nhà nước gây thất thoát, lãng phí, lợi dụng chức vụ quyền hạn trong khi thi hành công vụ, đưa hối lộ và nhận hối lộ; hiện đã khởi tố 33 vụ án liên quan với trên 111 bị can⁴⁵ tại 25 địa phương, đơn vị. Nhiều lãnh đạo, cán bộ CDC, Sở Y tế một số tỉnh thành lợi dụng chức trách nhiệm vụ được giao, lợi dụng kẽ hở pháp luật, thông đồng, cấu kết với doanh nghiệp đưa bộ kit xét nghiệm của Công ty Việt Á vào các cơ sở y tế 62 tỉnh thành để nhận hối lộ, “hoa hồng”, “lại quả” của doanh nghiệp. Thủ đoạn của các đối tượng thường sử dụng chính là lợi dụng tình hình dịch bệnh cấp bách, nguy hiểm cần gấp phương tiện vật tư y tế phục vụ công tác phòng chống dịch tự đề ra chủ trương mượn trước thiết bị, vật tư, sinh phẩm y tế của

⁴⁵ Xem: <https://xaydungchinh sach.chinhphu.vn/ban-noi-chinh-trung-uong-noi-ve-chum-an-viet-a-119230816223627545.htm>

doanh nghiệp, nhà cung cấp để sử dụng; sau đó thông đồng cấu kết hợp thực hoá hồ sơ chỉ định thầu rút gọn đối với các doanh nghiệp này, hoàn tất thủ tục đấu thầu thiết bị, vật tư, sinh phẩm y tế. Đáng nói, các đối tượng còn sử dụng phương thức chia nhỏ gói thầu để đáp ứng điều kiện chỉ định thầu đối với một số gói thầu có giá trị lớn hoặc áp dụng triệt để tiêu chí chỉ có một nhà thầu đăng ký thực hiện, chỉ có một nhà thầu có khả năng thực hiện gói thầu theo quy định pháp luật để lách qua “cửa hẹp” chỉ định thầu... Những chiêu thức, thủ đoạn này có thể thấy rõ trong các vụ đấu thầu bộ xét nghiệm COVID-19 của Việt Á tại nhiều CDC địa phương như: Hải Dương, Cần Thơ, Đắk Lắk; Bắc Giang; Nghệ An; Bình Dương; Nam Định; Hậu Giang, Hà Giang, Đồng Tháp, Trà Vinh; Đắk Lắk;...

Hoặc vụ án buôn bán hàng giả là thuốc chữa bệnh mang nhãn mác Health 2000 Canada, thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng, lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ xảy ra tại thành phố Hồ Chí Minh, các tỉnh, thành phố khác và Cục Quản lý Dược - Bộ Y tế; vụ án vi phạm về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng tại Bệnh viện Tim Hà Nội; vụ án vi phạm về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng tại Sở Y tế thành phố Cần Thơ; Sở Y tế tỉnh Tây Ninh; vụ án vi phạm về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng tại Bệnh viện Mắt Thành phố Hồ Chí Minh; vụ án vi phạm về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng tại Bệnh viện Thủ Đức, Thành phố Hồ Chí Minh. Các vụ án này gây thiệt hại, thất thoát tài sản có giá trị lớn, có trường hợp gây hậu quả đặc biệt nghiêm trọng, làm ảnh hưởng, giảm sút uy tín của Nhà nước, của Đảng trong lãnh đạo, chỉ đạo công tác quản lý nhà nước của lĩnh vực y tế.

Lĩnh vực hải quan, thói quen tham nhũng, tiêu cực thường gắn liền với thủ tục hành chính phức tạp và hành vi đạo đức nghề nghiệp của công chức thực thi. Nếu một thủ tục hành chính phải qua nhiều khâu và do các công chức kém đạo đức nghề nghiệp thực hiện thì doanh nghiệp phải có những khoản “chi” nhất định để thủ tục hành chính được giải quyết nhanh nếu muốn hàng hóa được thông quan nhanh. Hành vi tham nhũng, tiêu cực đối với lĩnh vực này thường xảy ra ở một số khâu thực hiện thủ tục hải quan, cụ thể như sau:

(1) Khâu khai báo thuế suất. Các đối tượng thường sử dụng Biểu thuế suất như là một yếu tố quan trọng tạo nên tiêu cực, tham nhũng. Các doanh nghiệp nhận thấy việc phân chia thuế suất thành nhiều loại khác nhau là cơ hội để họ cấu kết với nhân viên hải quan nhằm chọn lựa mức thuế suất thấp nhất khi khai báo cho cơ quan Hải quan. Tuy việc khai báo là do doanh nghiệp tự kê khai nhưng do có sự thông đồng với nhân viên hải quan nên việc kiểm tra trong khi làm thủ tục hải quan dễ bị bỏ qua. Ngoài ra, thuế suất ưu đãi cũng là yếu tố để doanh nghiệp tìm cách cấu kết với nhân viên hải quan, hợp pháp hóa chứng từ để có thể hưởng một số đặc quyền về thuế. Biểu thuế suất phân chia nhiều mức độ chênh lệch là nguyên nhân tạo ra tham nhũng, tiêu cực do có nhu cầu lợi dụng mức thuế thấp để gian lận thuế và “ăn chia” giữa công chức Hải quan và doanh nghiệp.

(2) Khâu phân loại hàng hóa. Việc phân loại và áp mã số hàng hóa (mã HS) chưa cụ thể, chưa rõ ràng đã tạo điều kiện cho các đối tượng lợi dụng, móc nối với nhân viên hải quan để tiêu cực, tham nhũng số tiền thuế khi thông quan hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu. Do khâu phân loại không chính xác đã dẫn đến mức thuế suất có thể được thay đổi tùy thuộc vào sự thỏa thuận ngầm giữa các đối tượng và công chức Hải quan để ăn chia tiền thuế lẽ ra phải được thu về cho Ngân sách nhà nước.

(3) Khai xuất xứ hàng hóa. Việc xác định xuất xứ hàng hóa (C/O) chính xác để doanh nghiệp được hưởng ưu đãi thuế còn nhiều bất cập, còn thực hiện bằng thủ công, chưa hiện đại, chưa chặt chẽ, chưa thống nhất nên cũng là cơ hội cho tham nhũng. Nước ta đã ký các hiệp định thương mại CEPT/FTA với nhiều nước, do đó doanh nghiệp được hưởng nhiều ưu đãi về thuế. Tuy nhiên, đây là lĩnh vực cũng phát sinh nhiều tiêu cực, tham nhũng do sự dung túng, thỏa hiệp của một số nhân viên Hải quan với doanh nghiệp. Bất cập hiện nay là vẫn còn tình trạng xác định sai bản chất của C/O của không ít công chức hải quan thừa hành mà nguyên nhân xuất phát từ tham nhũng, tiêu cực là không loại trừ. Cùng với ngày càng nhiều nước, nhiều doanh nghiệp nước ngoài lợi dụng xuất xứ Việt Nam thông qua tham nhũng, tiêu cực và sự sơ hở của công chức hải quan để lợi dụng, gian lận thì việc khai sai C/O mang lại hậu quả tiêu cực cho doanh nghiệp chân chính và làm tổn hại đến thương hiệu hàng hóa Việt Nam khi thâm nhập thị trường thế giới.

(4) Khâu thủ tục hải quan. Thủ tục hải quan thủ công (*mở tờ khai, nộp thuế, lệ phí...*) nếu không được thay đổi bằng phương thức điện tử thì tham nhũng trong khâu này sẽ rất khó kiểm soát. Tuy nhiên, các công cụ hỗ trợ thông quan như máy soi container, camera, cân điện tử, seal thông minh... tại các cảng biển, cửa khẩu đường không, đường bộ... còn thiếu nên làm hạn chế tốc độ, sự chính xác khi thông quan hàng hóa. Do đó, cũng dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực. Đặc biệt, đối với hàng cấm, hàng hạn chế xuất khẩu, nhập khẩu... nếu không có phương tiện hiện đại kiểm tra, soi chiếu để minh bạch hóa kết quả kiểm tra thì đây là mảnh đất cho tham nhũng, tiêu cực phát sinh. Bên cạnh đó, các thủ tục hải quan, nhất là thủ tục hải quan đối với hàng hóa tạm nhập tái xuất, gia công, sản xuất xuất khẩu còn rườm rà, phức tạp cũng là mầm mống của tiêu cực, tham nhũng.

(4) Lợi dụng chức vụ quyền hạn chỉ đạo cấp dưới trái quy định trong việc giám sát hải quan đối với hàng hóa Xuất – Nhập khẩu, hàng hóa chưa được phép nhập khẩu, cấm nhập khẩu nhằm mục đích vụ lợi.

Từ ngày 01/01/2018 đến ngày 12/12/2022, trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh xảy ra 03 vụ án tiêu cực trong lĩnh vực hải quan⁴⁶.

⁴⁶(1) Vụ án Công ty Thủ Đức House do Bộ Công an điều tra có 07 bị can là cựu cán bộ, công chức thuộc lực lượng Hải quan Thành phố Hồ Chí Minh bị đề nghị truy tố về hành vi “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng”; (2) Vụ án “Buôn lậu”, “Vận chuyển trái phép hàng hóa qua biên giới” xảy ra tại Công ty An Lộc và Công ty Hoàng Khang, có

Lĩnh vực thuế được coi là một trong những lĩnh vực có tỷ lệ tham nhũng cao trong hành chính công. Một số hành vi tham nhũng, tiêu cực của công chức thuế có thể kể đến như:

(1) Vụ lợi qua công tác giải quyết hoàn thuế: gây khó khăn cho người nộp thuế trong công tác hoàn thuế hoặc bỏ qua một số vi phạm của người nộp thuế nhằm mục đích vụ lợi. Cụ thể trong quá trình kiểm tra Cán bộ quản lý thuế khi phát hiện các doanh nghiệp có hoạt động xuất nhập khẩu, các doanh nghiệp xây dựng các doanh nghiệp kinh doanh nông sản và các doanh nghiệp được ưu đãi về Thuế xuất. Khai sai chủng loại hàng hoá, thiếu số lượng; khai sai xuất xứ hàng hóa nhập khẩu; giả mạo mục đích xuất khẩu, nhập khẩu để được hưởng ưu đãi thu; tạo giao dịch bán hàng giả mạo ...để hoàn thuế nhằm mục đích chiếm đoạt tiền hoàn thuế Nhà nước.

(2) Vụ lợi qua công tác thanh tra, kiểm tra tại doanh nghiệp: Trong quá trình thanh tra, kiểm tra thuế, công chức thuế nhận hối lộ để giảm bớt số thuế bị truy thu, hợp thức hoá các hành vi thiếu thuế, trốn thuế của người nộp thuế, hoặc giảm nhẹ mức phạt, làm sai lệch số thuế truy thu so với thực tế đối với DN hoặc dùng các nội dung, số liệu phát hiện qua kiểm tra, thanh tra để mặc cả với người nộp thuế nhằm nhận hối lộ và giảm hoặc bỏ nội dung truy thu thuế.

(3) Vụ lợi qua công tác quản lý thu thuế, miễn giảm thuế đối với hộ kinh doanh: công chức thuế nhận hối lộ để báo cáo không chính xác tình trạng kinh doanh của hộ kinh doanh, làm giảm thuế, không công khai hộ thuế, danh sách các hộ miễn giảm thuế để vụ lợi cá nhân hoặc thông đồng với người nộp thuế tạo lập hồ sơ để làm tăng số thuế được miễn giảm.

(4) Vụ lợi trong việc tính thu lệ phí trước bạ, thu khác (*nhà đất, ô tô, xe máy...*) và thuế TNCN: Công chức thuế thông đồng với người nộp thuế đánh giá sai giá trị tài sản, phương tiện, áp sai tỷ lệ, khung giá khi nộp lệ phí trước bạ gây thiệt hại cho ngân sách nhà nước.

(5) Vụ lợi trong công tác quản lý nợ thuế: Công chức thuế thông đồng với người nộp thuế tạo lập hồ sơ để xoá nợ không đúng quy định hoặc làm tăng số thuế được xoá nợ hoặc cố tình làm sai các quy định về quản lý thu nợ, gia hạn nộp thuế không đúng quy định tạo điều kiện cho người nộp thuế dây dưa nợ đọng thuế kéo dài, chiếm dụng tiền thuế nợ đọng để hưởng lợi.

(6) Thông đồng, móc nối, bao che giữa người nộp thuế và công chức quản lý thuế, cơ quan quản lý thuế để chuyển giá, trốn thuế; gây phiền hà, sách nhiễu đối với người nộp thuế; lợi dụng để chiếm đoạt hoặc sử dụng trái phép tiền thuế. Cố tình

03 bị can là cán bộ hải quan bị khởi tố về hành vi “Đưa, nhận hối lộ”; (3) Vụ án “Vận chuyển trái phép hàng hóa qua biên giới” xảy ra tại sân bay quốc tế Tân Sơn Nhất liên quan đến bị can Lê Văn Minh là cán bộ hải quan; (4) Vụ án “Buôn lậu” Tổng công ty Xăng dầu Nhà Bè liên quan đến bị can Hồ Việt Tân, Bùi Huỳnh Bá Thuộc công chức Hải quan Chi cục Hải quan cửa khẩu Cảng Phú Mỹ

không kê khai hoặc kê khai thuế không đầy đủ, kịp thời, chính xác về số tiền thuế phải nộp.

(7) Cán bộ quản lý Thuế quá trình quản lý, kiểm tra thuế trên hệ thống tập trung (TMS) phát hiện rủi ro về thuế hoặc mua bán hóa đơn GTGT của doanh nghiệp không chuyển (*thông tin*) tin báo sang cơ quan Công an mà mời doanh nghiệp làm việc để bỏ qua nhằm mục đích vụ lợi.

Từ ngày 01/01/2018 đến ngày 12/12/2022, trên địa bàn Thành phố xảy ra **04** vụ án tham nhũng trong lĩnh vực Thuế, **06** bị can nguyên là lãnh đạo, cán bộ ngành Thuế bị bắt giữ liên quan đến hành vi tham nhũng, tiêu cực⁴⁷.

Lĩnh vực giáo dục, tham nhũng, tiêu cực cũng là vấn đề đang gây bức xúc lớn trong xã hội, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục, đào tạo, làm cho lĩnh vực này đang dần được thương mại hóa. Tham nhũng trong lĩnh vực này diễn ra ở rất nhiều khâu, từ khâu tuyển sinh, chấm thi, kiểm tra, đánh giá đến các khâu dạy thêm, học thêm, các khoản đóng góp, ứng dụng thiết bị dạy học, cấp bằng, chứng chỉ... Biểu hiện của nó là đặt ra các khoản thu ngoài qui định, sách nhiễu, nhận tiền, quà biếu của phụ huynh học sinh; chạy trường, chạy điểm, chạy bằng cấp, cho điểm không đúng thực chất để nhận tiền hối lộ của học sinh, sinh viên; sử dụng lãng phí thất thoát tài sản của Nhà nước, tham ô trong mua sắm, sử dụng kinh phí, trang thiết bị dạy học, xây dựng cơ sở vật chất của các nhà trường; tổ chức đấu thầu sai qui định, thông thầu, lập các quỹ trái phép để chi tiêu sai nguyên tắc, lập chứng từ không thanh toán sai qui định, lập hai sổ kế toán để đối phó...

Lĩnh vực tư pháp và trong chính các cơ quan có chức năng PCTNTC cũng xuất hiện nhiều vi phạm. Tư pháp là lĩnh vực hoạt động bảo vệ pháp luật, đảm bảo sự công bằng và tính nghiêm minh của pháp luật. Trong PCTNTC, các cơ quan tư pháp có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng, là lực lượng chủ yếu, nòng cốt trong phòng ngừa, phát hiện và xử lý tham nhũng, tiêu cực. Tuy nhiên, trên thực tế không ít các cơ quan tư pháp, cơ quan bảo vệ pháp luật và một bộ phận không nhỏ cán bộ công tác trong lĩnh vực này lại đang lao vào vòng xoáy của tham nhũng, lợi dụng hoạt động bảo vệ pháp luật, thực hiện công lý để tham nhũng, tiếp tay cho những kẻ tham nhũng vì mục đích vụ lợi.

⁴⁷(1) Vụ án xảy ra tại Công ty Thủ Đức House do Bộ Công an điều tra có 3/14 bị can là cựu cán bộ thuế tại TP.HCM bị đề nghị truy tố về tội nhận hối lộ; (2) Vụ án Phan Thị Diệu Chi, nguyên Đội trưởng Đội thuế liên phường Chi Cục Thuế Quận 5 và một số cán bộ dưới quyền có hành vi nhận hối lộ; (3) Trong năm 2019, qua công tác điều tra truy tố tội phạm tham nhũng của các Cơ quan chức năng, có phát sinh một trường hợp vi phạm tại Chi cục Thuế Quận 12, Cơ quan Cảnh sát điều tra Quận 12, TP. Hồ Chí Minh đã ban hành Quyết định khởi tố vụ án hình sự về tội “Thiếu trách nhiệm gây hậu quả nghiêm trọng” đối với bà Trương Thị Thu Thủy- công chức Đội Trước bạ - Thu khác, Chi cục Thuế Quận 12 liên quan đến việc xác định nghĩa vụ tài chính của ông Bùi Mạnh Hải khi chuyển mục đích sử dụng đất tại Chi cục Thuế Quận 12, chưa có bản án của Tòa án; (4) Vụ án xảy ra tại Trung tâm Kỹ năng thực hành cơ giới Giao thông vận tải - Trường Cao đẳng giao thông vận tải Trung ương III đã khởi tố 02 cán bộ thuế về hành vi nhận hối lộ.

Thực tế cho thấy, tham nhũng trong lĩnh vực này thường thể hiện ở các hành vi như: dọa dẫm; nhận hối lộ để bỏ qua vi phạm, bao che, cố tình đưa ra những kết luận sai lệch, làm giảm mức độ sai phạm; cán bộ Công an, Kiểm sát, Thẩm phán nhận hối lộ, quà biếu để làm trái các quy định của pháp luật, bỏ lọt tội phạm, làm lệch hồ sơ vụ án, chạy án, chạy tội; Cảnh sát giao thông nhận tiền mãi lộ để bỏ qua những lỗi vi phạm của người tham gia giao thông; Cảnh sát khu vực nhận tiền hối lộ, những nhiễu để bảo kê cho các hoạt động kinh doanh phi pháp...; tổ chức lễ nghi lãng phí, lấy có chiêu đãi việc công để tạo quan hệ với đoàn thanh tra, kiểm tra để tạo quan hệ riêng, mưu tính lợi lộc cho mình; đưa phong bì, gửi những “tặng phẩm” có giá trị cho các đoàn thanh tra, kiểm tra để đoàn thanh tra che chắn cho những hành vi vi phạm...như vụ án Võ Trọng Huệ (*nguyên Điều tra viên Công an Thành phố Thủ Đức*); vụ án Huỳnh Tấn Đạt (*Thư ký Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh*); Nguyễn Bá Nhật (Phó chánh tòa Lao động tỉnh Quảng Ngãi); vụ án Phạm Thanh Tuấn và đồng phạm (*liên quan đến Công an phường Phú Thọ Hòa, quận Tân Phú*); vụ án nhận tiền của 02 đương sự bị lập hồ sơ áp dụng biện pháp xử lý vi phạm hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc (*do sử dụng trái phép chất ma túy, không có nơi cư trú ổn định*) để lo cho các đương sự được về, liên quan đến Trần Văn Hiệp, cựu cán bộ Đội Cảnh sát thi hành án hình sự và hỗ trợ tư pháp, Công an quận Tân Phú; vụ án “*Nhận hối lộ*” của Chấp hành viên Kim Thanh Hạnh, Cục Thi hành án dân sự Thành phố Hồ Chí Minh;...

Tình trạng tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong DNNN diễn biến khá phức tạp, với nhiều loại hành vi khác nhau, gây hậu quả nghiêm trọng. Đây là doanh nghiệp có đóng góp lớn vào sự phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo an ninh quốc phòng, an sinh xã hội, thực hiện các nhiệm vụ chính trị do Đảng và Nhà nước giao, thể hiện vai trò nòng cốt trong một số ngành, lĩnh vực và tạo nguồn thu đáng kể cho ngân sách nhà nước; góp phần dẫn dắt, tạo động lực cho khu vực ngoài nhà nước phát triển như: viễn thông, than, điện, xăng dầu, khai khoáng, tài chính, ngân hàng và các dịch vụ công thiết yếu bảo đảm đáp ứng nhu cầu tiêu dùng, sản xuất trong nước và xuất khẩu.

Tuy nhiên, theo thống kê, từ năm 2011-2015, tại 13 tập đoàn kinh tế nhà nước (03 tập đoàn đã chuyển đổi sang mô hình tổng công ty), các cơ quan chức năng đã khởi tố, điều tra, xử lý 35 vụ án tham nhũng với 135 đối tượng. Con số định lượng này mới chỉ phản ánh “phần nổi” của thực trạng, vì tham nhũng là loại tội phạm có “độ ẩn cao” Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cũng đã đánh giá “số vụ việc, vụ án tham nhũng được phát hiện còn ít so với thực tế”⁴⁸. Thời gian qua có một số vụ án tham nhũng nghiêm trọng, phức tạp dư luận xã hội đặc biệt quan tâm như vụ án “Tham ô tài sản; Cố ý làm trái quy định của Nhà nước về quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Tổng Công ty Xây lắp Dầu khí Việt Nam (PVC); vụ án “Cố ý làm trái quy định của Nhà nước về quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng;

⁴⁸ Thông Kết luận Phiên họp thứ 8 của Ban Chỉ đạo Trung ương, tháng 10/2015.

Lạm dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản” xảy ra tại Tập đoàn Dầu khí Việt Nam (PVN) liên quan việc góp vốn 800 tỉ đồng của Tập đoàn Dầu khí Việt Nam vào Ngân hàng Thương mại cổ phần Đại Dương; vụ án “Cố ý làm trái quy định của Nhà nước về quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Bảo hiểm xã hội Việt Nam (VSS); vụ án “Tham ô tài sản; Lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản; Cố ý làm trái quy định của Nhà nước về quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Công ty Vifon - TP Hồ Chí Minh; ...

Qua nghiên cứu, tổng kết cho thấy, có 08 biểu hiện thực tế và nguy cơ tham nhũng hiện hữu trong các tập đoàn kinh tế nhà nước như sau⁴⁹:

(1) Nâng giá trị hợp đồng để chia chác, nâng giá mua nguyên vật liệu để hưởng chênh lệch. Hiện tượng này thường thấy trong việc mua sắm tài sản là lập các hợp đồng mua bán, vận chuyển hoặc hóa đơn không để chiếm đoạt; nâng không giá hoặc gửi giá khi đầu tư mua sắm máy móc, thiết bị, tài sản cho doanh nghiệp để trục lợi (như trong vụ án xảy ra tại Tập đoàn Công nghiệp tàu thủy Việt Nam, tại dự án Nhà máy Nhiệt điện Sông Hồng gây thiệt hại 316,5 tỷ đồng; hoặc trường hợp 06 đối tượng nguyên là lãnh đạo Công ty cổ phần Than Tây Nam Đá mài thuộc Tập đoàn Than - Khoáng sản Việt Nam đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ bằng thủ đoạn nâng không cung độ vận chuyển đất đá, qua đó lập không chứng từ để Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản Việt Nam quyết toán không khoảng 100 tỷ đồng trong 02 năm 2014, 2015).

(2) Lợi dụng việc cổ phần hóa doanh nghiệp, những sơ hở trong quá trình thoái vốn để tham nhũng. Trong nhiều năm qua trong số các DNNN đã được cổ phần hóa, có không ít tiền của, giá trị tài sản của Nhà nước, bằng nhiều cách, đã được chuyển hóa không đúng quy định, không đúng giá trị thực, thành tài sản của doanh nghiệp tư nhân, cho các cá nhân... Đơn cử như việc thông qua khiếu kiện các bên liên quan trong tranh chấp dân sự, nhất là tranh chấp trong việc thoái vốn... nhưng mục đích sâu xa là làm giảm giá trị DNNN để cá nhân hoặc một nhóm người có thể thao túng mua rẻ cổ phần; trường hợp mà người đứng đầu DNNN đến tuổi về hưu, nhưng muốn tiếp tục nắm giữ quyền lợi do nắm được số lượng cổ phần chi phối.

(3) Lợi dụng chức vụ, quyền hạn chi tiêu sai quy định; thực hiện chế độ lương, thưởng không đúng. Nhiều DNNN không thực hiện chế độ kế toán thống kê theo quy định của Nhà nước, biến lỗi thành lãi bằng những báo cáo tài chính sai sự thật để vay tiền ngân hàng, vay những khoản ưu đãi do Nhà nước bảo lãnh rút tiền nhà nước chia nhau; cho thuê lại mặt bằng sản xuất với giá cao nhưng nộp cho doanh nghiệp với giá thấp để hưởng chênh lệch; chiếm dụng vốn của doanh nghiệp để đi đầu tư vào đất đai, gửi ngân hàng, mua cổ phiếu lấy tiền chênh lệch bỏ túi riêng; mua bán, sử dụng và

thanh lý tài sản cố định, trang thiết bị thiếu minh bạch; chế độ thống kê vốn, tài sản lạc hậu, nhiều kẽ hở dẫn đến tính toán giả, làm gia tăng nguy cơ tham nhũng.

(4) Lập các công ty "sân sau", dựa vào vị trí, quan hệ, của mình trong các DNNN để trục lợi. Một số lãnh đạo DNNN lập ra các công ty "vệ tinh" do người trong gia đình hoặc người thân nắm giữ, sau đó tham gia đầu thầu hoặc làm thầu phụ cho các doanh nghiệp trúng thầu để thực hiện các dự án, thậm chí có trường hợp còn được chỉ định thầu để thực hiện các dự án. Ngoài ra, có hiện tượng con, cháu hoặc người thân và bạn bè một số lãnh đạo DNNN lập ra các công ty để đi đấu thầu sau đó bán lại công trình cho doanh nghiệp khác để hưởng lợi.

(5) Tham nhũng thông qua việc dùng tiền công quỹ của doanh nghiệp trái quy định. Hiện tượng một số DNNN (trong đó có các doanh nghiệp thành viên của các tập đoàn kinh tế nhà nước) dùng tiền công quỹ để lót đường cho những mối quan hệ khác nhau có lợi cho cá nhân hoặc doanh nghiệp cũng là một biểu hiện tham nhũng phổ biến. Đây chính là nguyên nhân dẫn đến tình trạng tham nhũng cơ chế, chính sách của các DNNN, đó là những nỗ lực ảnh hưởng đến quyết định chính sách, cơ chế nhà nước có lợi cho một hay nhiều nhóm lợi ích nhất định bằng các mối quan hệ đem lại lợi ích cho những người chuẩn bị hay quyết định cơ chế, chính sách đó.

(6) Đầu tư ngoài ngành của tập đoàn, gây thất thoát tài sản của Nhà nước, có biểu hiện trục lợi, tham nhũng. Đằng sau hoạt động đầu tư ngoài ngành của các tập đoàn kinh tế nhà nước, ngoài động cơ tìm kiếm nhanh lợi nhuận cao cho doanh nghiệp thì việc gây thất thoát tài sản của Nhà nước đã rõ; biểu hiện trục lợi, tham nhũng cũng đã được thực tế chứng minh như việc ông Nguyễn Xuân Sơn, cựu Chủ tịch Tập đoàn Dầu khí Quốc gia Việt Nam bị khởi tố về tội lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ khi còn nắm vai trò là Tổng giám đốc Ocean Bank (đại diện phần vốn của Tập đoàn Dầu khí Quốc gia Việt Nam đầu tư tại ngân hàng này).

(7) Tham nhũng trong quản lý, sử dụng đất đai, nhà xưởng và tài nguyên được giao quản lý. Từ kết quả công tác quản lý, sử dụng đất đai, nhà xưởng và tài nguyên được giao quản lý, đã phát hiện những hành vi tham nhũng chủ yếu như: Cho thuê đất đai, nhà xưởng với giá thấp, thời gian dài để nhận "phần trăm" hoa hồng (thực chất nhận hối lộ); tự ý liên doanh, liên kết lập dự án xây dựng nhà làm việc, trung tâm thương mại để cho thuê hoặc xây dựng nhà ở với danh nghĩa để bán cho cán bộ, nhân viên nhưng thực chất là bán lấy tiền chênh lệch chia cho một số cá nhân lãnh đạo quản lý doanh nghiệp; cố ý "làm ngơ" để các doanh nghiệp khác bên ngoài khai thác tài nguyên, khoáng sản trên và trong lòng đất do DNNN đang quản lý hoặc tự ý khai thác khi chưa được cấp có thẩm quyền cấp phép để lấy tiền chia nhau.

(8) "Lobby" chính sách nhằm tạo ra những cơ chế đặc thù, lợi ích cục bộ cho một nhóm người hoặc bản thân doanh nghiệp mình nhưng đã trực tiếp gây thiệt hại cho lợi ích chung của tổ chức, doanh nghiệp khác và của Nhà nước. Đây còn gọi là biểu hiện

của tham nhũng cơ chế, chính sách, là những hành vi hối lộ (đem lại lợi ích) cho những người có vai trò chuẩn bị hay quyết định cơ chế, chính sách, để những người đó chuẩn bị hoặc quyết định chính sách, cơ chế của Nhà nước theo hướng thiên vị cho lợi ích cục bộ của một hay nhiều nhóm xã hội nhất định.

Trong các lĩnh vực tài nguyên khoáng sản, chứng khoán, trái phiếu, đăng kiểm..., trong năm 2023 đã có nhiều vụ án lớn, tính chất tội phạm đặc biệt nghiêm trọng, phức tạp, có sự cấu kết chặt chẽ giữa cán bộ Nhà nước với các công ty, doanh nghiệp tư nhân hoạt động trong các lĩnh vực này, gây bức xúc trong dư luận xã hội. Điển hình như: vụ án xảy ra tại Cục Đăng kiểm Việt Nam và các Trung tâm Đăng kiểm một số địa phương; vụ án xảy ra tại Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao và một số đơn vị liên quan.

Trong vụ án đưa nhận hối lộ xảy ra tại Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao và một số đơn vị liên quan; thủ đoạn phạm tội chính của các đối tượng cán bộ, công chức trong vụ án này là lợi dụng chức vụ quyền hạn gây khó khăn, những nhiễu người dân và doanh nghiệp; tạo ra cơ chế “xin – cho” buộc doanh nghiệp và người dân phải chi tiền theo “luật bất thành văn”, thậm chí cán bộ công chức thoái hóa biến chất công khai đưa ra yêu cầu, thỏa thuận, mặc cả về giá buộc các doanh nghiệp phải “bôi trơn”, đưa tiền hối lộ.

Kết quả điều tra vụ án cho thấy, từ đầu năm 2020, dịch Covid-19 bùng phát, trước nhu cầu hồi hương của đồng bào, trong bối cảnh dịch bệnh trên thế giới diễn biến phức tạp và trong nước đang kiểm soát tốt dịch, song song với những “chuyến bay giải cứu” cơ quan chức năng và doanh nghiệp được tiếp tục cho phép tổ chức các “chuyến bay combo”; do các doanh nghiệp tổ chức thực hiện cho những công dân có nhu cầu tự nguyện trả chi phí trọn gói về nước. Lợi dụng chủ trương này, nhiều cá nhân có thẩm quyền ở các bộ, ngành đã gây khó khăn, những nhiễu, làm khó doanh nghiệp tổ chức chuyến bay, tạo cơ chế “xin - cho” buộc doanh nghiệp phải nâng giá vé máy bay và các chi phí phát sinh khác để “bôi trơn”, đưa hối lộ... Tại các bộ ngành, địa phương khác như Bộ Ngoại giao, Bộ Y tế, Bộ Giao thông - Vận tải, Hà Nội, Quảng Nam... là các đầu mối xin duyệt cấp phép chuyến bay cho các doanh nghiệp nhưng một số cá nhân có nhiệm vụ, quyền hạn không chỉ nhận tiền hối lộ của các doanh nghiệp để chấp thuận cấp phép chuyến bay, phê duyệt chủ trương cách ly công dân về nước... mà còn gây khó khăn cho doanh nghiệp chưa chi tiền hối lộ khi triển khai các chuyến bay (*bị gây khó dễ như sát ngày bay mới thông báo, hoặc thay đổi kế hoạch bay, thay đổi số công dân trên chuyến bay. Thậm chí, một số doanh nghiệp nộp hồ sơ cấp phép hàng chục lần đều không được duyệt hoặc không hồi âm, chỉ khi doanh nghiệp phải chi tiền “bôi trơn” thì các thủ tục mới được giải quyết*). Kiểu “khó dễ” phổ biến mà các đối tượng tạo ra với doanh nghiệp là không sắp xếp tổ chức bay theo lộ trình đã được duyệt mà chỉ cho bay duy nhất chuyến đầu, các lần tiếp theo phải chờ ý kiến bằng văn bản của Cục Lãnh sự; tự ý ra văn bản yêu cầu dừng triển khai chuyến bay trong khi doanh nghiệp đã bán hết vé máy bay cho khách và thuê tàu bay để đưa công dân về Việt Nam.

Bên cạnh đó, Bộ Y tế là cơ quan được giao nhiệm vụ tham gia kiểm soát dịch bệnh và Cục Quản lý xuất - nhập cảnh, Bộ Công an là cơ quan giải quyết thủ tục cho công dân Việt Nam ở nước ngoài nhập cảnh về nước, tuy nhiên một số cán bộ cũng lợi dụng vai trò, chức năng, nhiệm vụ được phân công, cố ý tạo khó khăn, những nhiễu để đòi hỏi. Tại các địa phương như Hà Nội, Quảng Nam..., một số lãnh đạo có thẩm quyền đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn nhận tiền “bôi trơn” từ các doanh nghiệp khi phê duyệt chủ trương cách ly công dân về nước.

Trong vụ án xảy ra tại Cục Đăng kiểm Việt Nam và một số trung tâm đăng kiểm, có hơn 500 bị can khởi tố trong hơn 60 vụ án tại 32 địa phương, có thể thấy đây là vụ án tham nhũng có tổ chức, có hệ thống xuyên suốt từ lãnh đạo Cục Đăng kiểm, lãnh đạo phòng đăng kiểm đến giám đốc nhiều trung tâm đăng kiểm. Thủ đoạn chính của các đối tượng trong vụ án này chính là nhận hối lộ để bỏ qua những sai phạm như Cục Đăng kiểm và phòng đăng kiểm nhận hối lộ số tiền hàng trăm triệu đồng để ký duyệt mã số đăng kiểm và giấy chứng nhận đủ điều kiện hoạt động, dù biết rõ các Trung tâm đăng kiểm này chưa đủ điều kiện theo quy định. Đáng chú ý, theo cơ quan điều tra, các lãnh đạo Cục Đăng kiểm và phòng đăng kiểm còn định kỳ hàng tháng, hàng quý nhận hối lộ của các Trung tâm đăng kiểm ở khắp các tỉnh, thành trong cả nước để bỏ qua lỗi vi phạm trong kiểm tra, đánh giá định kỳ hoặc đột xuất. Tại các trung tâm đăng kiểm, các lãnh đạo chỉ đạo nhân viên, đăng kiểm viên tại các trung tâm nhận tiền của các chủ xe, từ đó bỏ qua các lỗi vi phạm bằng các thủ đoạn như làm ngơ các lỗi vi phạm khi kiểm tra thủ công; cho thuê phụ tùng đảm bảo tiêu chuẩn để thay tạm khi kiểm định xe; dùng phần mềm can thiệp vào hệ thống đăng kiểm để thay đổi thông số kiểm định khí thải...; hình thành “luật ngầm”, các chủ phương tiện đưa xe đi đăng kiểm đều có tình “bỏ quên” tiền ở vị trí cố định trên xe cho các nhân viên, đăng kiểm viên nhận lấy.

2. Hậu quả

2.1. Tác hại về chính trị

Tệ tham nhũng, tiêu cực là trở lực lớn đối với quá trình đổi mới đất nước và làm xói mòn lòng tin của Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, đối với sự nghiệp xây dựng đất nước, tiến lên chủ nghĩa xã hội. Nhiều vụ án tham nhũng, kinh tế đặc biệt nghiêm trọng xảy ra thời gian qua, trong đó nhiều bị cáo nằm trong “*bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống*”, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả của việc thực hiện chủ trương, chính sách về kinh tế - xã hội của Đảng, Nhà nước; gây hậu quả xấu về nhiều mặt, làm giảm sút lòng tin của Nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng và sự quản lý của Nhà nước, tiềm ẩn các xung đột lợi ích, phản kháng về xã hội, làm tăng thêm khoảng cách giàu nghèo. Tham nhũng trở thành vật cản lớn cho thành công của công cuộc đổi mới, cho sức chiến đấu của Đảng; làm tổn hại uy tín của Đảng, gây bất bình và giảm lòng tin của Nhân dân đối với Nhà nước; tiếp tay cho những thế lực thù địch để chống phá đất nước ta; đe dọa sự tồn vong của chế độ.

2.2. Tác hại về kinh tế

Ở nước ta, trong thời gian qua, tham nhũng, tiêu cực diễn ra trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, gây thiệt hại lớn đến tài sản của Nhà nước, tiền của, thời gian, công sức của Nhân dân. Giá trị tài sản bị thiệt hại, bị thất thoát liên quan tới tham nhũng của mỗi vụ lên tới hàng chục, hàng trăm, thậm chí là hàng nghìn tỉ đồng. Hậu quả không chỉ gây thiệt hại, gây thất thoát, lãng phí một lượng lớn tài sản của Nhà nước, của tập thể, của công dân mà việc một số cán bộ, công chức quan liêu, sách nhiễu, lạm dụng quyền hạn... trong khi thi hành công vụ khiến cho doanh nghiệp và người dân phải mất rất nhiều thời gian, công sức, tiền bạc để có thể thực hiện được công việc của mình như xin cấp các loại giấy phép, giấy chứng nhận, hoặc các loại giấy tờ khác...

2.3. Tác hại về xã hội

Tham nhũng xâm phạm, thậm chí làm thay đổi, đảo lộn những chuẩn mực đạo đức xã hội, tha hoá đội ngũ cán bộ, công chức. Trước những lợi ích bất chính đã hoặc sẽ có được khi thực hiện hành vi tham nhũng, tiêu cực, nhiều cán bộ, công chức đã không giữ được phẩm chất đạo đức của người cán bộ cách mạng, không phục vụ Nhân dân mà hướng tới các lợi ích bất chính, bất chấp việc vi phạm pháp luật, làm trái công vụ, trái lương tâm, đạo đức nghề nghiệp. Vì vậy, tham nhũng, tiêu cực không chỉ phát sinh ở trong các lĩnh vực kinh tế, tài chính, ngân hàng, đầu tư, xây dựng cơ bản, quản lý đất đai... mà còn có xu hướng lan sang các lĩnh vực từ trước tới nay ít có khả năng xảy ra tham nhũng như văn hoá, y tế, giáo dục, thể dục, thể thao... Hành vi tham nhũng, tiêu cực xảy ra không ít trong các chương trình trợ cấp cho thương binh, liệt sĩ, các gia đình chính sách; tham nhũng tiền, hàng hoá cứu trợ xã hội, trong cả xét duyệt công nhận di tích lịch sử, văn hoá, thi đua khen thưởng...

Điều đáng báo động là việc tham nhũng, tiêu cực dường như đã trở thành bình thường trong quan niệm của một số cán bộ, công chức. Đó chính là biểu hiện của sự suy thoái, xuống cấp về đạo đức một cách nghiêm trọng. Hơn thế, tham nhũng, tiêu cực còn xâm phạm những giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc, khi người thực hiện hành vi có khi là giáo viên, bác sĩ, những người hoạt động trong lĩnh vực giáo dục, y tế, văn hoá, xã hội, là những người có vai trò quan trọng trong xây dựng đời sống, nền tảng tinh thần cho xã hội.

Trong từng lĩnh vực cụ thể thì tham nhũng, tiêu cực còn gây ra các hậu quả đặc thù. Trong lĩnh vực quản lý đất đai, đất nước ta là một nước nông nghiệp, đang trong quá trình thực hiện công cuộc đổi mới, đi lên chủ nghĩa xã hội. Chủ trương và đường lối đổi mới của Đảng và Nhà nước trong quản lý và sử dụng đất đai đã tạo động lực mạnh mẽ thúc đẩy kinh tế nông nghiệp, nông thôn và sinh kế của người nông dân phát triển, gặt hái được những thành tựu to lớn. Tuy nhiên, chính sách, pháp luật về đất đai còn tồn tại nhiều bất cập cần tiếp tục đổi mới, hoàn thiện nên các đối tượng cấu kết với

một số cán bộ Nhà nước lợi dụng kẽ hở trong chính sách pháp luật đất đai thực hiện hành vi vi phạm pháp luật, điển hình như: việc thu hồi quyền sử dụng đất nông nghiệp được giao cho người dân khai thác, sử dụng để thực hiện các Dự án đầu tư hoặc hoán đổi quyền sử dụng đất được Nhà nước giao quản lý chuyển nhượng cho các cá nhân, doanh nghiệp tư nhân mà không thông qua đấu giá theo quy định dẫn đến nguồn tài nguyên về đất đai bị xâm phạm, tài sản Nhà nước bị thất thoát, lãng phí. Việc vi phạm về các quy định quản lý đất đai của một số cán bộ Nhà nước đã làm giảm hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước và lòng tin của nhân dân vào Đảng, Nhà nước, là một trong những nguyên nhân lớn gây ra tình trạng khiếu kiện gay gắt, kéo dài của người dân, tạo ra nguy cơ tiềm ẩn gây mất ổn định chính trị - xã hội ở nhiều địa phương, nhiều vùng của đất nước (70% - 80% các vụ, việc khiếu kiện trong những năm qua là có liên quan đến đất đai; khiếu kiện về thu hồi đất, về chính sách đền bù, giải tỏa, về tạo việc làm và tái định cư cho người bị thu hồi đất), trong đó có Thành phố Hồ Chí Minh.

Lĩnh vực đầu tư, xây dựng cơ bản, tham nhũng, tiêu cực xảy ra ở hầu hết các khâu, từ lập dự án, khảo sát, thiết kế, đầu tư đến thi công, nghiệm thu, quyết toán công trình, diễn biến rất phức tạp và ngày càng nghiêm trọng. Song kết quả phát hiện, điều tra, xử lý của các cơ quan chức năng còn thấp, tỷ lệ tội phạm ẩn còn cao. Hậu quả của tham nhũng, tiêu cực trong đầu tư xây dựng đã làm cho nhiều tỷ đồng tiền vốn của Nhà nước bị thất thoát, khó có khả năng thu hồi; nguồn vốn của Nhà nước trong đầu tư xây dựng bị phân tán; chất lượng công trình trước mắt cũng như lâu dài đều bị ảnh hưởng. Trong số những người vi phạm pháp luật liên quan đến lĩnh vực đầu tư, xây dựng cơ bản thì có nhiều người là cán bộ khoa học, cán bộ lãnh đạo, kỹ sư và công nhân có tay nghề cao rất cần thiết cho đất nước nhưng chỉ vì lợi ích trước mắt mà phạm tội gây thiệt hại cho nhà nước không chỉ về vật chất mà còn là con người, mất đi nguồn nhân lực quý giá để phát triển đất nước.

Lĩnh vực tư pháp, tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động tư pháp luôn có nguy cơ cao và có thể xảy ra ở hầu hết ở các giai đoạn tố tụng, từ giai đoạn tiếp nhận, xử lý, thụ lý giải quyết đơn thư, giải quyết đơn thư tố giác, khiếu nại, tố cáo các vụ việc, vụ án cho đến giai đoạn điều tra, truy tố, xét xử... Tính chất, mức độ và hậu quả của nó rất nghiêm trọng. Bởi vì chủ thể của loại tội phạm này là những người được giao thực hiện nhiệm vụ tư pháp đấu tranh phòng, chống tội phạm. Nếu không ngăn chặn được tiêu cực, tham nhũng trong hoạt động tư pháp thì công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm, đặc biệt là công tác phòng chống tham nhũng trong lĩnh vực khác sẽ không đạt được hiệu quả cao nhất. Tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động tư pháp có đặc điểm riêng là khi thực hiện hoạt động tư pháp, người có chức vụ, quyền hạn đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn đó thực hiện các hành vi xâm hại đến hoạt động đúng đắn của các cơ quan có thẩm quyền; thực hiện các hoạt động tư pháp trong quá trình khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án đối với vụ án hình sự, các vụ, việc dân sự, kinh doanh thương mại, lao động, hành chính và các việc khác thuộc thẩm quyền giải quyết của tòa án

trong việc bảo vệ quyền lợi của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân. Vi phạm pháp luật trong hoạt động của Tòa án tuy không nhiều như lĩnh vực khác nhưng tính chất, mức độ và hậu quả thì rất nghiêm trọng. Bởi lẽ, chủ thể của hành vi này là những người được giao nhiệm vụ bảo vệ công lý nên cần phải chí công vô tư, khách quan, thận trọng với mục tiêu đấu tranh phòng chống oan sai, kiên quyết không bỏ lọt tội phạm và người phạm tội, nhằm tránh gây ảnh hưởng đến uy tín của các cơ quan bảo vệ pháp luật, làm suy giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước.

3. Đánh giá chung

3.1. Những hạn chế, khó khăn, vướng mắc

Công tác phòng chống tham nhũng, tiêu cực trên địa bàn Thành phố đã đạt được một số kết quả hết sức khả quan, tích cực, tuy nhiên vẫn còn những hạn chế, khó khăn, vướng mắc sau:

3.1.1. Về công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, lãnh đạo đơn vị

(1) Trách nhiệm, năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của một số cấp ủy, tổ chức đảng, tính tiên phong, gương mẫu của một bộ phận cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị và DNNN chưa cao. Nhiều biện pháp phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực, lãng phí thực hiện còn hình thức. Việc tổ chức triển khai các nghị quyết, chỉ thị, quy định, kết luận của Trung ương và Thành ủy về công tác PCTNTC, LP còn hạn chế do các đơn vị cơ sở chủ yếu tập trung vào hoạt động chuyên môn⁵⁰, chưa quan tâm nghiên cứu các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước liên quan đến công tác PCTNTC, LP. Công tác kiểm tra, giám sát chưa thường xuyên; chưa đề ra các chương trình, kế hoạch, biện pháp kiểm tra, giám sát nội bộ đối với các lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực, lãng phí tại các đơn vị trực thuộc như quản lý sử dụng tài sản, cơ sở vật chất do Nhà nước giao cho cơ quan, đơn vị khai thác, sử dụng kinh doanh; xây dựng cơ bản; đầu tư, thu, chi ngân sách, sử dụng tài sản công; thực hiện chính sách an sinh xã hội cho người lao động; công tác tổ chức cán bộ. Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu.

(2) Việc lãnh đạo, chỉ đạo của một số cấp ủy, tổ chức đảng trong công tác cụ thể hóa các chủ trương, chính sách của Đảng về PCTNTC thành pháp luật theo thẩm quyền chưa được quan tâm đúng mức; còn có tình trạng một số cơ quan, đơn vị chưa ban hành các văn bản cụ thể hóa đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng theo thẩm quyền để triển khai thực hiện đối với ngành, lĩnh vực mình quản lý; chưa thực hiện rà soát thường xuyên, nhận diện và phát hiện kịp thời các sơ hở, thiếu sót trong chính sách quản lý của các cơ quan chuyên ngành, những vấn đề phức tạp nổi lên thuộc các lĩnh vực để tham mưu với lãnh đạo các cấp chỉ đạo, giải quyết, gây khó khăn trong thực

⁵⁰ Như Cục Quản lý Thị trường Thành phố; Cục Hải quan Thành phố; Đảng ủy Tổng Công ty Cơ khí Giao thông Vận tải Sài Gòn TNHH Một thành viên; Đảng ủy Ban Quản lý Các Khu chế xuất - Khu Công nghiệp; ...

hiện và tiềm ẩn nguy cơ lợi dụng để tham nhũng, tiêu cực; công tác kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện pháp luật chưa được chú trọng thực hiện thường xuyên để kịp thời kiến nghị sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện.

(3) Quan hệ phối hợp giữa các cơ quan tiến hành tố tụng và giữa các cơ quan tiến hành tố tụng với cơ quan thanh tra, kiểm toán trong việc phát hiện, xử lý các vụ việc, vụ án tham nhũng nhiều lúc còn chưa chặt chẽ. Số vụ việc tham nhũng được phát hiện và xử lý qua hoạt động của cơ quan thanh tra, kiểm toán, điều tra còn ít. Tỷ lệ thu hồi tài sản tham nhũng còn thấp. Việc xử lý hành vi tham nhũng ở một số vụ việc có biểu hiện nương nhẹ; vẫn còn tình trạng lạm dụng để xử lý kỷ luật, xử lý hành chính thay cho việc khởi tố vụ án, khởi tố bị can theo quy định của pháp luật. Việc phát huy vai trò, trách nhiệm của xã hội và hợp tác quốc tế trong phòng, chống tham nhũng còn hạn chế.

3.1.2. Về cơ chế, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí và các bất cập trong áp dụng văn bản pháp luật chuyên ngành; trong công tác phát hiện và xử lý tham nhũng, tiêu cực, lãng phí hiện nay

(1) Cơ chế, chính sách quản lý kinh tế - xã hội còn thiếu chặt chẽ, đồng bộ; chưa phù hợp với thực tiễn, tính ổn định và khả năng dự báo chưa cao; một số quy định còn sơ hở, chông chéo, dễ bị lợi dụng để thực hiện hành vi tham nhũng, tiêu cực nhưng lại chậm được sửa đổi, bổ sung, nhất là trên các lĩnh vực quản lý, sử dụng đất đai, tài nguyên, khoáng sản; đấu thầu; đấu giá tài sản; giám định, định giá tài sản; đầu tư, mua sắm, quản lý, sử dụng tài sản công; quản lý DNNN và vốn nhà nước tại doanh nghiệp; thu hồi tài sản bị thất thoát chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế;...

(2) Tiến độ thực hiện điều tra các vụ án, vụ việc tham nhũng nhìn chung vẫn còn chậm do hầu hết là các vụ rất phức tạp, hành vi sai phạm đã xảy ra từ nhiều năm trước đây nên việc thu thập tài liệu, chứng cứ gặp nhiều khó khăn; lực lượng điều tra viên còn mỏng phải thực hiện điều tra, giải quyết nhiều vụ án, tố giác, tin báo về tội phạm khác nên cũng đã ảnh hưởng đến tiến độ điều tra.

(3) Công tác giám định, định giá tài sản để xác định thiệt hại trong một số vụ án vẫn còn chậm. Hầu hết các vụ án tham nhũng, kinh tế, tiêu cực đều phức tạp, trong đó công tác giám định tiếp tục gặp nhiều khó khăn và mất nhiều thời gian, việc xác định chính xác thẩm quyền, lĩnh vực chuyên môn giám định, định giá khó khăn, do một số lĩnh vực như quản lý đất đai, quản lý tài sản công, doanh nghiệp cổ phần có vốn nhà nước... chịu sự quản lý, điều hành của nhiều bộ, ngành. Một số trường hợp định giá tài sản phức tạp, liên quan đến lĩnh vực cổ phần hóa DNNN, tài sản dở dang trong các dự án đầu tư, công trình xây dựng; Hội đồng định giá trong tố tụng hình sự không đủ nguồn nhân lực để tiến hành định giá; trong khi đó việc thuê các đơn vị tư vấn gặp nhiều khó khăn do liên quan đến trình tự, thủ tục đấu thầu và tìm kiếm đơn vị có đủ năng lực; dẫn đến thời gian định giá kéo dài, ảnh hưởng đến tiến độ điều tra, giải quyết các vụ án, vụ việc.

(4) Một số khó khăn, vướng mắc trong công tác thu hồi tài sản chậm được xử lý. Công tác thu hồi tài sản dù tăng cao so với giai đoạn trước, nhưng giá trị tài sản phải thu hồi còn tồn đọng lớn. Số tiền phải thu hồi là rất lớn nhưng số lượng tài sản để đảm bảo thi hành không đủ để thi hành án. Một số vụ việc tài sản nằm rải rác ở nhiều nơi, cơ quan thi hành án đã ủy thác xử lý tài sản về cơ quan thi hành án nơi có tài sản nhưng nơi nhận ủy thác chưa xử lý xong tài sản do có một số vướng mắc về mặt pháp lý. Tài sản giảm giá nhiều lần chưa có khách hàng đăng ký mua⁽⁵¹⁾; một số vụ việc mà tài sản có vướng mắc đã đề nghị Tòa án giải thích nhưng đến nay Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh vẫn chưa có văn bản trả lời (vụ *Epcó - Minh Phụng*) hoặc Bản án bị kháng nghị đang chờ xét xử giám đốc thẩm (vụ *ALCII*); một số vụ việc tài sản kê biên có tranh chấp, đương sự khởi kiện bằng vụ án khác nên cũng ảnh hưởng đến tiến độ thi hành án (vụ *Phạm Văn Cử*)⁵².

(5) Một số đơn vị chưa hoàn thành việc khắc phục theo các Kết luận thanh tra của Thanh tra Chính phủ, Thanh tra Thành phố liên quan đến công tác quản lý, sử dụng trụ sở làm việc; quản lý, sử dụng đất Nhà nước giao cho cơ quan, đơn vị khai thác, sử dụng kinh doanh còn hạn chế⁵³.

(6) Quá trình cổ phần hóa DNNN còn diễn ra chậm và thiếu sự kiểm soát chặt chẽ, chưa đạt hiệu quả do còn vướng khó khăn, vướng mắc. Cơ chế quản lý tài sản công, quản lý vốn và tài sản trong DNNN còn lỏng lẻo.

(7) Quy định về vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, tổ chức, đơn vị trong lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, điều hành công việc nói chung, trong phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực, lãng phí nói riêng còn mang tính nguyên tắc, chưa quy định rõ chế tài xử lý trách nhiệm đối với trường hợp người đứng đầu không hoàn thành chức trách, nhiệm vụ được giao, để xảy ra tham nhũng trong phạm vi mình quản lý, phụ trách.

(8) Các quy định về kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn mặc dù đã dần đi vào nền nếp, song vẫn chưa phản ánh thực chất tài sản, thu nhập của những người có nghĩa vụ kê khai; chưa giúp cho các cơ quan chức năng kiểm soát được những biến động về tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn. Công tác quản lý và theo dõi việc kê khai, công khai, xác minh về tài sản, thu nhập chưa có tính hệ thống; còn nhiều vướng mắc về trình tự, thủ tục công khai bản kê khai, giải trình, xác

⁽⁵¹⁾ Như vụ Trần Thị Hiếu - Ngân hàng Nam Đô (liên quan đến việc bán đấu giá 37 nền nhà tại Bình Chánh); vụ Epcó - Minh Phụng (liên quan việc bán đấu giá 02 căn nhà đường Âu Cơ, Quận 11); vụ án Duong Thanh Cường (liên quan việc bán đấu giá Khu đất Phường Tân Thới Nhất - Quận 12).

⁵² Báo cáo số 28-BC/BCĐ ngày 18/12/2023 của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực thành phố Hồ Chí Minh năm 2023, phương hướng, nhiệm vụ năm 2024

⁵³ Điển hình: Tổng Công ty Cơ khí Giao thông Vận tải Sài Gòn TNHH Một thành viên còn một số khó khăn trong việc khắc phục kiến nghị của Kết luận Thanh tra số 14/KL-TTTP ngày 08/01/2018 về quản lý, sử dụng cơ sở nhà đất số 1135 Quốc lộ 1A và cơ sở nhà đất tại phường Phú Hữu, thành phố Thủ Đức; Kết luận thanh tra số 19/KL-TTTP-P6 ngày 01/12/2020 của Thanh tra Thành phố.

minh tài sản, thu nhập khi có yêu cầu. Thu nhập ngoài lương còn khá phổ biến nhưng chưa có cơ chế để kiểm soát một cách triệt để. Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong kiểm soát các giao dịch về tài sản, kiểm soát thu nhập còn hạn chế; thiếu các chế tài về việc xử lý tài sản, thu nhập không được giải trình một cách hợp lý và thời hạn người kê khai tài sản, thu nhập có nghĩa vụ giải trình về tài sản, thu nhập...

Việc kiểm soát tài sản thu nhập của cán bộ, đảng viên theo Quyết định số 56-QĐ/TW là cơ sở để ngăn ngừa và đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực nhưng việc triển khai còn nhiều lúng túng về quy trình, nội dung thực hiện⁵⁴.

(9) Việc chuyển đổi vị trí công tác của cán bộ, công chức, viên chức theo Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018 vẫn còn nhiều vướng mắc, do nhận thức và phương pháp, cách làm chưa thật nhất quán; Trong khi đó, vẫn chưa có quy định và thiếu kiên quyết điều chuyển, thay thế những cán bộ khi có biểu hiện tiêu cực, tham nhũng, uy tín thấp; chính sách cán bộ chưa thực sự tạo động lực để cán bộ toàn tâm, toàn ý với công việc; công tác kiểm tra, giám sát việc thực thi quyền lực của người có chức vụ, quyền hạn chưa được chú trọng; thanh tra, kiểm tra, giám sát về cán bộ và công tác cán bộ còn hạn chế.

(10) Cán bộ, công chức, viên chức, người dân tố cáo các hành vi tham nhũng còn ít, trong khi chưa có cơ chế hữu hiệu để bảo vệ và khen thưởng người tố cáo tham nhũng. Các quy định về việc tiếp nhận thông tin về tố cáo của người dân, báo chí còn bất cập⁵⁵. Thiếu quy định cụ thể để bảo vệ người tố cáo tham nhũng cũng như nghiêm trị hành vi đe dọa, trả thù người tố cáo⁵⁶; cơ chế xử lý đối tượng lợi dụng việc tố cáo để hạ uy tín cán bộ. Hiện nay, nhiệm vụ bảo vệ người tố cáo được giao cho nhiều cơ quan nhà nước khác nhau và được quy định rải rác trong nhiều văn bản pháp luật, trong khi thẩm quyền của

⁵⁴ Do chưa có hướng dẫn việc xây dựng quy trình thực hiện xác minh tài sản, thu nhập của Ủy ban kiểm tra các cấp đối với những người có nghĩa vụ kê khai thuộc thẩm quyền kiểm soát tài sản, thu nhập; Chưa có hướng dẫn cụ thể về công tác tổ chức thẩm tra, xác minh việc kê khai tài sản, thu nhập của cán bộ, đảng viên; chưa xây dựng cơ chế và phương thức để kiểm soát, đánh giá mức độ chính xác, trung thực của việc kê khai tài sản của người có nghĩa vụ kê khai; việc thực hiện chủ yếu dựa vào ý thức tự giác của người kê khai; Chưa thống nhất trong các quy định về số lượng, đối tượng có nghĩa vụ kê khai và xác minh việc kê khai tài sản, thu nhập giữa Luật Phòng, chống tham nhũng, Nghị định số 130/2020/NĐ-CP và Hướng dẫn số 03-HD/UBKTTW.

⁵⁵ Tố cáo là quyền cơ bản của công dân được ghi nhận tại Hiến pháp Việt Nam và là kênh đặc biệt quan trọng giúp cơ quan nhà nước tiếp cận thông tin, phát hiện và xử lý hành vi vi phạm pháp luật. Pháp luật Việt Nam đã thể chế hóa Hiến pháp bằng cách ghi nhận quyền của người tố cáo nói chung và người tố cáo tham nhũng nói riêng tại nhiều văn bản pháp luật khác nhau. Tuy nhiên, các quy định pháp luật nhìn chung chỉ mang tính nguyên tắc, chưa cụ thể và nằm phân tán trong nhiều văn bản với hiệu lực pháp lý khác nhau.

⁵⁶ Đa số các trường hợp tố cáo được báo chí phản ánh trong thực tế cũng cho thấy người bị tố cáo thường là những người có chức vụ, quyền hạn hay thế lực trong xã hội, và người tố cáo ở vị trí yếu thế hơn, dẫn tới nguy cơ người tố cáo bị trả thù, trả thù. Đây là nguyên nhân cơ bản khiến cho người tố cáo tham nhũng vẫn e ngại, sợ sệt và không tích cực hợp tác với cơ quan nhà nước trong kiểm tra, xác minh và xử lý tố cáo. Trong khi đó, Luật Phòng, chống tham nhũng và Nghị định số 59/2013/NĐ-CP ngày 17/6/2013 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Phòng, chống tham nhũng quy định về các biện pháp bảo vệ người tố cáo còn chung chung. Hơn nữa, nhiều quy định của pháp luật về cơ chế phóng viên, cơ quan báo chí đưa tin về PCTNTC vẫn chưa có cơ chế cụ thể thực hiện.

các cơ quan này còn hạn chế và chông chéo, chưa có cơ quan đầu mối điều hành và cơ quan chuyên biệt bảo vệ người tố cáo nói chung và người tố cáo tham nhũng nói riêng.

(11) Việc huy động lực lượng đông đảo của Nhân dân cũng như sự tham gia của lực lượng báo chí vào cuộc đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực chưa được quan tâm đúng mức. Báo chí vừa có tác dụng cảnh báo những nơi có nguy cơ tham nhũng, tiêu cực vừa tham gia phát hiện và đặc biệt là tạo nên dư luận mạnh mẽ trong việc xử lý tham nhũng, tiêu cực. Vì những lý do khác nhau mà một số cơ quan còn e ngại trước sự tham gia của báo chí, hoặc là vì bản thân sự thông tin đôi khi không chính xác hoặc không đúng thời điểm đã gây khó khăn cho việc phát hiện và xử lý triệt để các vụ việc tham nhũng. Vai trò phản biện và việc thực hiện công tác giám sát của Ban Thanh tra nhân dân và các đoàn thể chính trị - xã hội còn hạn chế, chưa phát huy mạnh mẽ vai trò được giao trong giám sát, phát hiện, phòng ngừa các hành vi tiêu cực, lãng phí, tham nhũng của công chức.

Cơ chế giám sát Hội đồng nhân dân, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp và đối với hoạt động của bộ máy chính quyền nói chung và hoạt động PCTNTC nói riêng chưa được phát huy triệt để; chưa có cơ chế cụ thể, rõ ràng để Nhân dân kiểm soát quyền lực nhà nước, góp phần tăng cường vai trò giám sát, phản biện xã hội trong đấu tranh phòng, chống tiêu cực, tham nhũng⁵⁷. Do đó, cần bổ sung các quy định về trách nhiệm của đối tượng chịu trách nhiệm giám sát, phản biện xã hội trong việc phản hồi việc tiếp nhận và thực hiện các kiến nghị sau giám sát, phản biện.

3.1.3. Về thực hiện các biện pháp phòng ngừa

Hiệu quả của một số biện pháp phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực, lãng phí chưa cao, còn mang tính hình thức.

(1) Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật PCTNTC, LP còn thiếu tính hệ thống, thiếu sự gắn kết, phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị; nội dung tuyên truyền chưa thật sự hấp dẫn, chưa phù hợp với các đối tượng được tuyên truyền, nhiều nơi thực hiện chưa thường xuyên nên chưa tạo ra một sự chuyển biến tích cực trong việc phản ứng với tệ nạn tham nhũng, tiêu cực cũng như đề cao ý thức trách nhiệm của người dân trong việc tham gia vào cuộc đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực.

(2) Nhà nước chưa kiểm soát được tài sản trong xã hội, việc kiểm tra, xác minh để bảo đảm tính trung thực việc kê khai tài sản của cán bộ công chức còn ít... Việc kê khai, kiểm soát tài sản thu nhập của cán bộ, đảng viên mới bước đầu được thực hiện, việc thanh toán các giao dịch chủ yếu còn sử dụng tiền mặt, chưa thực hiện chuyên

⁵⁷ Theo quy định tại Khoản 4, Điều 9 Hiến pháp năm 2013: “Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân... thực hiện dân chủ, tăng cường đồng thuận xã hội; giám sát, phản biện xã hội”. Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam năm 2015 đã có hiệu lực 08 năm triển khai, tuy nhiên trong thực tế, chưa quy định trình tự thủ tục và hậu quả pháp lý của giám sát, phản biện xã hội; chưa bao quát đầy đủ các chủ thể có thẩm quyền giám sát và phản biện xã hội.

khoản thông qua ngân hàng,... làm ảnh hưởng đến hiệu quả ngăn ngừa và đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

(3) Công tác tổ chức, cán bộ, còn nhiều hạn chế, vướng mắc. Vấn đề phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực chưa đáp ứng yêu cầu, nhất là tự phát hiện, xử lý tham nhũng trong nội bộ.

(4) Công tác kiểm tra, thanh tra, giám sát, kiểm toán thực hiện nhiệm vụ của một số lãnh đạo đối với cấp dưới chưa được quan tâm đúng mức, chưa thực hiện đầy đủ quy định về tiếp nhận, xử lý thông tin phản ánh, tố cáo hành vi tham nhũng, tiêu cực. Công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện quy định của pháp luật về PCTNTC, LP ở một số tổ chức, cơ quan, đơn vị chưa đạt yêu cầu; kết luận còn chung chung, chưa cụ thể hành vi vi phạm; kiến nghị xử lý không rõ ràng, khó thực hiện. Việc xử lý trách nhiệm người đứng đầu khi để xảy ra tham nhũng ở địa phương, cơ quan, đơn vị mình phụ trách vẫn còn ít.

(5) Cơ chế kiểm soát quyền lực trong Đảng và Nhà nước chưa đầy đủ, chưa đồng bộ; hiệu lực, hiệu quả chưa cao; việc công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình còn hạn chế. Sự phối hợp công tác giữa các cơ quan thanh tra, kiểm toán, công an, viện kiểm sát, tòa án... có lúc, có việc còn thiếu chặt chẽ, chưa thường xuyên, hiệu quả chưa cao. Mặc dù hệ thống cơ sở dữ liệu từng bước được hoàn thiện, tuy nhiên, việc nghiên cứu, trao đổi dữ liệu giữa các đơn vị còn nhiều hạn chế. Công tác phát hiện tội phạm về tham nhũng của cơ quan thanh tra chuyển sang cơ quan điều tra để xác minh, xử lý hình sự còn ít. Hiện tượng chông chéo trong hoạt động thanh tra, kiểm tra, kiểm toán vẫn tồn tại.

Bên cạnh đó, đối với một số lĩnh vực cụ thể, còn gặp những hạn chế, khó khăn, vướng mắc đặc thù:

(1) Trong lĩnh vực điều tra, số lượng tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố đối với tội phạm về tham nhũng tăng cao trong thời gian qua, cùng với tính chất phức tạp, liên quan đến nhiều lĩnh vực, nhiều cấp, nhiều ngành; đối tượng có chức vụ, quyền hạn và trình độ chuyên môn cao, thủ đoạn phạm tội tinh vi; nhiều vụ việc hành vi phạm tội đã xảy ra nhiều năm mới bị phát hiện nên ảnh hưởng đến tiến độ giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố đối với tội phạm tham nhũng.

(2) Công tác tự kiểm tra, giám sát việc thực hiện các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước về PCTNTC, LP ở một số cấp ủy, chính quyền cấp cơ sở chưa được quan tâm đúng mức. Một số cơ quan, đơn vị chưa quan tâm giải quyết đơn thư tố cáo của công dân; chưa chủ động thực hiện kiểm tra, thanh tra PCTNTC, LP. Còn có cán bộ thực hiện công tác kiểm tra hạn chế về kinh nghiệm, bản lĩnh, năng lực, trình độ và vẫn còn có tình trạng vừa thừa vừa thiếu cán bộ; công tác luân chuyển cán bộ kiểm tra các cấp sang công tác ở các ngành, các cấp và luân chuyển cán bộ lãnh đạo, quản lý các ngành, các cấp về làm công tác kiểm tra, giám sát chưa nhiều. Việc điều động, luân

chuyên cán bộ đang công tác tại các cơ quan tổ tụng về Ủy ban kiểm tra các cấp khó thực hiện do các cán bộ này không là công chức do Thành phố quản lý.

Còn có đối tượng được kiểm tra không trung thực trong giải trình, chậm cung cấp hồ sơ, tài liệu hoặc cung cấp không đầy đủ cho đoàn kiểm tra. Các đối tượng có dấu hiệu vi phạm quy định về PCTNTC đa phần là người có trình độ, có hiểu biết chuyên môn và có địa vị xã hội, có đủ năng lực và các thủ đoạn tinh vi để che giấu hành vi tham nhũng, tiêu cực nên gây khó khăn trong công tác phát hiện qua hoạt động kiểm tra⁵⁸.

3.2. Nguyên nhân

3.2.1. Nguyên nhân khách quan

(1) Thể chế, chính sách pháp luật trên một số lĩnh vực còn bất cập, tính khả thi không cao, nhiều quy định còn chồng chéo, mâu thuẫn, sơ hở, dễ bị lợi dụng⁵⁹; Quy định về trách nhiệm người đứng đầu thiếu cụ thể, chưa khuyến khích họ tích cực, chủ động trong phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực xảy ra trong cơ quan, đơn vị, địa phương mình quản lý; chưa có cơ chế đủ mạnh để kiểm soát chặt chẽ quyền lực; Công tác tổ chức thực hiện các quy định về phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực chưa nghiêm ngặt, còn hình thức, đối phó.

(2) Công tác quản lý, giáo dục đạo đức, liêm chính cho cán bộ, đảng viên có lúc có nơi chưa được quan tâm thực hiện. Mặt trái của xu thế toàn cầu hóa, hội nhập kinh tế quốc tế tác động không nhỏ, làm phát sinh nhận thức chính trị sai lệch trong một bộ phận cán bộ, đảng viên. Tại một số cơ quan, đơn vị, người đứng đầu chưa thực sự đề cao trách nhiệm nêu gương, gương mẫu trong thực hiện nhiệm vụ. Một số cán bộ lãnh đạo quan liêu, xa rời thực tế; chưa sâu sát trong công việc, nắm chắc tình hình cơ quan, đơn vị; thiếu trách nhiệm, buông lỏng lãnh đạo, quản lý để xảy ra tình trạng mất đoàn kết, tham nhũng, tiêu cực; không báo cáo, phản ánh, không xử lý các hành vi tham nhũng, tiêu cực trong cơ quan, đơn vị, địa phương do mình trực tiếp quản lý.

(3) Địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh rất rộng lớn và phức tạp, trong khi lực lượng cán bộ phụ trách lĩnh vực còn mỏng, trình độ, năng lực chưa đồng đều, một số đồng chí được giao nhiệm vụ còn thụ động nên chưa thể nắm được hết toàn bộ những vấn đề xảy ra. Các lĩnh vực trong công tác phòng ngừa trên địa bàn Thành phố với nhiều

⁵⁸ Tê Trí Dũng, Trần Công Thiện, Lê Tấn Hùng, Nguyễn Minh Quân...

⁵⁹ Khoản 1, Điều 128 và khoản 1, Điều 129, Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015 quy định về công tác kê biên, phong tỏa tài khoản: “chỉ áp dụng đối với bị can, bị cáo, người bị buộc tội về tội mà Bộ luật Hình sự quy định...”. Tuy nhiên thực tế có nhiều trường hợp bị can, bị cáo chuyển dịch quyền sở hữu, sử dụng tài sản cho người thân, bạn bè để tẩu tán, gây khó khăn cho công tác thu hồi do các đối tượng này không thuộc diện áp dụng quyết định trên. Mặt khác, quy định “chỉ được kê biên, phong tỏa phần tài sản tương ứng với mức có thể bị phạt, tịch thu hoặc bồi thường thiệt hại,” việc cơ quan điều tra xác định “phần tài sản tương ứng” là rất khó khăn, dẫn đến việc kê biên, phong tỏa không kịp thời, các đối tượng có thời gian để tẩu tán tài sản, gây khó khăn cho công tác thu hồi thiệt hại cho Nhà nước; Bộ luật Hình sự năm 2015 quy định 07 tội danh về tham nhũng; trong khi tại Điều 2, Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018 lại quy định 12 hành vi tham nhũng. Do đó, 05 hành vi còn lại của Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018 còn thiếu chế tài để xử lý, chưa có văn bản hướng dẫn cụ thể nên gây khó khăn và kẽ hở trong quá trình vận dụng vào thực tiễn điều tra, truy tố, xét xử tội phạm về tham nhũng

cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp hoạt động, có tính đặc thù cao, chuyên môn sâu, những người hoạt động trong các lĩnh vực này đều có trình độ, thường hoạt động khép kín, gây khó khăn cho công tác phòng ngừa, phát hiện, điều tra, xử lý. Khối lượng công việc lớn, dẫn đến tình trạng quá tải đối với đội ngũ cán bộ, công chức, chưa phát huy tốt vai trò tham mưu trong việc theo dõi, giám sát, phát hiện các dấu hiệu, hành vi tham nhũng, tiêu cực. Việc điều động, bổ nhiệm cán bộ, công chức chưa phù hợp giữa năng lực thực tế với vị trí việc làm dẫn đến phát sinh sai phạm trong quá trình thực hiện nhiệm vụ được phân công.

(4) Công tác cải cách hành chính tiếp tục có nhiều chuyển biến rõ nét. Việc công khai, công bố, cập nhật các thủ tục hành chính được thực hiện thường xuyên trên Cổng dịch vụ công quốc gia và các kênh thông tin khác theo quy định, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân, doanh nghiệp tra cứu, tìm hiểu và thực hiện thủ tục hành chính. Tuy nhiên, việc xây dựng hệ thống thông tin giải quyết thủ tục hành chính trên cơ sở hợp nhất giữa Cổng Dịch vụ công quốc gia và hệ thống một cửa tập trung của Thành phố còn chậm, chưa đồng đều; vẫn còn nhiều dịch vụ công chưa thực hiện được qua mạng, còn khó thao tác, khó tiếp cận với nhiều người dân. Việc phân cấp quản lý giữa trung ương và địa phương đối với một số lĩnh vực như quản lý đầu tư công, quản lý ngân sách nhà nước, quản lý DNNN, quản lý đất đai chưa rõ ràng.

(5) Công tác kiểm tra, giám sát việc thực thi quyền lực của người có chức vụ, quyền hạn chưa được quan tâm thực hiện, nên dễ dẫn đến việc lạm quyền để trục lợi; chế độ trách nhiệm, chế độ công vụ chưa rõ ràng, cụ thể. Công tác kiểm tra, giám sát tại một số cơ quan, tổ chức có giai đoạn còn buông lỏng, không thường xuyên; Xử lý tham nhũng chưa kiên quyết, còn có hiện tượng bao che, cả nể. Tính tổ chức kỷ luật, tự phê bình của tổ chức đảng, đảng viên được kiểm tra chưa cao, còn che giấu, né tránh, không tự giác nhận khuyết điểm, đối phó với hoạt động kiểm tra; khi phát hiện đến đâu thì mới báo cáo, giải trình đến đó.

(6) Chế độ tiền lương, chính sách của cán bộ, công chức, viên chức còn thấp; chưa đảm bảo cho cán bộ, công chức đủ sống để “không cần tham nhũng”. Chế độ tiền lương, chính sách của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động trên địa bàn Thành phố không ngừng được cải thiện từ khi thực hiện Nghị quyết 03/2018/NQ-HĐND ngày 16/3/2018 của Hội đồng nhân dân Thành phố; Tuy nhiên, vẫn còn thấp so với mức lương tối thiểu khu vực sản xuất, tư nhân, từ đó dẫn đến việc hình thành hành vi tiêu cực, “tham nhũng vặt”. Tổ chức bộ máy, quyền hạn, phương tiện, điều kiện làm việc của các cơ quan, đơn vị chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực chưa tương xứng với chức năng, nhiệm vụ được giao; năng lực, trình độ của một bộ phận cán bộ, công chức chưa đáp ứng yêu cầu.

(7) Ảnh hưởng bởi nét văn hóa truyền thống Á Đông, có những điều kiện tạo môi trường thuận lợi cho tham nhũng, tiêu cực phát triển. Với thói quen trọng tình, trọng nghĩa hơn trọng lý; tâm lý “dĩ hòa vi quý”, ngại đụng chạm; một vài cấp ủy còn nặng

thành tích, thi đua nên chưa mạnh dạn, quyết liệt trong phát hiện, đấu tranh PCTNTC. Tâm lý có qua có lại, văn hóa quà cáp, biếu tặng còn nặng nề trong đời sống người dân làm cho một bộ phận cán bộ dễ dãi với bản thân, có lúc quên đi vị trí, vai trò là người công bộc của dân. Nhiều người dân còn chủ động lo lót, “hối lộ”, để “được việc”, giành lợi thế trong kinh doanh... Đây là một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng thiếu sức chiến đấu ở một số cấp ủy, tổ chức đảng.

3.2.2. Nguyên nhân chủ quan

(1) Vai trò lãnh đạo của Đảng về công tác PCTNTC, LP tại một số cấp ủy, tổ chức Đảng chưa được thực hiện đúng mức. Một bộ phận cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, người đứng đầu cơ quan, tổ chức, đơn vị chưa nhận thức sâu sắc mức độ nghiêm trọng của tình hình tham nhũng, tiêu cực, lãng phí ở địa phương, lĩnh vực mình quản lý nên nhiều chủ trương, chính sách của Đảng về PCTNTC chưa được quan tâm triển khai kịp thời nhằm giáo dục tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên. Một số cán bộ lãnh đạo thiếu tu dưỡng, rèn luyện năng lực quản lý, chỉ đạo, điều hành; chưa quyết liệt trong lãnh đạo, chỉ đạo, thực hiện nhiệm vụ PCTNTC; còn thiếu gương mẫu trong việc giữ gìn phẩm chất đạo đức, lối sống;. Cơ chế kiểm soát quyền lực chưa phát huy hiệu quả, chưa thực hiện đầy đủ quy định của quy chế làm việc dẫn đến một số lãnh đạo có biểu hiện chuyên quyền.

(2) Nhận thức của một số cán bộ, công chức về công tác PCTNTC, LP còn hạn chế. Trước xu thế toàn cầu hóa, kinh tế thị trường đòi hỏi cán bộ công chức Nhà nước phải có trình độ nhận thức cao, nhưng hiện nay, một bộ phận cán bộ, công chức, đảng viên thiếu tu dưỡng, rèn luyện, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, lập trường tư tưởng không vững vàng, thiếu tiên phong gương mẫu, không tự soi, tự sửa dẫn đến sa vào chủ nghĩa cá nhân. Ngoài ra, mặt trái nền kinh tế thị trường có thể làm thay đổi nhận thức, hành động của một bộ phận cán bộ, đảng viên. Không ít cán bộ kiên trung, gan dạ trong thời kỳ chiến tranh nhưng trong thời bình, lại bị khuất phục nhanh chóng bởi sức mạnh của vật chất, tiền bạc. Họ không còn giữ được phương châm, nguyên tắc “*đặt lợi ích của Tổ quốc, Đảng, Nhân dân lên trên lợi ích của cá nhân*”. Tình trạng “Lợi ích nhóm” từng bước làm tha hóa đội ngũ cán bộ, công chức, sai lệch các chuẩn mực xã hội.

Do đặc thù của một số ngành, lĩnh vực thường xuyên tiếp xúc với doanh nghiệp và hàng hóa, tiền bạc nên tiềm ẩn nguy cơ về tham nhũng, tiêu cực. Một số cán bộ không tự giác cập nhật thông tin, kiến thức và các văn bản quy phạm pháp luật, thiếu tinh thần trách nhiệm, thực hiện không đúng hoặc không đầy đủ quy trình nghiệp vụ trong thực thi công vụ dẫn đến việc đối tượng xấu lợi dụng để buôn lậu, gian lận gây thất thu ngân sách Nhà nước hoặc xuất khẩu, nhập khẩu hàng hóa thuộc danh mục cấm xuất khẩu, cấm nhập khẩu.

(3) Việc tổ chức thực hiện các giải pháp phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực, lãng phí ở một số cơ quan, tổ chức, đơn vị còn mang tính hình thức, chưa mang lại hiệu quả

thiết thực. Quá trình thanh tra, kiểm tra, giám sát tại các đơn vị, tổ chức đảng chưa được triển khai hiệu quả ở nhiều đơn vị, địa phương. Một bộ phận cấp ủy buông lỏng lãnh đạo, nhất là công tác kiểm tra, giám sát, để cán bộ vi phạm lâu dần tích tụ đến mức thành việc bình thường trong cơ quan, đơn vị nhưng không phát hiện kịp thời để chấn chỉnh, xử lý theo quy định (*nhận phong bì để giải quyết nhanh công việc*). Lãnh đạo một số đơn vị chủ quan, chưa thật sự quyết liệt trong công tác kiểm tra, giám sát (*giám sát chuyên đề, giám sát nội bộ, tự kiểm tra-giám sát*) dẫn đến không kịp thời phát hiện sai sót của cán bộ, công chức thuộc quyền.

Cán bộ phụ trách địa bàn nắm tình hình tổ chức, đảng viên ở cơ sở chưa sâu sát, nhất là các tổ chức đảng trực thuộc cơ sở được phân công phụ trách, chậm phát hiện hoặc chủ quan, còn xem nhẹ công tác giám sát ở cơ sở, chưa kịp thời đề xuất việc xem xét, giải quyết những vấn đề phức tạp tại địa phương, đơn vị được phân công phụ trách.

(4) Việc công khai, minh bạch, dân chủ trong xã hội và trong hoạt động của hệ thống chính trị còn hạn chế, nhất là trong các hoạt động liên quan đến người dân, doanh nghiệp, quản lý tài chính, tài sản Nhà nước, công tác cán bộ. Tình trạng lạm dụng quy định về bí mật Nhà nước để không công khai, minh bạch còn khá phổ biến. Quyền tiếp cận thông tin của người dân, doanh nghiệp chưa được bảo đảm. Nhiều quy định của pháp luật về công khai, minh bạch chưa được thực hiện đầy đủ, như công khai quy hoạch sử dụng đất; công khai dự phòng ngân sách; công khai đầu tư, mua sắm công; công khai công tác cán bộ; công khai hoạt động thanh tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo và kết luận thanh tra... Thiếu công khai, minh bạch và dân chủ là mảnh đất màu mỡ cho tham nhũng, tiêu cực tồn tại và phát triển.

(5) Chưa phát huy được sức mạnh to lớn của quần chúng vào cuộc đấu tranh PCTNTC. Cơ chế giám sát của các cơ quan dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp và các tổ chức thành viên đối với hoạt động của bộ máy Nhà nước nói chung và hoạt động PCTNTC nói riêng chưa được phát huy triệt để.

3.2.3. Nguyên nhân đặc thù đối với một số lĩnh vực

Ngoài các nguyên nhân nêu trên, trong từng lĩnh vực cụ thể, do tính chất đặc thù, tham nhũng, tiêu cực còn có các điều kiện khác nhau làm phát sinh hoặc thúc đẩy quá trình thực hiện các hành vi tham nhũng, tiêu cực của người có chức vụ, quyền hạn; bao gồm các nguyên nhân, điều kiện về kinh tế, xã hội; tâm lý, nhận thức và giáo dục; tổ chức, con người; pháp luật...

Trong lĩnh vực đất đai, pháp luật quy định đất đai thuộc sở hữu toàn dân, nhưng trao thẩm quyền định đoạt cho một số cương vị lãnh đạo thuộc bộ máy hành chính. Khi bộ máy hành chính có quyền quyết định cả về đất đai và giá trị đất đai thì có thể bị lợi ích chi phối, lúc này chỉ trông chờ vào đạo đức của người có thẩm quyền quyết định. Tham nhũng liên quan đến thực hiện chính sách pháp luật về đất đai có nhiều nguyên nhân, nhưng nguyên nhân chính vẫn là năng lực, trình độ của cán bộ lãnh đạo các cấp

ở chỗ nhận thức tính đúng đắn về chủ trương, chính sách pháp luật về đất đai không đến nơi đến chốn cộng với phẩm chất yếu kém, cố ý làm sai.

Sự mâu thuẫn chông chéo trong quy định của pháp luật cũng là nguyên nhân dẫn đến việc áp dụng không đúng, thậm chí là kẽ hở để cho những người nắm giữ quyền lực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực. Mặc dù Nhà nước đã sửa đổi pháp luật trong quản lý đất đai, tuy nhiên thực tế vẫn còn những tồn tại, bất cập; những lỗ hổng trong Luật Đất đai và các văn bản dưới luật đã bị các nhóm lợi ích thao túng, lợi dụng để chiếm đoạt, làm giàu bất chính. Bên cạnh đó còn “lỗ hổng” trong kiểm soát quyền lực, nhiều người được giao quản lý đất đã tự ý thu hồi đất, cấp đất, giao đất, bán đất, tình trạng này xảy ra ở không ít địa phương trong cả nước. Việc quản lý đất công liên quan đến nhiều văn bản pháp luật và những văn bản pháp luật này đang mâu thuẫn, chông chéo nhau, đặc biệt, việc xác định giá đất khi giao đất hay chuyển quyền sử dụng đất để tính quyền lợi của Nhà nước vẫn còn khó khăn. Hiện nay thể chế quản lý về đất đai chưa phù hợp với kinh tế thị trường. Ủy ban nhân dân cấp tỉnh có thẩm quyền quyết định cả về hành chính, quy hoạch và tài chính là một thể chế tập trung quyền lực quá lớn trong khi quyền lực chưa được kiểm soát và chứa đựng rủi ro tham nhũng, tiêu cực.

Trong lĩnh vực đầu tư cơ bản, tham nhũng tiêu cực có thể do nhiều nguyên nhân khác nhau, trước hết là do tác động từ mặt trái của nền kinh tế thị trường, sự yếu kém trong quản lý kinh tế, sự sơ hở và thiếu đồng bộ của hệ thống các văn bản pháp quy về quản lý, kiểm tra, giám sát trong đầu tư xây dựng. Bên cạnh đó là vai trò của cơ quan chủ quản trong việc tuân thủ pháp luật, và trách nhiệm cũng như đạo đức nghề nghiệp của những người làm công tác xây dựng. Chính vì vậy, Đảng, Quốc hội cũng như Chính phủ đã có nhiều nghị quyết quan trọng nhằm ngăn chặn tình trạng thất thoát, tham nhũng trong lĩnh vực đầu tư xây dựng. Bên cạnh đó, nước ta đang trong giai đoạn phát triển, do đó nhu cầu xây dựng đặc biệt là đầu tư xây dựng cơ bản ngày càng tăng cao, phạm vi ngày càng mở rộng, cộng thêm năng lực quản lý nhà nước hiện nay tại một số nơi còn chưa đạt được yêu cầu đặt ra, song song đó là việc chấp hành kỷ cương, pháp luật của Nhà nước chưa nghiêm đã dẫn đến thất thoát ở nhiều công trình, ảnh hưởng đến công tác xây dựng trên nhiều mặt.

Tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động tư pháp cũng không nằm ngoài các nhóm nguyên nhân, điều kiện nêu trên; các yếu tố, chế định khác nhau có thể là nguyên nhân làm phát sinh hoặc điều kiện thúc đẩy tình hình tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động tư pháp, tuy nhiên một trong những nguyên nhân chính dễ dẫn đến tham nhũng tiêu cực trong lĩnh vực tư pháp là do chưa có sự quy định chặt chẽ về các quy định tùy nghi, quy định lựa chọn trong pháp luật đặc biệt là pháp luật hình sự. Các quy định tùy nghi là nhằm tạo điều kiện cho cơ quan, người tiến hành tố tụng linh hoạt trong việc áp dụng, cá thể hóa trách nhiệm hình sự phù hợp với từng trường hợp khác nhau trong thực tiễn. Tuy nhiên, cũng không loại trừ những trường hợp do các động cơ khác nhau

mà cơ quan, người tiên hành tố tụng đã lợi dụng những chế định đó để ra những quyết định thiếu hợp lý, không đáp ứng yêu cầu bảo vệ công lý, bảo vệ quyền con người, yêu cầu phòng, chống tội phạm. Có thể thấy rằng, quy định tùy nghi là điều tất yếu (*đặc biệt là trong lĩnh vực hình sự*); tuy nhiên, quy định tùy nghi chỉ trong những điều kiện cần thiết và những quy định đó cần được thể hiện chặt chẽ về điều kiện áp dụng, logic về mặt kỹ thuật để đảm bảo được nhận thức và áp dụng thống nhất, không bị lợi dụng.

4. Bài học kinh nghiệm

Từ thực tiễn công tác phòng, chống tham nhũng thời gian qua, cho chúng ta nhiều bài học quý, có ý nghĩa cả về mặt lý luận và thực tiễn, đó là:

Một là, trong công tác PCTNTC, LP, trước hết phải có quyết tâm chính trị cao và phải đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, toàn diện, tập trung, thống nhất của Đảng; phải biến quyết tâm chính trị thành hành động thực tế của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và Nhân dân, trước hết là sự gương mẫu, quyết liệt, nói đi đôi với làm của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, cơ quan, tổ chức, đơn vị trong PCTNTC, LP.

Tham nhũng, tiêu cực thường diễn ra trong nội bộ, do người có chức, có quyền thực hiện. Phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là cuộc đấu tranh ngay trong chính bản thân mỗi con người, trong mỗi cơ quan, tổ chức, đơn vị, địa phương mình; liên quan đến lợi ích, chức vụ, danh vọng, uy tín của tổ chức, cá nhân. Vì vậy, trước hết cán bộ lãnh đạo, quản lý phải gương mẫu, cán bộ giữ chức vụ càng cao càng phải gương mẫu; phải có thái độ thật kiên quyết, không khoan nhượng và hành động thật quyết liệt, cụ thể, hiệu quả. Người đứng đầu, hơn ai hết, phải chịu trách nhiệm về những yếu kém, sai phạm về tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong tổ chức, cơ quan, đơn vị, địa phương mình.

Hai là, tham nhũng là một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của chế độ. Thời đại nào, chế độ nào, quốc gia nào cũng có, không thể xóa ngay tận gốc tham nhũng trong một thời gian ngắn. Vì vậy, trong đấu tranh PCTNTC phải có quyết tâm cao, nỗ lực lớn và phương pháp đúng; không thể chủ quan, nóng vội; không được né tránh, cầm chừng, thỏa mãn; trái lại, phải rất kiên trì, liên tục, bền bỉ. Phải xây dựng cho được một cơ chế phòng ngừa chặt chẽ để “không thể” tham nhũng, tiêu cực; một cơ chế răn đe, trừng trị nghiêm khắc để “không dám” tham nhũng, tiêu cực; xây dựng văn hóa liêm chính để “không muốn” tham nhũng, tiêu cực; và một cơ chế bảo đảm để “không cần” tham nhũng, tiêu cực. Thực hiện đồng bộ các biện pháp chính trị, tư tưởng, tổ chức, hành chính, kinh tế, hình sự; với những bước đi vững chắc, tích cực, chủ động và có trọng tâm, trọng điểm; vừa phải cảnh giác, đấu tranh với những âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, phần tử xấu lợi dụng đấu tranh PCTNTC để kích động, chia rẽ, chống phá Đảng, Nhà nước và chế độ ta.

Ba là, cán bộ là cái gốc của mọi công việc, là “*then chốt của then chốt*”, là “*nguyên*

nhân của mọi nguyên nhân". Thực tế thời gian qua cho thấy, đằng sau những vụ việc, vụ án tham nhũng, tiêu cực, nhất là những vụ án đặc biệt nghiêm trọng, phức tạp, kéo dài đều có bóng dáng của một số cán bộ, công chức làm ngơ, dung túng, tiếp tay, bao che, đồng phạm, thậm chí là chủ mưu. Do đó, phải đặc biệt quan tâm, chú trọng công tác cán bộ; gắn PCTNTC, LP với xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, nhất là phải đánh giá, lựa chọn, bố trí đúng cán bộ, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý; tăng cường quản lý, giáo dục, phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, "*tự diễn biến*", "*tự chuyển hóa*" trong nội bộ. Hàng loạt cán bộ cấp cao, sĩ quan cấp tướng, tá bị khởi tố trong các vụ án vừa qua là bài học rất đau xót, nên mọi cán bộ, đảng viên phải luôn luôn tự soi, tự sửa, giữ gìn phẩm chất đạo đức.

Bốn là, phải kiểm soát cho được việc thực hiện quyền lực nhà nước. Các vụ án tham nhũng tiêu cực phần lớn đều bắt nguồn từ việc quyền lực được giao cho các cán bộ không được kiểm soát chặt chẽ, các đơn vị để xảy ra sai phạm thì việc tập trung dân chủ chưa được đảm bảo, chưa phát huy được vai trò của tập thể. Quyền lực luôn luôn có nguy cơ bị "*tha hóa*"; tham nhũng, tiêu cực là "*khuyết tật bẩm sinh*" của quyền lực; do đó, phải tăng cường và nâng cao hiệu quả kiểm soát quyền lực. Mọi quyền lực đều phải được kiểm soát chặt chẽ bằng cơ chế; quyền lực phải được ràng buộc bằng trách nhiệm; quyền lực đến đâu trách nhiệm đến đó, quyền lực càng cao trách nhiệm càng lớn; bất kể ai lạm dụng, lợi dụng quyền lực để trục lợi đều phải bị truy cứu trách nhiệm và xử lý vi phạm. Vì vậy, người được giao chức vụ, quyền hạn phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện, thường xuyên tự soi, tự sửa; đồng thời phải tăng cường giám sát, kiểm soát có hiệu quả việc thực thi quyền lực của người có chức vụ, quyền hạn; các lĩnh vực chuyên môn sâu, khép kín, bí mật càng phải chú trọng kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực.

Năm là, phải kết hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa tích cực phòng ngừa với chủ động phát hiện, kịp thời xử lý nghiêm minh các hành vi tham nhũng, tiêu cực; trong đó, phòng ngừa là chính, là cơ bản, lâu dài; phát hiện, xử lý là quan trọng, đột phá. Phải quán triệt và thực hiện phương châm phòng ngừa, phát hiện từ sớm, xử lý từ đầu, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn; có bệnh phải chữa ngay, không nuôi ung thành họa; phải cắt bỏ một vài cành cây sâu một để cứu cả cái cây như Bác Hồ đã dạy. Phải tiến hành đồng bộ giữa thi hành kỷ luật của Đảng, kỷ luật hành chính, đoàn thể và xử lý hình sự; kỷ luật của Đảng phải thực hiện trước, tạo tiền đề để xử lý kỷ luật hành chính, đoàn thể và xử lý hình sự. Việc xử lý phải lấy giáo dục, răn đe, phòng ngừa làm chính, kết hợp giữa trừng trị với khoan hồng; đồng thời bảo vệ, khuyến khích những người dám nghĩ, dám làm, dám đổi mới, sáng tạo vì sự nghiệp chung.

Sáu là, phải gắn công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với thực hành tiết kiệm, chống lãng phí; gắn phòng, chống tham nhũng, lãng phí với xây dựng, chỉnh

đồn Đảng, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “*tự diễn biến*”, “*tự chuyển hóa*” trong nội bộ; huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội trong đấu tranh PCTNTC. Phát huy mạnh mẽ vai trò, trách nhiệm của các cơ quan và đại biểu dân cử, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, Nhân dân và báo chí, doanh nghiệp, doanh nhân. Báo chí và các phương tiện thông tin đại chúng phải cổ vũ, động viên sự vào cuộc quyết liệt của cả hệ thống chính trị, huy động sức mạnh của toàn dân trong cuộc đấu tranh PCTNTC; Phải quán triệt sâu sắc tư tưởng “dân là gốc” của Chủ tịch Hồ Chí Minh, dựa vào dân, lắng nghe dân, lắng nghe dư luận để chọn lọc tiếp thu cái đúng, nhưng không chạy theo dư luận. Triển khai có hiệu quả hoạt động PCTNTC ra khu vực ngoài Nhà nước; tăng cường hợp tác quốc tế về phòng, chống tham nhũng.

Bảy là, chú trọng nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động, phát huy vai trò nòng cốt và sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ, nhịp nhàng, kịp thời, hiệu quả của các cơ quan có chức năng PCTNTC. Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực Thành phố phải thực sự là trung tâm chỉ đạo, điều hòa, phối hợp hoạt động, là chỗ dựa vững chắc để các cơ quan có chức năng PCTNTC thực thi nhiệm vụ được giao. Đội ngũ cán bộ làm công tác PCTNTC hơn ai hết, phải có bản lĩnh vững vàng, có dũng khí đấu tranh; phải trung thực, liêm chính, “*chí công vô tư*”, thực sự là “*thanh bảo kiếm*” sắc bén của Đảng và Nhà nước trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Kiểm soát quyền lực và thực hành liêm chính trước hết phải được tiến hành có hiệu quả trong các cơ quan này; phải chống tham nhũng, tiêu cực ngay trong các cơ quan làm công tác PCTNTC.

Tám là, các giải pháp PCTNTC, LP đề ra phải xem xét phù hợp với truyền thống văn hóa của dân tộc, với thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam và tình hình thực tế tại địa phương, như đặc thù Thành phố Hồ Chí Minh là một trong những địa phương đi đầu cả nước về kinh tế, đòi hỏi phải có những giải pháp đột phá, sáng tạo trong công tác quản lý, điều hành, tạo điều kiện cho Thành phố phát triển nhưng đôi lúc các quy định pháp luật hiện hành còn chưa phù hợp; nên cần phải có một cơ chế riêng cho Thành phố khi áp dụng các giải pháp phòng chống tham nhũng, tiêu cực, không thể quá rập khuôn, máy móc áp dụng cứng nhắc các quy định pháp luật sẽ dẫn đến kìm hãm, hạn chế sự phát triển.

Chín là, phải triển khai đồng bộ các biện pháp PCTNTC, tập trung thực hiện tốt việc công khai các thủ tục hành chính, quy trình giải quyết công việc để doanh nghiệp và người dân thuận tiện tiếp cận thông tin. Mặt khác, phải xây dựng cho được văn hóa công vụ của mỗi ngành, cơ quan, đơn vị. Văn hóa công vụ sẽ bảo đảm tính chuyên nghiệp, trách nhiệm, minh bạch, hiệu quả trong thực thi nhiệm vụ. Ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số mạnh mẽ để hạn chế tối đa việc tiếp xúc trực tiếp của cán bộ, công chức, viên chức với người dân, doanh nghiệp. Thực hiện giải pháp thanh toán điện tử,

không dùng tiền mặt, liên thông thuế điện tử tất cả các quy trình, thủ tục để giải quyết công việc trên môi trường mạng.

Những bài học kinh nghiệm nêu trên là vô cùng quý báu và là cơ sở quan trọng để Thành phố tiếp tục vận dụng, phát huy, giúp chúng ta có thêm quyết tâm, bản lĩnh và niềm tin để thực hiện thắng lợi cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong thời gian tới.

II. GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG, TIÊU CỰC, LÃNG PHÍ TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ VÀ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

Công tác PCTNTC, LP thời gian qua trên địa bàn Thành phố đã đạt được nhiều kết quả quan trọng, nhiều vụ án lớn đã bị phát hiện, xử lý nghiêm các cán bộ công chức về hành vi lợi dụng chức vụ quyền hạn trong khi thi hành công vụ, tham ô và nhận hối lộ... Tuy nhiên, sẽ là chưa thể toàn diện nếu như công tác phòng ngừa và ngăn chặn ngay từ đầu nguy cơ xảy ra loại tội phạm này không được thực hiện hiệu quả, nhất là trong bối cảnh hiện nay, toàn Đảng, toàn quân và Nhân dân Thành phố đang tập trung thực hiện các nhiệm vụ, mục tiêu Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ XI đã đề ra, thực hiện các công trình trọng điểm phát triển Thành phố, tận dụng tối đa những cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố theo Nghị quyết số 98/23023/QH15 của Quốc hội để tiếp tục tháo gỡ khó khăn, tạo nguồn lực, động lực mới cho phát triển Thành phố. Để góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ trên, hệ thống chính trị và DNNN trên địa bàn Thành phố cần tập trung thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm sau:

1. Giải pháp chung

1.1. Về công tác lãnh đạo, chỉ đạo

Một là, phải tiếp tục đẩy mạnh, đổi mới công tác tuyên truyền, giáo dục nhằm nâng cao nhận thức, ý thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, của cán bộ, đảng viên và Nhân dân về công tác PCTNTC, LP tạo sự thống nhất, tự giác, quyết tâm cao trong hành động.

Đây là nhiệm vụ không mới nhưng rất quan trọng. Bởi giáo dục là biện pháp căn bản để nâng cao đạo đức, xây dựng liêm chính; chống tha hóa, biến chất. Nhận thức đúng đắn về vai trò, tác dụng của công tác PCTNTC, LP sẽ làm cho cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu cấp ủy khi triển khai thực hiện sẽ nghiêm chỉnh, tích cực, quyết liệt hơn; phải đẩy mạnh giáo dục liêm chính, hình thành “văn hóa nêu gương”, “nói đi đôi với làm”; văn hóa “trọng liêm sỉ, danh dự” trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và văn hóa “căm ghét tham nhũng” trong đại bộ phận quần chúng Nhân dân. Tạo sự tự giác, thống nhất cao về ý chí và hành động trong cán bộ, đảng viên và Nhân dân, trước hết là sự gương mẫu, quyết liệt của người đứng đầu và tập thể lãnh đạo các cấp, các ngành, cơ quan, tổ chức, đơn vị, địa phương.

Tiếp tục phổ biến, tuyên truyền, giáo dục sâu rộng các chủ trương, quy định của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về PCTNTC⁶⁰; nội dung, giá trị cốt lõi của Tác phẩm “*Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*” của đồng chí Tổng Bí thư, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương; biến những tư tưởng, quan điểm chỉ đạo, nhiệm vụ, giải pháp PCTNTC nêu trong Tác phẩm thành hành động và kết quả thiết thực, góp phần đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực trên địa bàn Thành phố, phục vụ phát triển kinh tế - xã hội.

Tăng cường phối hợp, kịp thời cung cấp, công khai thông tin, định hướng tuyên truyền về PCTNTC, nhất là chủ động thông tin về kết quả kiểm tra, thanh tra, xử lý cán bộ, đảng viên vi phạm; về khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử các vụ án tham nhũng, kinh tế; về những vấn đề nhạy cảm, dư luận xã hội quan tâm trong xử lý tham nhũng.

Các cơ quan truyền thông cần đăng tin, bài định hướng đúng dẫn dư luận xã hội để thấy rõ những kết quả tích cực của công tác đấu tranh PCTNTC, cũng như những hạn chế, yếu kém, những khó khăn, phức tạp của Thành phố; khẳng định rõ quyết tâm của Đảng, Nhà nước, của cả hệ thống chính trị trong việc ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực. Chú trọng thông tin tuyên truyền gương người tốt, việc tốt, khắc phục tình trạng thông tin một chiều, thông tin không chính xác, mang tính kích động, gây hoang mang hoặc quy kết về tội danh, mức án trước khi xét xử. Bảo vệ, khen thưởng, động viên những người làm báo tích cực, dũng cảm đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực; đấu tranh với các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch, lợi dụng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực để chống phá Đảng, Nhà nước; xử lý nghiêm khắc việc đưa tin sai sự thật, vu cáo, bịa đặt gây hậu quả xấu.

⁶⁰ Trọng tâm là, Chỉ thị số 27-CT/TW, ngày 10/01/2019, của Bộ Chính trị, về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác bảo vệ người phát hiện, tố giác, người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; Quy định số 37-QĐ/TW ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về những điều đảng viên không được làm; Kết luận số 12-KL/TW ngày 06/4/2022 của Bộ Chính trị về tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; Quy định số 114-QĐ/TW, ngày 11/7/2023, của Bộ Chính trị, về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ; Quy định số 131-QĐ/TW, ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán; Quy định số 132-QĐ/TW, ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án; Văn bản số 1429-CV/TU, ngày 03/9/2019 về đẩy mạnh thanh tra, kiểm tra công vụ, xử lý nghiêm cán bộ không hoàn thành nhiệm vụ, có hành vi những nhiều, tiêu cực; Quy định 1629-QĐ/TU, ngày 26/10/2023 của Ban Thường vụ Thành ủy về việc mua tin và xử lý thông tin phục vụ công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh; Quy định số 114-QĐ/TW, ngày 11/7/2023, của Bộ Chính trị, về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ; Quy định số 178-QĐ/TW, ngày 27/6/2024 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác xây dựng pháp luật; Quy định 183-QĐ/TW, ngày 18/9/2024 của Ban Chấp hành Trung ương về bảo vệ cơ quan, tổ chức, người thi hành công vụ trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử.

Hai là, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức đảng, nhất là tổ chức cơ sở đảng, nâng cao trách nhiệm, tính tiên phong, gương mẫu của người đứng đầu cơ quan, tổ chức, đơn vị.

Các cấp ủy, tổ chức đảng và người đứng đầu phải tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thường xuyên, liên tục, tạo sự phối hợp chặt chẽ trong công tác PCTNTC, LP. Đây là nhân tố hàng đầu bảo đảm việc thực thi có hiệu quả công tác này; phải được thể hiện bằng những hành động cụ thể và công khai để Nhân dân biết, Nhân dân giúp sức và giám sát. Một mặt, phải tự mình gương mẫu thực hiện, tuân thủ nghiêm các quy định về liêm khiết và kỷ luật, thực hành tiết kiệm, không xa hoa, lãng phí, không đặc quyền, đặc lợi, tự giác chấp hành các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước, quan hệ gần gũi với quần chúng. Mặt khác, phải có trách nhiệm thể hiện với xã hội, với Nhân dân một thái độ rõ ràng, dứt khoát kiên quyết chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí, không chỉ bằng lời nói, trên giấy tờ, hô hào chung chung, mà phải bằng những việc làm hết sức cụ thể, thiết thực, hiệu quả, nhìn thấy được trong thực tế. Các cấp ủy, tổ chức đảng phải có tính chiến đấu cao, chủ động phòng ngừa, tự phát hiện và xử lý nghiêm các hành vi tham nhũng, tiêu cực.

Ba là, từng cấp ủy đảng, từng ngành phải căn cứ chức năng, nhiệm vụ được giao, tình hình thực tế của đơn vị có trách nhiệm chỉ đạo xây dựng kế hoạch và tổ chức triển khai thực hiện kế hoạch phòng chống tham nhũng, tiêu cực của đơn vị mình.

Kế hoạch phải xác định rõ lĩnh vực, bộ phận dễ xảy ra tham nhũng, tiêu cực để có các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm, trọng điểm ngăn chặn, phòng ngừa có hiệu quả tham nhũng, tiêu cực. Tập trung lãnh đạo và triển khai thực hiện có hiệu quả các chương trình, kế hoạch công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực hàng năm, các chỉ đạo của Ban chỉ đạo Trung ương, các nhiệm vụ do Thanh tra Chính phủ, Thành ủy, Ban Chỉ đạo và Ủy ban nhân dân Thành phố giao phù hợp đặc điểm, tình hình địa phương, đơn vị; chú trọng triển khai thực hiện các nhiệm vụ chính trị theo Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025; Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Khối Dân - Chính - Đảng Thành phố lần thứ III, nhiệm kỳ 2020 - 2025.

Xây dựng và tổ chức triển khai thực hiện đồng bộ, có hiệu quả Chương trình thực hành tiết kiệm, chống lãng phí hàng năm; trong đó chú trọng thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp thực hành tiết kiệm, chống lãng phí trong các lĩnh vực, góp phần huy động, phân bổ, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực để đảm bảo giữ vững ổn định kinh tế vĩ mô, thúc đẩy quá trình phục hồi và tăng trưởng kinh tế - xã hội, tăng cường phòng chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Đặc biệt chú trọng, phát huy vai trò người đứng đầu, chịu trách nhiệm toàn diện trong việc quản lý, kiểm tra, giám sát, đôn đốc việc thực thi nhiệm vụ của công chức, người lao động thuộc quyền quản lý; kiểm soát chặt chẽ xung đột lợi ích gắn với siết chặt kỷ cương, kỷ luật tại các vị trí tiếp xúc, giải quyết công việc của người dân, doanh

nghiệp; kịp thời phát hiện và xử lý nghiêm hành vi những nhiễu, gây phiền hà cho người dân và doanh nghiệp trong giải quyết công việc.

Giải quyết kịp thời, dứt điểm các đơn thư khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh của các tổ chức và công dân có liên quan đến công tác PCTNTC. Tiếp tục thực hiện nghiêm túc Quy định số 1374-QĐ/TU ngày 01/12/2017 của Ban Thường vụ Thành ủy về quy trình giải quyết thông tin phản ánh liên quan các tập thể, cá nhân suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, vi phạm quy định của Đảng, pháp luật Nhà nước. Thường xuyên sâu sát cơ sở, gần dân, sát dân, tăng cường đối thoại, lắng nghe và kịp thời giải quyết các vấn đề bức xúc, những nguyện vọng chính đáng, hợp pháp của Nhân dân. Kiên quyết chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, xa rời quần chúng.

Bốn là, chọn một số khâu vướng, việc khó để tập trung chỉ đạo tháo gỡ; nhất là đối với những công việc đã để chậm trễ, kéo dài, gây cản trở và làm giảm hiệu lực, hiệu quả của công tác chỉ đạo, điều hành của chính quyền các cấp, ảnh hưởng đến việc thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội Thành phố đã đề ra.

Thành lập các Tổ công tác kiểm tra cụ thể từng vụ việc để chỉ đạo tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc tồn tại lâu dài chưa được giải quyết (như công tác giám định, định giá; việc quản lý và sử dụng tài sản công tại các DNNN;...). Thực hiện đúng nguyên tắc các cấp ủy, tổ chức đảng không buông lỏng sự lãnh đạo của Đảng, nhưng cũng không bao biện, làm thay hoặc can thiệp vào hoạt động của các cơ quan chức năng trong công tác PCTNTC, LP; tạo điều kiện cho các cơ quan chức năng chủ động thực hiện nhiệm vụ theo đúng quy định của pháp luật. Trường hợp để xảy ra chậm trễ hoặc không quyết định những vấn đề, công việc thuộc thẩm quyền thì phải kiểm điểm, xử lý trách nhiệm tập thể, cá nhân liên quan theo đúng quy định của Đảng và Nhà nước

Năm là, chấn chỉnh, đấu tranh với “*bệnh sợ trách nhiệm*” trong cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp. Trong đó tập trung chỉ đạo khắc phục tình trạng một bộ phận cán bộ, công chức, nhất là cán bộ lãnh đạo quản lý làm việc cầm chừng, đùn đẩy, né tránh, sợ sai không dám làm. Nhất là chỉ đạo giáo dục để mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức nhận thức rõ đầy mạnh PCTNTC, LP không làm “*nhụt chí*”, “*hạn chế sức sáng tạo, dám nghĩ, dám làm*”, xác định rõ trách nhiệm thực thi công vụ theo đúng quy định của pháp luật, xóa bỏ nhận thức “*không làm không sai*”; tăng cường kiểm tra, thanh, tra hoạt động công vụ, kiên quyết xử lý nghiêm, thay thế, điều chuyển ngay những trường hợp cán bộ, công chức, nhất là người đứng đầu làm việc cầm chừng, né tránh, sợ sai, không dám làm, theo đúng chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư: “*Ai không dám làm, không làm được thì đứng sang một bên để người khác làm*”; chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.

1.2. Về cơ chế, chính sách, pháp luật

Để phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực, việc đẩy nhanh xây dựng, hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật, khắc phục những sơ hở, bất cập trong các quy định về quản lý kinh tế - xã hội và PCTNTC là giải pháp căn bản, quan trọng hàng đầu trong bối cảnh xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay. Trong đó, đặc biệt quan tâm đến những lĩnh vực dễ xảy ra tham nhũng, bảo đảm công khai, minh bạch, chặt chẽ và đồng bộ; khắc phục những hạn chế, lờn trước và “bịt kín” các “lỗ hổng” có khả năng làm phát sinh tham nhũng, “tham nhũng vặt”, “sách nhiễu”, “vòi vĩnh” trong việc thực hiện thủ tục hành chính. Đây là yếu tố cơ bản, nền tảng, có tác dụng ngăn chặn từ gốc hành vi tham nhũng, tiêu cực. Do đó, cần tập trung thực hiện các giải pháp sau:

Một là, tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thể chế hóa, cụ thể hóa các chủ trương, chính sách của Đảng về PCTNTC thành pháp luật và hướng dẫn, đôn đốc thực hiện, khắc phục sơ hở, bất cập về cơ chế, chính sách, pháp luật thuộc chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao; thường xuyên quán triệt, nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ, công chức có chức năng, nhiệm vụ về ý nghĩa của công tác này; tăng cường kiểm tra và tự kiểm tra, xử lý nghiêm đối với các trường hợp chậm, không tích cực thực hiện, nhằm bảo đảm sự thống nhất về định hướng lãnh đạo, chỉ đạo, giúp cho hệ thống pháp luật, chính sách của Nhà nước được thể chế hóa đầy đủ, chính xác, kịp thời, phù hợp với đường lối, chủ trương của Đảng.

Hai là, căn cứ các chủ trương, chính sách của Đảng, các nghị quyết, quy định của Trung ương, Thành ủy, các cấp ủy lãnh đạo, chỉ đạo các đơn vị khẩn trương rà soát, sửa đổi, bổ sung, ban hành mới các văn bản quy phạm pháp luật, văn bản cụ thể hóa các quy định theo thẩm quyền hoặc kiến nghị cấp có thẩm quyền ban hành chính sách, pháp luật trong các lĩnh vực hoạt động liên quan đến công tác PCTNTC, LP⁶¹.

Tăng cường trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, đơn vị trong việc thực hiện nhiệm vụ này. Phải thường xuyên chủ động rà soát để kịp thời phát hiện sơ hở, thiếu sót, quy định không còn phù hợp để đề xuất sửa đổi, bổ sung, thay thế; đảm bảo xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của từng cơ quan, tổ chức, đơn vị và trách nhiệm,

⁶¹ Như: kiến nghị Trung ương sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện các quy định: (1) Về thu hồi tài sản tham nhũng, cụ thể là Xây dựng Luật đăng ký tài sản, đảm bảo công khai, minh bạch hóa tài sản, thu nhập; Sửa đổi Bộ luật Hình sự, Bộ luật Tố tụng Hình sự theo hướng xử lý, thu hồi tài sản tăng thêm không giải trình được nguồn gốc và hình sự hóa hành vi làm giàu bất hợp pháp; tăng cường trách nhiệm, quyền hạn của cơ quan giám sát, thanh tra, kiểm toán trong việc áp dụng các biện pháp thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa tài sản của các cá nhân liên quan đến sai phạm về kinh tế, có dấu hiệu tham nhũng, tiêu cực; (2) Hoàn thiện hệ thống quy phạm pháp luật, hệ thống thông tin bảo vệ người tố cáo tham nhũng để người tố cáo có thể yên tâm khi thực hiện việc tố cáo mà không phải chịu hệ lụy, liên lụy đối với mình, gia đình và cuộc sống; Cần nghiên cứu, xây dựng một trình tự, thủ tục tiếp nhận, giải quyết yêu cầu bảo vệ của người tố cáo; thẩm tra, xác minh yêu cầu của người tố cáo, đánh giá tình hình và giải quyết yêu cầu của người tố cáo. Trình tự, thủ tục phải đơn giản, phù hợp với thực tiễn, tùy thuộc vào tính chất, nội dung bảo vệ và từng giai đoạn giải quyết tố cáo của cơ quan nhà nước, tạo thuận lợi cho công dân thực hiện quyền được bảo vệ;...

phạm vi mối quan hệ phối hợp, nhất là tập trung các lĩnh vực: quản lý, sử dụng đất đai; tài nguyên, khoáng sản; cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước; thu, chi ngân sách; đầu tư xây dựng; tài chính; ngân hàng; thuế; hải quan; đấu thầu; đấu giá tài sản; giám định tư pháp, định giá tài sản trong tố tụng hình sự; thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế; các chế độ, định mức, tiêu chuẩn... và các lĩnh vực khác tiềm ẩn tham nhũng, tiêu cực. Xóa bỏ cơ chế xin - cho trong quản lý kinh tế - xã hội, hoàn thiện các quy định về quản lý tài sản công, đấu thầu các dự án, đấu giá tài sản công và các vấn đề cụ thể khác mà các đoàn kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán, cơ quan điều tra, truy tố, xét xử đã kiến nghị, đề xuất nhằm bịt kín những sơ hở, bất cập để không thể lợi dụng để tham nhũng, trục lợi.

Ba là, khẩn trương ban hành văn bản cụ thể hóa các quy định về kiểm soát quyền lực, trách nhiệm giải trình, bảo đảm dân chủ, công khai, minh bạch. Quy định rõ trách nhiệm của người đứng đầu trong kiểm tra, phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực; và bảo vệ người tích cực đấu tranh PCTNTC. Đặc biệt coi trọng công tác phòng ngừa, kết hợp chặt chẽ với xử lý nghiêm những hành vi tham nhũng, tiêu cực. Lấy giáo dục, răn đe, phòng ngừa làm chính, kết hợp giữa trừng trị với khoan hồng. Phải chủ động phát hiện tình hình, thông báo kịp thời cho các đơn vị có biện pháp khắc phục những sơ hở, thiếu sót để bảo vệ tài sản của Nhà nước và bảo vệ đội ngũ cán bộ. Vừa qua, Bộ Chính trị ban hành 3 văn bản rất quan trọng về phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng là: Quy định số 114-QĐ/TW, Quy định số 131-QĐ/TW, Quy định số 132-QĐ/TW. Ban Thường vụ Thành ủy đã ban hành Kế hoạch số 310-KH/TU⁶², Kế hoạch số 324-KH/TU⁶³ để triển khai thực hiện.

Bốn là, bảo vệ, khuyến khích những người dám nghĩ, dám làm, đổi mới, sáng tạo vì sự nghiệp chung. Cần pháp lý hóa, cụ thể hóa các vấn đề gọi là đặc thù, thí điểm, đột phá để cán bộ, công chức, viên chức (CBCC) yên tâm, tự tin thực hiện công vụ, khuyến khích cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá vì lợi ích chung. Trừ khi CBCC cố tình làm sai, còn trong quá trình làm, nếu nhận thấy còn chỗ nào vướng cơ chế, văn bản pháp lý chưa hợp lý thì phải báo cáo đề xuất để nhận hướng dẫn tháo gỡ. Đồng thời, cũng cần có cơ chế để người đứng đầu cũng dám làm, dám chịu trách nhiệm cùng với người dám làm. Khi có được người khuyến khích, bảo vệ mình, cùng cơ chế rõ ràng, chắc chắn CBCC sẽ yên tâm năng động, sáng tạo hơn nhiều. Bên cạnh đó, cần tuyên truyền để CBCC hiểu “*làm đúng thì không sợ*”, nâng cao tinh thần trách nhiệm

⁶² Kế hoạch số 310-KH/TU ngày 16/02/2024 về tổ chức nghiên cứu, quán triệt và triển khai thực hiện Quy định 132-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án.

⁶³ Kế hoạch số 324-KH/TU ngày 22/3/2024 về thực hiện Quy định 131-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán.

công hiến đúng theo chủ trương của Đảng; đánh giá, phân loại những người không dám nghĩ, không dám làm, thay thế những người khác đủ năng lực phục vụ Nhân dân.

Năm là, tăng cường tuyên truyền, đào tạo, bồi dưỡng kiến thức và kỹ năng cho cán bộ tham gia xây dựng pháp luật nắm vững chủ trương, chính sách của Đảng về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực để nâng cao chất lượng công tác tham mưu cụ thể hóa thành pháp luật của Nhà nước. Quan tâm củng cố, kiện toàn tổ chức bộ máy, kinh phí và đội ngũ cán bộ làm công tác xây dựng pháp luật; có cơ chế thu hút chuyên gia, nhà khoa học tham gia xây dựng chính sách, pháp luật.

Sáu là, Thường xuyên giám sát, kiểm tra trách nhiệm của thủ trưởng các cơ quan trong công tác hướng dẫn, đôn đốc và thực hiện, khắc phục sơ hở, bất cập về cơ chế, chính sách, pháp luật thuộc chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao;

1.3. Một số giải pháp khác

Một là, tăng cường kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng, siết chặt kỷ luật, kỷ cương. Công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng được thực hiện nghiêm túc sẽ giảm thiểu hành vi tham nhũng, tiêu cực, phát hiện kịp thời những vi phạm của cán bộ, đảng viên, tổ chức đảng và sẽ là lời cảnh tỉnh, răn đe đối với những cán bộ, đảng viên đã và đang có ý định thực hiện hành vi tham nhũng, tiêu cực.

Tăng cường hoạt động kiểm tra, giám sát của cấp ủy, Ủy ban kiểm tra các cấp tập trung vào những lĩnh vực dễ phát sinh tiêu cực, tham nhũng, lãng phí, những vấn đề nổi cộm, gây bức xúc trong xã hội. Chú trọng kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực trong công tác tổ chức và cán bộ. Xây dựng thực hiện nghiêm chỉnh cơ chế trao đổi thông tin giữa các cơ quan, đơn vị trong hoạt động kiểm tra, giám sát và kỷ luật Đảng. Tiếp tục làm tốt công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “*tự diễn biến*”, “*tự chuyển hóa*”; đấu tranh mạnh mẽ chống chủ nghĩa cá nhân, thói ích kỷ vụ lợi, “*lợi ích nhóm*”; Các cấp ủy, tổ chức đảng phải tăng cường quản lý, giám sát cán bộ, tiến hành mạnh mẽ hơn, quyết liệt hơn công tác kiểm tra, giám sát để kịp thời phát hiện, giải quyết từ sớm, ngăn chặn từ đầu sai phạm; không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn.

Hai là, đẩy mạnh phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng trong xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.

Để công tác phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực, lãng phí có hiệu quả và xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ, việc thực hiện các biện pháp phòng ngừa, ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực trong chính công tác cán bộ có ý nghĩa, tầm quan trọng đặc biệt. Theo đó, cần chú trọng xây dựng, sửa đổi, hoàn thiện các quy định về công tác cán bộ, nhất là xây dựng chính sách tạo động lực để cán bộ toàn tâm, toàn ý với công việc; thực hiện các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước về quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, đề

bạt, bỏ nhiệm, luân chuyển, điều động cán bộ... theo hướng công khai, minh bạch hóa tiêu chuẩn, quy trình, thủ tục và hồ sơ nhân sự; cung cấp thông tin và giải trình khi có yêu cầu. Xác minh, xử lý kịp thời, hiệu quả, hợp lý thông tin phản ánh từ các tổ chức, cá nhân và phương tiện thông tin đại chúng về phẩm chất đạo đức, năng lực và uy tín của cán bộ. Triển khai thực hiện nghiêm túc Kế hoạch số 124-KH/TU ngày 31/5/2022 của Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung trong việc phòng ngừa, ngăn chặn các hành vi tham nhũng, tiêu cực và bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm vì lợi ích chung khi có rủi ro trong thi hành công vụ;

Cụ thể hóa và tổ chức thực hiện có hiệu quả Quy định số 114-QĐ/TW của Bộ Chính trị. Đẩy mạnh kiểm tra, giám sát công tác tổ chức và cán bộ, kiên quyết chống chạy chức, chạy quyền. Chú trọng kiểm tra, giám sát cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp và cán bộ được quy hoạch vào các vị trí lãnh đạo, quản lý; cán bộ, công chức, viên chức có biểu hiện tham nhũng, có nhiều đơn, thư phản ánh, tố cáo tham nhũng. Không để lọt những người không xứng đáng, không bảo đảm tiêu chuẩn, điều kiện, có biểu hiện cơ hội chính trị, tham vọng quyền lực vào đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp, nhưng cũng không để sót những cán bộ thực sự có đức, có tài. Kịp thời xử lý, điều chuyển, thay thế cán bộ lãnh đạo, quản lý khi có biểu hiện tiêu cực, tham nhũng, uy tín thấp; xử lý nghiêm những cán bộ có sai phạm, kể cả khi đã chuyển công tác hoặc nghỉ hưu, cũng như những cán bộ những nhiều, vòi vĩnh, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp.

Rà soát và kiến nghị Trung ương, hoàn thiện quy định của Đảng và Nhà nước về xử lý kỷ luật, bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ giữa kỷ luật của Đảng với kỷ luật hành chính của Nhà nước. Cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức vi phạm phải có hình thức xử lý kịp thời, nghiêm minh, công khai, làm nghiêm từ trên xuống dưới; nơi nào tự kiểm tra không phát hiện, hoặc phát hiện nhưng xử lý vi phạm nương nhẹ thì cấp ủy, người đứng đầu cơ quan, đơn vị, địa phương đó phải chịu trách nhiệm và có hình thức xử lý đúng mức. Tăng cường giáo dục kỷ luật, tăng cường chấp hành kỷ luật, dùng kỷ luật nghiêm minh và giám sát nghiêm khắc để cán bộ, đảng viên biết giữ gìn, nhớ điều cấm, giữ giới hạn, quen làm việc và sinh sống trong môi trường bị giám sát và ràng buộc. Đã vi phạm quy định của Đảng thì trước hết phải xử lý kỷ luật nghiêm theo quy định của Đảng; kỷ luật của Đảng phải nghiêm hơn pháp luật; kỷ luật Đảng không thay thế kỷ luật hành chính, kỷ luật đoàn thể và các hình thức xử lý của pháp luật; đảng viên vi phạm pháp luật đến mức phải truy cứu trách nhiệm hình sự thì phải xem xét truy cứu trách nhiệm hình sự. Xử phạt người trước răn đe người sau, xử phạt số nhỏ để giáo dục số đông, truy tố một vụ cảnh tỉnh cả vùng. Phải quán triệt và thực hiện phương châm: phòng ngừa, giải quyết sớm, "chữa cây bệnh, bỏ cây hỏng" trong kỷ luật của Đảng.

Ba là, tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác giám sát, kiểm soát quyền lực để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Tăng cường kiểm tra, giám sát, kiểm soát để bảo đảm quyền lực được vận hành công khai, minh bạch, đúng đắn, không bị “tha hóa”; phân công, phân cấp gắn với giao quyền, ràng buộc trách nhiệm, đồng thời thực hiện nghiêm việc xử lý, điều chuyển, miễn nhiệm, thay thế cán bộ có biểu hiện tham nhũng, tiêu cực gây nhiều dư luận; xử lý nghiêm trách nhiệm người đứng đầu khi để xảy ra tham nhũng, tiêu cực trong cơ quan, tổ chức, đơn vị do mình quản lý, phụ trách. Phải tăng cường giám sát việc sử dụng quyền lực của cán bộ lãnh đạo, nhất là người đứng đầu, tăng cường giám sát trong nội bộ tập thể lãnh đạo; công khai quy trình sử dụng quyền lực theo pháp luật để cán bộ, Nhân dân giám sát.

Bốn là, nâng cao hiệu quả công tác phát hiện, xử lý các vụ việc, vụ án tham nhũng, nhất là ở các địa phương, cơ sở; xử lý, ngăn chặn có hiệu quả tệ “tham nhũng vặt”; nâng cao hiệu quả thu hồi tài sản tham nhũng.

Cần tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, rõ rệt hơn trong phát hiện, xử lý tham nhũng ở địa phương, cơ sở, khắc phục tình trạng “*trên nóng, dưới lạnh*”. Tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra của người đứng đầu và công tác tự kiểm tra của cơ quan, tổ chức, đơn vị đối với việc chấp hành pháp luật, việc thực hiện nhiệm vụ, công vụ của cán bộ, công chức, viên chức thuộc phạm vi quản lý nhằm kịp thời phát hiện, ngăn chặn, xử lý hành vi tham nhũng ngay từ trong nội bộ cơ quan, đơn vị. Tập trung chỉ đạo thanh tra, kiểm tra, kiểm toán vào những nơi có vấn đề phức tạp, dư luận quan tâm, các lĩnh vực dễ nảy sinh tiêu cực, tham nhũng; xử lý, ngăn chặn có hiệu quả tình trạng vòi vĩnh, nhũng nhiễu, “gợi ý”, “lót tay”, gây phiền hà cho người dân và doanh nghiệp trong giải quyết công việc.

Khi đã xảy ra tham nhũng, tiêu cực thì phải kiên quyết xử lý, nghiêm minh, kịp thời, đúng quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước, không có ngoại lệ, không chịu sự ảnh hưởng, tác động không đúng của bất kỳ cá nhân, tổ chức nào. Quá trình phát hiện, điều tra, xử lý tham nhũng phải đảm bảo: “*Có vụ việc thì phải được xác minh, làm rõ*”, “*tích cực, khẩn trương, làm rõ đến đâu xử lý đến đó; không phân biệt người có hành vi tham nhũng là ai, đã có dấu hiệu tội phạm thì phải khởi tố điều tra và đã kết luận có tội thì phải truy tố, xét xử theo quy định của pháp luật*”, vụ việc chưa đến mức xử lý hình sự thì phải xử lý kỷ luật nghiêm theo quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước. Xử lý nghiêm cả những người bao che, dung túng, tiếp tay cho tham nhũng, can thiệp, ngăn cản việc chống tham nhũng. Tuy nhiên, “*việc đánh giá, nhìn nhận về các sai phạm cũng cần phải đặt trong những điều kiện, hoàn cảnh lịch sử để có quan điểm xử lý khách quan, phù hợp*”.

Tích cực xác minh, kịp thời áp dụng các biện pháp kê biên tài sản, phong tỏa tài khoản, thu hồi triệt để tài sản tham nhũng trong quá trình thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án; khuyến khích người phạm tội tự nguyện bồi thường, khắc phục hậu quả trong các vụ án tham nhũng, kinh tế.

Năm là, nâng cao năng lực, sự phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị chuyên trách về PCTNTC; tăng cường giám sát và chống tham nhũng, tiêu cực trong các cơ quan bảo vệ pháp luật; tập trung lãnh đạo, chỉ đạo công tác phát hiện, điều tra và xử lý nghiêm minh, kịp thời các vụ án, vụ việc tham nhũng lớn.

Công tác đấu tranh PCTNTC phải thường xuyên đối mặt với những thử thách trong xã hội, những môi trường nhạy cảm, khiến con người dễ bị sa ngã nếu không có bản lĩnh, lập trường chính trị vững vàng và phẩm chất đạo đức nghề nghiệp trong sáng. Vì vậy, hệ thống các cơ quan, đơn vị chuyên trách về PCTNTC phải được tiếp tục hoàn thiện về tổ chức bộ máy, chức năng, nhiệm vụ. Các cơ quan, đơn vị chuyên trách này cần tiến hành rà soát và kiến nghị cấp có thẩm quyền điều chỉnh kịp thời những quy định chưa phù hợp, hoặc có sơ hở, giải quyết các vướng mắc trong quá trình hoạt động.

Đổi mới phương thức hoạt động, tăng cường phương tiện làm việc, củng cố, nâng cao phẩm chất và năng lực của đội ngũ cán bộ làm công tác PCTNTC, nhất là đội ngũ cán bộ kiểm tra, thanh tra, điều tra, kiểm sát, tòa án, thi hành án. Bố trí những cán bộ có phẩm chất đạo đức tốt, trong sạch, liêm khiết, tận tụy, có năng lực chuyên môn, có dũng khí và có bản lĩnh, dám đương đầu để làm công tác chống tham nhũng, tiêu cực.

Tăng cường kiểm soát quyền lực, thực hành liêm chính, “chống tham nhũng chính ngay trong các cơ quan chống tham nhũng” theo đúng tinh thần Công văn số 1429-CV/TU ngày 03/9/2019 của Ban Thường vụ Thành uỷ về rà soát, chấn chỉnh, xử lý nghiêm các hành vi tiêu cực, tham nhũng trong các cơ quan, đơn vị có chức năng phòng, chống tham nhũng. Xây dựng và tổ chức thực hiện có hiệu quả các quy chế nhằm tạo sự phối hợp đồng bộ của các cơ quan chức năng trong công tác PCTNTC.

Nâng cao hiệu quả phát hiện và xử lý nghiêm minh các hành vi tham nhũng, tập trung vào các vụ án tham nhũng lớn. Đẩy nhanh tiến độ xử lý các vụ việc, vụ án tham nhũng nghiêm trọng, phức tạp theo đúng quy định của pháp luật; tiến hành có trọng tâm, trọng điểm, tập trung xử lý những vụ tham nhũng mang tính tập thể, có tổ chức. Có các giải pháp phù hợp, thuận lợi, an toàn để khuyến khích và kịp thời xử lý thông tin do người dân phát hiện, phản ánh, tố cáo. Xử lý trách nhiệm đối với tổ chức, cá nhân thực hiện nhiệm vụ kiểm tra, thanh tra, kiểm toán nhưng không phát hiện được sai phạm, sau đó sai phạm này lại được phát hiện bởi các đoàn kiểm tra, thanh tra, kiểm toán khác. Kiên quyết xử lý kịp thời, công khai cán bộ tham nhũng; tịch thu, sung công tài sản tham nhũng, tài sản có nguồn gốc từ tham nhũng.

Nghiên cứu kiến nghị, đề xuất xây dựng mô hình cơ quan chuyên trách chống tham nhũng, tiêu cực theo hướng tăng thẩm quyền, trách nhiệm và tính độc lập tương đối trong thực hiện nhiệm vụ.

Sáu là, nâng cao nhận thức, phát huy vai trò và trách nhiệm của xã hội trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp và các tổ chức thành viên tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng giám sát việc thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về PCTNTC, LP; tăng cường phản biện xã hội, kiến nghị hoàn thiện chính sách, pháp luật về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí; chủ động cung cấp thông tin cho các cơ quan có thẩm quyền trong phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực.

Phát huy vai trò của các cơ quan truyền thông, thông tấn báo chí như một kênh quan trọng thực hiện chức năng giám sát, phản biện xã hội, làm công cụ răn đe hành vi vi phạm của cơ quan, tổ chức, cán bộ trong thực thi nhiệm vụ, trong quan hệ, ứng xử với công dân và ngay trong biểu hiện của đạo đức lối sống.

Bây là, tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy, nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của các cơ quan, đơn vị có chức năng PCTNTC. Tiếp tục kiện toàn nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của Ban Chỉ đạo và cơ quan điều tra, viện kiểm sát, tòa án, thi hành án Thành phố. Nghiên cứu, xây dựng các thiết chế để ngăn ngừa có hiệu quả sự tác động không đúng quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước vào hoạt động của các cơ quan có chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

2. Giải pháp cụ thể đối với một số ngành, lĩnh vực

2.1. Xây dựng Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực

Tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong đời sống xã hội cũng như trong hệ thống chính trị rất đa dạng, Điều 2 Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018 quy định 12 hành vi tham nhũng trong khu vực nhà nước do người có chức vụ, quyền hạn trong cơ quan, tổ chức, đơn vị khu vực nhà nước thực hiện bao gồm: Ngoài các hành vi tham nhũng trong khu vực nhà nước, Luật Phòng, chống tham nhũng còn quy định 03 hành vi tham nhũng trong khu vực ngoài nhà nước do người có chức vụ, quyền hạn trong doanh nghiệp, tổ chức khu vực ngoài nhà nước thực hiện, bao gồm: *Tham ô tài sản; Nhận hối lộ; Đưa hối lộ, môi giới hối lộ để giải quyết công việc của doanh nghiệp, tổ chức mình vì vụ lợi.*

Tuy nhiên hiện nay, dưới sự tác động nhiều mặt của cơ chế thị trường, tội phạm tham nhũng phát sinh thêm những hình thức tham nhũng với phương thức, thủ đoạn tinh vi, phức tạp, khó nhận diện. Nhằm giúp các cơ quan, tổ chức, đơn vị nhận diện rõ hơn về tham nhũng và đề ra những phương thức, biện pháp phòng, chống thích hợp cho từng loại tham nhũng, có thể phân loại tham nhũng thành 03 nhóm sau: Tham

những về kinh tế⁶⁴; Tham nhũng quyền lực⁶⁵; Tham nhũng chính trị⁶⁶. Về mức độ, tham nhũng có thể được phân loại như sau: Tham nhũng nhỏ⁶⁷; Tham nhũng lớn⁶⁸; Tham nhũng cực lớn⁶⁹.

Trên cơ sở đó, Đề án xây dựng Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực trong một số lĩnh vực⁷⁰ như một giải pháp sát thực tiễn, dễ hiểu, góp phần ngăn chặn các hành vi tham nhũng, tiêu cực tương tự xảy ra trong hệ thống chính trị và DNNN.

2.2. Giải pháp khác

Bên cạnh đó, đối với một số lĩnh vực đặc thù, cần nhận diện và thực hiện một số giải pháp cụ thể sau:

Lĩnh vực đất đai, qua thực tiễn cho thấy các vụ án tham nhũng về đất đai thường chỉ bị phát hiện sau khi hành vi tham nhũng đã hoàn thành, vì vậy việc xử lý khó khăn hơn và thiệt hại cũng lớn hơn. Nguyên nhân chủ yếu là do người dân không thể thực hiện quyền giám sát của mình mà pháp luật đã quy định, cho nên khó phát hiện ngay tham nhũng.

Do đó yêu cầu minh bạch trong các chính sách, chủ trương các hoạt động về đất đai là một trong những ưu tiên hàng đầu để phòng chống tham nhũng. Bên cạnh đó, Ủy ban nhân dân, cấp có thẩm quyền vừa thực hiện quyền quyết định về đất đai với vai trò đại diện cho sở hữu toàn dân và vừa thực hiện quyền quản lý đất đai, vì thế không

⁶⁴ Tham nhũng về kinh tế: Đây là dạng tham nhũng rất phổ biến, diễn ra ở mọi ngõ ngách của đời sống xã hội, từ quan chức cấp cao đến cấp thấp. Các dấu hiệu để nhận biết đó là dùng chức vụ và quyền hạn được giao để hạch sách, nhũng nhiễu, gây khó khăn nhằm thu lợi về tiền bạc, vật chất... Dạng này thể hiện từ tham nhũng vặt, nhận phong bì, đến tham nhũng lớn, nhận hối lộ hàng chục tỷ đồng, biệt thự, đất đai, ô tô...

⁶⁵ Tham nhũng quyền lực: Là dạng tham nhũng mà người có chức vụ, quyền hạn lợi dụng vị thế để đưa những người thân tín, họ hàng, "cánh hầu" và người đút lót hối lộ vào giữ những chức vụ, vị trí quan trọng trong bộ máy của các cơ quan đảng, nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội nhằm vụ lợi. Đây là dạng tham nhũng rất nguy hiểm và khó phát hiện. Khi họ sắp xếp người không có đạo đức, năng lực chuyên môn vào những vị trí quan trọng, nó không chỉ ảnh hưởng trước mắt mà cả lâu dài, ảnh hưởng cả thế hệ và khó khắc phục hậu quả.

⁶⁶ Tham nhũng chính trị: Là dạng tham nhũng của người có quyền lực tác động vào các quyết định về cơ chế, chính sách, những quyết định lớn của Đảng và Nhà nước nhằm thu lợi cho bản thân, gia đình, hoặc một nhóm người. Họ có thể cấu kết với người cùng có quyền lực để thay đổi chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước nhằm mưu cầu lợi ích cho ngành, địa phương, đơn vị mình hoặc nhóm người có cùng lợi ích. Chẳng hạn như việc ra các quy định về chính sách thuế, tiền lương, tiêu chuẩn bổ nhiệm, hưu trí, hoặc ra các quyết định đầu tư dự án lớn: xây dựng sân bay, cảng biển, khu đô thị,...

⁶⁷ Tham nhũng nhỏ: vật vãnh trong việc sách nhiễu, cố ý gây phiền hà cho người dân, trì hoãn, dây dưa giải quyết các công việc hành chính của những công chức, viên chức chính quyền cơ sở, mục đích là buộc người dân muốn được việc thì phải gửi phong bì. Thủ đoạn của kiểu tham nhũng này là cố ý làm phức tạp hóa những việc đơn giản, lợi dụng những quy định rườm rà, hình thức của thủ tục hành chính để hành dân.

⁶⁸ Tham nhũng lớn: trong những giao dịch tìm kiếm việc làm, chuyển chỗ làm việc, cất nhắc, đề bạt, bổ nhiệm. Càng ở cấp cao, càng ở những vị trí có khả năng sinh lợi nhiều thì mức tham nhũng càng lớn. Những giao dịch, thỏa thuận này thường đi kèm người môi giới, trung gian, hình thành những quy định ngầm, mọi việc, mọi biện pháp để đạt mục đích đều được định hình bởi đồng tiền.

⁶⁹ Tham nhũng cực lớn: đan xen, phối hợp cả tham nhũng cá nhân lẫn tham nhũng theo nhóm, gọi là lợi ích nhóm. Đây là dạng tham nhũng có tổ chức, có chủ mưu, thao túng vào tổ chức, thể chế và chính sách cùng những người có trọng trách, có thẩm quyền giải quyết. Loại tham nhũng này thường xảy ra ở các hoạt động dự án, đấu thầu, các hợp đồng kinh tế, đất đai, tài chính - ngân hàng, xuất nhập khẩu, xây dựng hạ tầng, mở mang khu công nghiệp, đô thị, dịch vụ giáo dục, y tế, khoa học - công nghệ, các doanh nghiệp, các tập đoàn kinh tế.

⁷⁰ Phụ lục 2: Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực trong một số lĩnh vực.

thể phát hiện tham nhũng kịp thời, cần phải có cơ chế quản lý phù hợp thống nhất từ trung ương đến địa phương nhằm đảm bảo sử dụng hiệu quả tài nguyên về đất đai.

Lĩnh vực đầu tư, xây dựng cơ bản, cần tăng cường công tác chỉ đạo, tổ chức thực hiện quản lý Nhà nước về lĩnh vực xây dựng tại các cấp chính quyền địa phương, kiểm soát quyền lực và PCTNTC trong bộ máy quản lý các cấp. Đẩy mạnh cải cách hành chính nhằm hướng tới sự công khai, minh bạch trong các hoạt động đầu tư xây dựng, tránh thất thoát ngân sách Nhà nước, chống lãng phí trong lĩnh vực xây dựng cơ bản. Phải xác định rõ trọng tâm trong công tác thanh tra hoạt động đầu tư xây dựng cho từng cuộc thanh tra theo hướng tập trung vào những vấn đề then chốt, rủi ro cao, dễ xảy ra thất thoát, lãng phí, tiêu cực, mở rộng phạm vi thanh tra đối với các loại hình dự án đầu tư theo hình thức BOT, BT, dự án đầu tư tầng đô thị...

Tập trung rà soát tổng thể, đề xuất sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật về quản lý hoạt động đầu tư xây dựng để đảm bảo tính thống nhất, đồng bộ và tính khả thi; phù hợp thông lệ quốc tế; phân định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của từng cơ quan trong hệ thống cơ quan quản lý Nhà nước. Đơn giản hoá thủ tục hành chính trong đầu tư xây dựng, đặc biệt là các thủ tục cấp phép. Đặc biệt là cần minh bạch thông tin trong các công đoạn của đầu tư xây dựng, trong đó nhấn mạnh giai đoạn đấu thầu, xây dựng các tiêu chí cần công khai hóa trong lĩnh vực mua sắm thiết bị đầu tư xây dựng công trình bằng nguồn vốn Nhà nước; công khai các số liệu, tài liệu về quy hoạch xây dựng; tạo cơ chế để người dân, báo chí và các tổ chức xã hội được tham gia giám sát và cung cấp thông tin về tham nhũng, tiêu cực.

Trong khu vực doanh nghiệp nhà nước, cần nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của tổ chức đảng trong các công ty, tập đoàn. Tiếp tục cụ thể hóa vai trò đầu tàu theo đúng tinh thần Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 03/6/2017 về tiếp tục cơ cấu lại, đổi mới và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước. Chấn chỉnh, nâng cao hiệu quả công tác cán bộ góp phần phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí. Không để tình trạng gia đình hay dòng họ “thao túng”, “chi phối” công tác cán bộ trong DNNN. Thực hiện chặt chẽ quy trình quy hoạch, đánh giá, bổ nhiệm cán bộ chủ chốt, đảm bảo người có năng lực, đạo đức, tâm huyết, trách nhiệm. Nghiêm túc thực hiện Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 của Bộ Chính trị về việc kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ.

Hoàn thiện thể chế quản lý DNNN; điều chỉnh cơ chế đầu tư, kinh doanh vốn nhà nước, quản lý tài chính và phân phối lợi nhuận trong doanh nghiệp theo cơ chế thị trường. Tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách quản lý, tái cơ cấu, vận hành đối với DNNN nhằm phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực. Thực hiện cơ chế giám sát tài chính, phát huy quyền giám sát của người lao động trong các doanh nghiệp. Tăng cường kiểm soát tài chính trong DNNN.

Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, phát hiện điều tra, xử lý tham nhũng trong các DNNN, nhất là trong các dự án lớn. Quá trình điều tra khi có dấu hiệu tham nhũng, lãng phí, thất thoát tài sản của Nhà nước cần được thực hiện công khai, minh bạch. Xử lý kịp thời, cương quyết những hành vi tham nhũng, tiêu cực.

III. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CÁC GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA ĐÃ ĐỀ XUẤT

1. Tác động tích cực

Các giải pháp phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực, lãng phí góp phần nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về tính chất, tầm quan trọng của công tác PCTNTC trong thời gian qua và những chủ trương, quan điểm, phương châm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác này trong giai đoạn hiện nay. Trên cơ sở đó nâng cao tinh thần trách nhiệm, quyết tâm chính trị, tinh thần tự giác, gương mẫu của cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị, tổ chức, cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, đoàn viên, hội viên trong công tác PCTNTC; đấu tranh phòng, chống mọi biểu hiện suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, “tự chuyên biến”, “tự chuyên hóa” trong nội bộ, xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh.

2. Tác động tiêu cực

Không

IV. HIỆU QUẢ CỦA ĐỀ ÁN

Đề án hoàn thành sẽ xây dựng được Bộ tiêu chí nhận diện hành vi tham nhũng, tiêu cực, lãng phí đối với một số lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực, lãng phí gồm đất đai, xây dựng, đầu tư; quản lý tài chính, tài sản công, sử dụng ngân sách và cổ phần hóa DNNN; đầu tư, hợp tác công tư, liên doanh, liên kết; giáo dục, y tế, thuế, hải quan, quản lý thị trường, công tác cán bộ, tư pháp, thanh tra, kiểm tra, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án.

Qua đó, giúp Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố, các cơ quan cấp trên trực tiếp và lãnh đạo ngành, lĩnh vực, đơn vị nhận thức được nơi tiềm ẩn, dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực trong đơn vị mình và cơ quan trực thuộc để tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo và chủ động đề ra biện pháp phòng ngừa. Các cơ quan có chức năng phòng, chống tham nhũng, các cơ quan kiểm tra, giám sát nhận diện được nơi tiềm ẩn, dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực để thực hiện công tác phòng, chống tham nhũng, kiểm tra, giám sát đúng trọng tâm, trọng điểm và hiệu quả hơn. Đồng thời, việc xây dựng và công khai Bộ nhận diện, còn có tác dụng giáo dục, cảnh tỉnh, răn đe các cá nhân công tác tại các nơi được xác định tiềm ẩn, dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực; do họ biết được các hành vi sai trái, tiêu cực (nếu có) tại nơi công tác đã được nhận diện và được chú ý kiểm tra,

giám sát, phòng, chống, từ đó sẽ không dám thực hiện; Nhân dân sẽ tập trung giám sát quá trình thực hiện nhiệm vụ của CBCC ở những lĩnh vực này.

V. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

Để tiếp tục nâng cao công tác PCTNTC, LP trong hệ thống chính trị và DNNN trên địa bàn Thành phố trong thời gian tới theo tinh thần chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương: “Năm sau phải cao hơn năm trước; không được chủ quan, thỏa mãn”; thực hiện “4 hơn” (*làm tích cực hơn nữa, mạnh mẽ hơn nữa, quyết liệt hơn nữa và hiệu quả hơn nữa*) và “3 không” (*không đùn đẩy, không né tránh và không đổ lỗi khách quan*) với tinh thần: “*kiên quyết, kiên trì, không ngừng, không nghỉ, không có ngoại lệ, bất kể người đó là ai*”, Ban Chỉ đạo Đề án kiến nghị Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo như sau:

1. Kiến nghị, đề xuất về công tác lãnh đạo, chỉ đạo.

Ban Thường vụ Thành ủy ban hành Chỉ thị quán triệt các cơ quan, đơn vị trong hệ thống chính trị Nhà nước và DNNN trên địa bàn Thành phố triển khai thực hiện toàn diện, đồng bộ các giải pháp Đề án đã nêu; nhất là thực hiện tuyên truyền Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực trong một số lĩnh vực của Đề án.

2. Kiến nghị, đề xuất về hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật

Ban Thường vụ Thành ủy lãnh đạo Ban cán sự đảng Ủy ban nhân dân Thành phố chỉ đạo Ủy ban nhân dân Thành phố thực hiện đồng bộ, toàn diện các giải pháp về cơ chế, chính sách, pháp luật theo các giải pháp nêu tại mục 1.2/1 Phần II/B của Đề án.

Ban Chỉ đạo giao đồng chí Nguyễn Thị Lệ, Phó Bí thư Thành ủy, Chủ tịch Hội đồng nhân dân thành phố, Phó Trưởng Ban Chỉ đạo theo dõi, đôn đốc, kiểm tra, giám sát và tham mưu Ban Chỉ đạo thành lập các Đoàn kiểm tra công tác này.

3. Kiến nghị, đề xuất đối với các đối tượng cụ thể

3.1. Các cấp ủy, tổ chức Đảng, các cấp chính quyền nói chung trong hệ thống chính trị và DNNN trên địa bàn Thành phố

Căn cứ chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền được giao, triển khai và tổ chức thực hiện nghiêm túc 5 nhiệm vụ về công tác lãnh đạo, chỉ đạo (*nêu tại mục 1.1/1*); 6 nhiệm vụ về cơ chế, chính sách, pháp luật (*nêu tại mục 1.2/1*) và 7 nhiệm vụ khác (*nêu tại mục 1.3/1*) của Phần II/B của Đề án.

3.2. Ban cán sự đảng Ủy ban nhân dân Thành phố

Ngoài thực hiện các nhiệm vụ thường xuyên, chỉ đạo Ủy ban nhân dân Thành phố tập trung thực hiện các nhiệm vụ trọng tâm sau:

(1) Triển khai thực hiện nghiêm Chỉ thị số 16-CT/TU ngày 20/5/2022 của Ban Thường vụ Thành ủy về tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo đối với công tác giám định,

định giá tài sản trong tố tụng hình sự; Kế hoạch số 225-KH/TU ngày 18/5/2023 của Ban Thường vụ Thành ủy triển khai kết luận, kiến nghị của Đoàn Kiểm tra số 1 Ban Chỉ đạo Trung ương về kiểm tra việc lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện công tác giám định, định giá tài sản trong giải quyết các vụ án, vụ việc tham nhũng, kinh tế, tiêu cực.

Chỉ đạo quyết liệt hơn, mạnh mẽ hơn Hội đồng định giá tài sản, Sở Tài chính (với vai trò cơ quan thường trực Hội đồng định giá) tập trung, đẩy nhanh tiến độ định giá tài sản theo yêu cầu của cơ quan điều tra, nhất là các yêu cầu định giá phục vụ công tác phát hiện, xử lý các vụ việc, vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương, Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực thành phố theo dõi, chỉ đạo; trường hợp có khó khăn, vướng mắc kịp thời báo cáo Ban Thường vụ Thành ủy (thông qua Ban Nội chính Thành ủy) để xem xét, chỉ đạo.

Chỉ đạo các sở, ngành; Ủy ban nhân dân Thành phố Thủ đức và các quận, huyện, phối hợp thực hiện nghiêm túc, đầy đủ, kịp thời việc cung cấp thông tin, tài liệu phục vụ công tác giám định, định giá tài sản và công tác điều tra, xử lý các vụ việc, vụ án khi có yêu cầu của cơ quan chức năng.

Các trường hợp chậm hoặc cung cấp hồ sơ không đầy đủ; chậm thực hiện các yêu cầu, định giá của các cơ quan chức năng gây ảnh hưởng tiến độ xử lý các vụ án, vụ việc; né tránh, đùn đẩy trách nhiệm (nếu có) sẽ bị xử lý nghiêm theo quy định.

(2) Lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan, đơn vị liên quan theo chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao, khẩn trương tham mưu, đẩy nhanh công tác thể chế hóa, cụ thể hóa chủ trương, chính sách của Đảng về PCTNTC, LP và hướng dẫn, đôn đốc việc thực hiện, khắc phục sơ hở, bất cập về cơ chế, chính sách, pháp luật trên địa bàn Thành phố, trong đó đặc biệt quan tâm đến các lĩnh vực: Quản lý, sử dụng đất đai; đấu thầu; đấu giá tài sản; giám định tư pháp, định giá tài sản trong tố tụng hình sự; thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế.

Siết chặt kỷ luật, kỷ cương, nâng cao hiệu quả công tác xây dựng pháp luật, tăng cường kiểm tra, giám sát, đôn đốc các cơ quan, tổ chức, đơn vị trên địa bàn Thành phố về việc thực hiện công tác này đối với các ngành, lĩnh vực⁷¹; rà soát các thiếu sót và hạn chế bất cập trong các quy định pháp luật để tham mưu Thành phố góp ý sửa đổi, bổ sung để kịp thời phát hiện, xử lý, khắc phục những sai phạm, vi phạm xảy ra. Đồng thời, quy định rõ trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, tổ chức trong soạn thảo, tham gia soạn thảo các văn bản pháp luật để bảo đảm thể chế hóa, cụ thể hóa kịp thời, chính xác chủ trương, chính sách của Đảng thành pháp luật của Nhà nước; đảm bảo

⁷¹ Đấu thầu, đấu giá, quản lý, sử dụng đất đai, tài sản công, hợp tác công tư, xã hội hóa, ngân hàng, tài chính, tự chủ tài chính, chứng khoán, trái phiếu doanh nghiệp, quy hoạch xây dựng... và các lĩnh vực khác tiềm ẩn tham nhũng, tiêu cực.

xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của từng cơ quan, tổ chức, đơn vị và trách nhiệm, phạm vi mối quan hệ phối hợp.

Kiến nghị với cơ quan có thẩm quyền sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện các quy định còn khó khăn, vướng mắc hoặc sơ hở, dễ bị lợi dụng để tham nhũng, tiêu cực như quy định về thu hồi tài sản tham nhũng, bảo vệ người tố cáo; các quy định trong lĩnh vực quản lý và sử dụng đất đai, xây dựng...

(3) Tập trung chỉ đạo xử lý kịp thời, dứt điểm những khâu yếu, việc khó, điểm nghẽn; những vấn đề cấp bách, bức xúc, dư luận xã hội quan tâm; kiên trì xử lý dứt điểm những vụ việc tiêu cực liên quan trực tiếp đến quyền và lợi ích hợp pháp của người dân, doanh nghiệp.

Trước hết, cần tiếp tục chỉ đạo tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh về tham nhũng, tiêu cực để kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm các sai phạm từ sớm, từ xa, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn. Chỉ đạo kiên quyết, xử lý nghiêm những cán bộ, công chức những nhiều, vôi vĩnh, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp; gây bức xúc trong xã hội.

(4) Chỉ đạo xây dựng cơ chế kiểm soát quyền lực chặt chẽ đối với một số ngành, lĩnh vực dễ xảy ra tham nhũng, tiêu cực; chỉ đạo các sở, ban, ngành xây dựng, hoàn thiện các quy chế, quy định để ngăn ngừa có hiệu quả tham nhũng, tiêu cực tại đơn vị.

(5) Tập trung rà soát, kịp thời sửa đổi, bổ sung quy trình phân công và tổ chức thực hiện nhiệm vụ, công việc tại các cơ quan, đơn vị thuộc thẩm quyền, cắt giảm, đơn giản hóa những quy trình, thủ tục không cần thiết. Cụ thể, cá thể hóa quyền hạn, trách nhiệm của tập thể, cá nhân trong từng khâu của quy trình xử lý công việc, tuyệt đối không để xảy ra việc đùn đẩy, né tránh trách nhiệm, bảo đảm các công việc thuộc thẩm quyền phải được xử lý nhanh chóng, kịp thời, rút ngắn thời gian thực hiện.

Tăng cường công tác kiểm tra hoạt động công vụ, nhất là kiểm tra đột xuất. Kịp thời rà soát, thay thế hoặc điều chuyển sang công việc khác đối với cán bộ, công chức năng lực yếu, không dám làm, né tránh, đùn đẩy, thiếu trách nhiệm, để trì trệ và không đáp ứng yêu cầu công việc được cấp có thẩm quyền giao.

Trường hợp đùn đẩy, né tránh, thiếu trách nhiệm để xảy ra chậm trễ hoặc không quyết định những vấn đề, công việc thuộc thẩm quyền thì phải kiểm điểm, xử lý trách nhiệm tập thể, cá nhân liên quan theo đúng quy định của Đảng và Nhà nước. Cùng với đó, biểu dương, khen thưởng kịp thời và thích đáng đối với các cơ quan, tập thể, cán bộ, công chức quyết liệt trong thi hành công vụ, hoàn thành tốt nhiệm vụ, dám nói, dám nghĩ, dám làm, chủ động, sáng tạo vì lợi ích chung.

(6) Tăng cường quản lý, chống thất thoát, lãng phí trong quản lý và sử dụng ngân sách nhà nước, quản lý đất đai, tài nguyên, khoáng sản, vốn, tài sản nhà nước ở các

doanh nghiệp; đầu tư công, dịch vụ công,... Khẩn trương rà soát, sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện hệ thống quy chuẩn, tiêu chuẩn kỹ thuật, các định mức, đơn giá xây dựng và các lĩnh vực khác phù hợp với thực tiễn; đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, tăng cường ứng dụng khoa học - công nghệ, cải cách hành chính, đẩy mạnh xã hội hóa một số loại hình dịch vụ công, tiết kiệm ngân sách nhà nước.

(7) Đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí trong việc cổ phần hóa, thoái vốn, tái cơ cấu các doanh nghiệp nhà nước; xử lý dứt điểm những tồn tại, yếu kém tại các dự án chậm tiến độ, doanh nghiệp hoạt động kém hiệu quả.

3.3. Đối với cơ quan thanh tra; cơ quan tiến hành tố tụng trong phát hiện, xử lý các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực, lãng phí liên quan đối với từng lĩnh vực

Tiếp tục tăng cường phối hợp, tham mưu chỉ đạo đẩy mạnh công tác phát hiện, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án, thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt theo Kế hoạch số 67-KH/TU ngày 23/9/2021 của Ban Thường vụ Thành ủy triển khai, thực hiện Chỉ thị của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế; phát hiện sớm, xử lý kịp thời, nghiêm minh các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực; Tạo chuyển biến mạnh mẽ, rõ rệt hơn nữa trong việc phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực ở địa phương, cơ sở; xử lý, ngăn chặn có hiệu quả tình trạng vôi vĩnh, những nhiễu, “gợi ý”, “lót tay”, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp trong giải quyết công việc.

Triển khai thực hiện nghiêm túc Kế hoạch số 224-KH/TU ngày 18/5/2023 của Ban Thường vụ Thành ủy triển khai, thực hiện kết luận của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực về kiểm tra việc lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện công tác phát hiện, chuyển giao, tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố các vụ việc có dấu hiệu tội phạm về tham nhũng, kinh tế, tiêu cực; nghiên cứu, đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác phối hợp liên ngành giữa các cơ quan có liên quan như Thanh tra, Kiểm toán, Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Tòa án ngay từ khi thanh tra, kiểm toán và trong quá trình tiếp nhận, giải quyết tin báo, tố giác về tội phạm và kiến nghị khởi tố; giai đoạn điều tra, truy tố, xét xử để sớm có biện pháp nhằm bảo đảm cho việc thu hồi tài sản ngay từ giai đoạn phát hiện vi phạm, nhất là đối với các vụ án, vụ việc thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương, Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo theo dõi, chỉ đạo.

3.4. Các cơ quan giúp việc của Thành ủy

3.4.1. Ban Nội chính Thành ủy - Cơ quan thường trực Ban Chỉ đạo

- Về thực hiện các nhiệm vụ theo chức năng, nhiệm vụ được giao

(1) Bám sát các chỉ đạo của Trung ương, tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo ban hành Chương trình công tác, Chương trình kiểm tra giám sát hàng

năm về công tác PCTNTC có trọng tâm, trọng điểm để triển khai thực hiện với quyết tâm cao hơn, hành động mạnh mẽ hơn, hiệu quả hơn.

(2) Tiếp tục chủ trì, phối hợp với các cơ quan tiến hành tố tụng và các cơ quan liên quan rà soát, theo dõi, đôn đốc tiến độ giải quyết cụ thể từng vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực thuộc diện theo dõi, chỉ đạo; tập trung tham mưu chỉ đạo tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong công tác điều tra, truy tố, xét xử và công tác giám định, định giá, đẩy nhanh tiến độ điều tra, xử lý các vụ án, vụ việc, nhất là các vụ án, vụ việc thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương theo dõi, chỉ đạo; thường xuyên rà soát để đưa vào diện Ban Chỉ đạo cấp tỉnh theo dõi, chỉ đạo những vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực nghiêm trọng, dư luận xã hội quan tâm; đồng thời chỉ đạo phát hiện, xử lý các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực mới.

Rà soát, tham mưu chỉ đạo xử lý dứt điểm các vụ án, vụ việc theo kiến nghị của các đoàn kiểm tra, giám sát của Ban Chỉ đạo Trung ương; nhất là các vụ án, vụ việc còn vướng trung cầu giám định, yêu cầu định giá, gây ảnh hưởng đến tiến độ điều tra, xử lý các vụ án, vụ việc.

(3) Tham mưu chỉ đạo nâng cao hiệu quả thực hiện các quy định về thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ việc, vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế; tích cực áp dụng các biện pháp hữu hiệu thu hồi tài sản thất thoát; tham mưu chỉ đạo tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc trong công tác thu hồi tài sản chậm được xử lý, nhất là đối với tài sản thi hành án là đất đai.

(4) Tham mưu chỉ đạo xử lý, khắc phục có hiệu quả tình trạng nhũng nhiễu, tiêu cực, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp và về “Tham nhũng vặt”. Thường xuyên theo dõi, xử lý các thông tin phản ánh, tham nhũng, tiêu cực theo quy định⁷².

(5) Phối hợp Ủy ban Kiểm tra Thành ủy; Ban Tổ chức Thành ủy và các cơ quan liên quan tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo chỉ đạo thực hiện hiệu quả các quy định về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án; kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt

⁷² Hướng dẫn 25-HD/BCĐTW ngày 01/8/2022 của Ban Chỉ đạo Trung ương hướng dẫn một số nội dung về công tác phòng, chống tiêu cực; Quy định số 1374-QĐ/TU ngày 01/12/2017 của Ban Thường vụ Thành ủy về quy trình giải quyết thông tin phản ánh liên quan các tập thể, cá nhân suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, vi phạm quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước; Quy định số 1629-QĐ/TU ngày 26/10/2023 của Ban Thường vụ Thành ủy về việc mua tin phục vụ công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh;...

động thanh tra, kiểm toán⁷³; các giải pháp khắc phục tình trạng cán bộ né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm⁷⁴.

(6) Khẩn trương rà soát, hoàn thiện Quy chế làm việc; tham mưu Ban Chỉ đạo ban hành các quy trình, quy định nghiệp vụ, bảo đảm hoạt động của Ban Chỉ đạo thực sự khoa học, nề nếp, hiệu quả. Các thành viên Ban Chỉ đạo phải trong sạch, gương mẫu, có bản lĩnh, có dũng khí chống tham nhũng, tiêu cực, bảo vệ cái đúng, đấu tranh với cái sai, thực sự công tâm, khách quan; quan tâm kiện toàn tổ chức bộ máy, biên chế của Ban Nội chính Thành ủy để nâng cao năng lực, hiệu quả tham mưu, phục vụ hoạt động Ban Chỉ đạo.

- Về triển khai thực hiện Đề án

(1) Căn cứ nội dung, các phụ lục kèm theo của Đề án tổng hợp, hoàn thiện xây dựng thành Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực; tổ chức hội thảo lấy ý kiến góp ý của các cơ quan, đơn vị liên quan và các đồng chí Thành viên Ban Chỉ đạo.

(2) Sau khi Đề án được nghiệm thu, tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy ban hành Chỉ thị quán triệt các cơ quan, đơn vị trong hệ thống chính trị Nhà nước và DNNN trên địa bàn Thành phố triển khai thực hiện toàn diện, đồng bộ các giải pháp Đề án đã nêu. Đồng thời tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện tại các đơn vị.

(3) Phối hợp Ban Tuyên giáo Thành ủy biên tập thành tài liệu tuyên truyền tương thích đối với từng đối tượng trong hệ thống chính trị và DNNN; chỉ đạo các cơ quan, đơn vị trong hệ thống chính trị và DNNN, các cơ quan truyền thông tuyên truyền rộng rãi đến toàn thể cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức người lao động của đơn vị và Nhân dân để nhận thức, có giải pháp đấu tranh, ngăn ngừa.

(4) Phải thường xuyên cập nhật, bổ sung thêm lĩnh vực và nội dung các phương thức, thủ đoạn tham nhũng, tiêu cực mới được nhận diện qua các vụ án, vụ việc mới phát sinh nhằm xây dựng Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực ngày càng đầy đủ, hoàn thiện, sát thực tiễn và dự liệu tình hình tội phạm về kinh tế, tham nhũng xảy ra để đề xuất các giải pháp phòng, chống tham nhũng, tiêu cực hiệu quả.

⁷³ Như: Kế hoạch số 310-KH/TU ngày 16/02/2024 về tổ chức nghiên cứu, quán triệt và triển khai thực hiện Quy định 132-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án; Kế hoạch số 324-KH/TU ngày 22/3/2024 về thực hiện Quy định 131-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán; Công văn số 1429-CV/TU ngày 03/9/2019 về rà soát, chấn chỉnh, xử lý nghiêm các hành vi tiêu cực, tham nhũng trong các cơ quan, đơn vị có chức năng phòng, chống tham nhũng;...

⁷⁴ Kế hoạch số 266-KH/TU ngày 13/9/2023 kiểm tra, giám sát việc lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện Nghị quyết số 98/2023/QH15, ngày 24/6/2023 của Quốc hội về thi điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh.

3.4.2. Ban Tổ chức Thành ủy

Ngoài thực hiện nhiệm vụ tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo lãnh đạo các cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền các cấp triển khai thực hiện quyết liệt hơn, mạnh mẽ hơn, hiệu quả hơn các nhiệm vụ thuộc theo chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao; còn thực hiện các nhiệm vụ cụ thể sau:

Chủ trì tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy chỉ đạo thực hiện việc đưa nội dung chuyên đề PCTNTC ở Thành phố hiện nay vào chương trình bồi dưỡng, cập nhật kiến thức mới cho cán bộ thuộc diện quy hoạch; các lớp bồi dưỡng lãnh đạo quản lý cấp phòng trên địa bàn Thành phố. Trong các khóa đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, cần nghiên cứu, bổ sung nội dung tham quan thực tế đối với cán bộ, công chức, viên chức trước khi bổ nhiệm vào chức danh lãnh đạo, quản lý ở các lĩnh vực, ngành nghề dễ xảy ra tham nhũng để từng cán bộ, công chức khi được bổ nhiệm ý thức được việc mình đảm trách sẽ có hậu quả, kết quả nếu thực hiện hành vi tham nhũng.

3.4.3. Ban Tuyên giáo Thành ủy

Ngoài thực hiện nhiệm vụ tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo lãnh đạo các cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền các cấp triển khai thực hiện quyết liệt hơn, mạnh mẽ hơn, hiệu quả hơn các nhiệm vụ thuộc theo chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao; còn thực hiện nhiệm vụ cụ thể sau: Chủ trì, phối hợp Ban Nội chính Thành ủy và các cơ quan liên quan căn cứ Bộ nhận diện các hành vi tham nhũng, tiêu cực, biên tập thành tài liệu tuyên truyền tương thích đối với từng đối tượng trong hệ thống chính trị và doanh nghiệp nhà nước; tham mưu Ban Thường vụ Thành ủy tổ chức tuyên truyền đến toàn thể cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức người lao động của đơn vị và tuyên truyền rộng rãi trong Nhân dân để nhận thức, có giải pháp đấu tranh, ngăn ngừa.

VI. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Ban Thường vụ Thành ủy, Ban Chỉ đạo chỉ đạo thực hiện toàn diện các nhiệm vụ tại Đề án.

2. Các cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị Thành phố và DNNN trên địa bàn Thành phố theo chức năng, nhiệm vụ có trách nhiệm thực hiện các nhiệm vụ thuộc thẩm quyền nêu trong Đề án này.

3. Ban Nội chính Thành ủy – Cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo, theo dõi, đôn đốc, phối hợp các cơ quan giúp việc Thành ủy và các cơ quan liên quan triển khai thực hiện Đề án sâu rộng trong hệ thống chính trị, DNNN và rộng rãi trong Nhân dân. Tham mưu Ban Chỉ đạo sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện Đề án.